

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології
Кафедра англійської філології та лінгводидактики
Міжуніверситетська науково-дослідна лабораторія сучасних
технологій навчання іноземних мов і культур
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Кафедра методики навчання іноземних мов
Кафедра англійської філології
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Кафедра англійської філології
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка
Кафедра англійської філології та методики навчання англійської мови
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Кафедра іноземної філології, перекладу та методики навчання
«МАКАРЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ: ФІЛОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ»
Присвячена 100-річчю Сумського державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка**

Матеріали IV Всеукраїнської конференції «Макаренківські читання: філологічні та методичні студії»

25 квітня 2024 року

Суми 2024

Рекомендовано Вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (протокол № 10 від 29 квітня 2024 р.)

Редакційна колегія:

Коваленко Андрій Миколайович – кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Подосиннікова Ганна Ігорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Багацька Олена Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Алексенко Світлана Федорівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Бондаренко Віктор Олександрович – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Буренко Тетяна Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Давидова Тетяна Василівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Козлова Вікторія Вікторівна – кандидат філологічних наук, завідувач кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Докашенко Тетяна Вікторівна – лаборант, викладач кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

У збірника подано тези доповідей студентів та магістрантів вищих навчальних закладів України на IV Всеукраїнській конференції «Макаренківські читання: філологічні та методичні студії». Збірник присвячений актуальним питанням комунікативної лінгвістики, дискурсології, лінгвоконцептології, розвитку та функціонування мовних систем в полікультурному просторі, перекладу, літературознавству та методики навчання іноземних мов.

Відповідальність за зміст викладеного матеріалу несе автор тез та його науковий керівник.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	8
Бізюк Марія	
Функції риторичних питань в англомовному політичному дискурсі.....	8
Бізюк Марія	
Вербалізація концепту VICTORY у фентезі Аманди Фуді та Крістін Лінн Герман “All of Us Villains”.....	10
Будай-Дубінець Тетяна	
Маніпулятивний потенціал онлайн-медіа.....	13
Ван Фей	
Стереотип як лінгвоментальний феномен.....	15
Жолоб Алла	
Тактико-стратегічний потенціал сучасної комунікації.....	18
Кириченко Анастасія	
Англомовний блог як презентаційний жанр дискурсу соціальних мереж..	22
Кокадей Марія	
Поняття гумору як багатоаспектного лінгвістичного феномену.....	25
Кучерова Ірина	
Поняття концептуальної дихотомії в художньому тексті	28
Луо Ченсян	
Концепт LIFE у художньому просторі Рея Бредбері	31
Мірошниченко Анастасія	
Анотація як жанр наукового дискурсу.....	35
Наталуха Анастасія	
Жанрові властивості блогів в інтернет дискурсі.....	37
Овчаренко Дарина	
Тематика міжнародної промови як жанру президентського дискурсу Зеленського.....	40
Овчаренко Дарина	
The Concept of FEAR in “The Shining” by Stephen King.....	43
Підлужна Катерина	
Жанрова класифікація і композиційна структура англомовних текстів інтерв’ю.....	45
Полівода Ярослава	
Canadian English: History and Present Day.....	48

Саннікова Валерія	
Лінгвістичний бренд у сучасному англомовному медіа дискурсі моди у його лінгво-семіотичному потрактуванні.....	52
Сіробаба Анастасія	
Комп'ютерно-опосередкована комунікація.....	55
Стеценко Маргарита	
Наративи як механізм пізнання та трансформації в літературі та наративній терапії.....	58
Хилько Надія	
Жанрові особливості англомовних політичних промов.....	61
Чжан Жуй	
The Changing Character of Modern Canadian English Pronunciation	64
Чорна Влада	
Поняття англомовного дискурсу політичного лідерства та його характеристики.....	66

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА .....

Мороз Анна	
Лінгвістичні засоби вираження персуазивності в англомовних медіатекстах.....	72
Мусієнко Олександр	
Мовні засоби формування атмосфери твору фантастичної літератури.....	76

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА.....

Волкова Маргарита	
Аналіз стилю роману Агати Крісті «Вбивства за абеткою».....	80
Голік Кирило	
Основні художні стилі та напрямки у творчості Марка Твена.....	81
Гомоля Влада	
The Application of Choice-Based Interactive Fiction in Developing Critical Reading Skills Among Efl Learners.....	84
Панченко Катерина	
The Role of Emotions in Gina Berriault's Short Stories.....	86
Соколенко Марина	
Моральні цінності у романі Джека Лондона «Поклик предків».....	88

Чешенко Вікторія

Аспекти написання Вільяма Шекспіра.....91

Шкірдань Анастасія

Стівен Кінг як видатна постать у жанрі «Хорор».....92

СЕКЦІЯ 4. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ В ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ ОСВІТНІЙ ПАРАДИГМІ .....95**Берегуля Катерина**

Організація та проведення позакласної роботи з англійської мови у початкових класах.....95

Ващенко Анастасія

Навчання англійської мови з використанням інтерактивної платформи Wordwall в учнів середнього ступеня навчання закладів загальної середньої освіти.....98

Гомоля Влада

The English Lexical Competence Formation by Means of an E-Case among 10th-Year Students in the Institutions of General Secondary Education.....101

Грибинюк Юлія

Методичний потенціал цифрової платформи Memrise у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти.....105

Грудій Владислав

Формування англомовної лексичної компетентності з використанням платформи Kahoot в учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти.....107

Докашенко Тетяна

Кейс-технології як засіб формування англомовної компетентності у читанні в учнів закладів загальної середньої освіти.....110

Драгуняк Богдана

Формування фонетичної компетенції в молодших школярів на уроці англійської мови 112

Дух Анастасія

Методичний потенціал цифрової платформи Wordwall у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти.....116

Жолоб Алла

Використання платформи Genially для реалізації інтерактивного навчання англійської мови у базовій школі.....119

Жолоб Алла

Гейміфіковані платформи як інструмент змішаного навчання англійської мови учнів закладів загальної середньої освіти.....122

Кучерова Ірина

Формування лексичної компетентності учнів середньої школи через використання кіноклубів: переваги та виклики змішаного навчання.....126

Левчич Софія

Методичний потенціал цифрових інструментів для формування англомовної комунікативної компетентності.....129

Магденко Інна

Використання інтерактивних технологій у вивченні іноземних мов для розвитку креативного мислення старшокласників.....131

Маценко Світлана

Комунікативна методика навчання англійської мови в 5-6 класах НУШ.....134

Мельник Вікторія

Організація навчання монологічного мовлення на уроках англійської мови в старшій школі.....137

Мяус Альона

Методичний потенціал цифрової платформи КАНООТ! У формуванні англомовної лексичної компетентності учнів 5-7 класів закладів загальної середньої освіти.....139

Нагорний Богдан

Формування англомовної навчально-технічної стратегії учнів 7-х класів закладів загальної середньої освіти за допомогою інструменту Trello.....143

Нестерова Анна

Enhancing English Grammatical Competence Using the Digital Tool “Grammarly”.....147

Нємчунова Аделія

До питання створення позитивної навчальної мотивації у процесі формування вмінь англійського усного мовлення.....149

Острога Наталія

Методичний потенціал інтерактивної дошки Padlet у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти.....151

Панченко Катерина

Формування англомовної граматичної компетентності з використанням автентичних аудіоподкастів в учнів 10 класу закладів загальної середньої освіти.....155

Плис Євгенія

Методичний потенціал лекцій Ted Talks у формуванні лексичної компетентності учнів 9 класу закладів загальної середньої освіти.....158

Пономаренко Софія

Використання інтерактивної дошки Classroomscreen для контролю сформованості англомовних лексичних навичок учнів 6 класу закладів загальної середньої освіти.....161

Саннікова Валерія

Методика навчання англомовного говоріння учнів ЗЗСО на основі технології Think-Pair-Share із використанням стратегії Four Corners.....163

Стеценко Маргарита

Типи проектів для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....168

Стриковська Іванна

Використання чантів для вивчення граматики на уроках англійської мови в початковій школі.....170

Усенко Софія

Методичний потенціал цифрових інструментів Padlet та Jamboard для формування іншомовної комунікативної компетентності.....174

Хижняк Дар'я

Використання комунікативного підходу у формуванні граматичної компетентності.....177

Чорна Влада

Використання інтерактивних методів навчання для формування англомовної комунікативної компетентності учнів в умовах віддаленого навчання.....180

Шаповал Таїсія

Forming the English Writing Competence by Using Blogs in the 9th Form of General Secondary Schools.....183

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Марія Бізюк

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ФУНКЦІЇ РИТОРИЧНИХ ПИТАНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Англомовний політичний дискурс є актуальним об'єктом дослідження, адже він визначає перебіг процесів міжнародної політики на сучасному етапі. Аналіз особливостей використання риторичних питань в англомовному політичному дискурсі дає можливість краще зрозуміти, як політичні діячі впливають на суспільство за допомогою комунікації.

Підвищена увага до англомовного політичного дискурсу обумовлена трансформаціями у світовій політичній арені та участю лідерів англомовних держав у цих процесах. Це спричиняє постійні зміни у мові, яка є ефективним інструментом політичної боротьби [1, с. 213]. Англомовний політичний дискурс є формою мовленнєвої діяльності, що реалізується в контексті політичної комунікації лідерів англомовних країн [2]. Англомовний політичний дискурс реалізується як в усній, так і в письмовій формах (виступи, промови, участь у телевізійних передачах, дебати) [3, с. 46].

Риторичні запитання використовуються в англомовному політичному дискурсі для посилення емоційного впливу, переконливості та підвищення зацікавленості аудиторії. Вони спонукають слухачів до роздумів над важливими суспільними проблемами та підкреслюють позицію політичного діяча [4]. Риторичні запитання дозволяють керувати увагою аудиторії та спрямовувати її думки у необхідному напрямку. Вони є засобом маніпуляції.

Так прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо у своїй промові на Генеральній Асамблеї ООН у Нью-Йорку у 2016 році за допомогою низки риторичних питань привертає увагу слухачів до актуальних проблем, з якими

зіштовхуються лідери: *“When leaders are faced with citizens’ anxiety, we have a choice to make. Do we exploit that anxiety or do we allay it? Exploiting it is easy. But in order to allay it, we need to be prepared to answer some very direct questions. What will create the good, well-paying jobs that people want, and need, and deserve? What will strengthen and grow the middle class, and help those working hard to join it? What will build an economy that works for everyone? What will help to make the world a safer, more peaceful place?”*[5] Риторичні питання реалізують функцію переконання в необхідності відповідального підходу до пошуку рішення для покращення життя громадян. Серія питань, з *“What will...?”*, спонукає аудиторію до роздумів над конкретними проблемами суспільства, які потребують вирішення.

Домінуючими темами промов лідерів англомовних країн стали події російсько-української війни та ситуація в Ізраїлі. Політичні діячі у цьому контексті використовують риторичні питання для акцентування важливості підтримки України та Ізраїлю. Наприклад, 20 жовтня 2023 року Джо Байден, президент США, у своєму зверненні до американської нації наголошував: *“Ukraine has regained more than 50% of the territory Russian troops once occupied, backed by U.S.-led coalition of more than 50 countries around the world, all doing its part to support Kyiv. What would happen if we walked away? We are the essential nation.”*[6] У цьому випадку риторичне питання *“What would happen if we walked away?”* виконує функцію спонукання аудиторії до осмислення серйозних наслідків, які можуть трапитися, якщо США та їхні союзники відмовляться від підтримки України.

Отже, аналіз функцій риторичних питань в англомовному політичному дискурсі продемонстрував їх активне використання політичними діячами з метою скерування уваги слухачів, вираження емоційних настроїв, аргументування позиції та спонукання аудиторії до роздумів. Дослідження цього феномену має вагомим теоретичним та практичним значенням для розуміння механізмів впливу політичної комунікації на суспільну думку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк О., Вусик Г. Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. № 12. Т. 2. С. 213-217.
2. Нарійчук М. Ф. Англомовний політичний дискурс і міжкультурна комунікація: лінгводидактичний аспект. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2013. № 33. С. 109-111.
3. Долинський Є. В. Риторичні прийоми у політичних промовах американських лідерів як засоби маніпуляції суспільною свідомістю громадян. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Германістика та міжкультурна комунікація*. 2021. Вип. 1. С. 45–51.
4. Vidakovic I. Interesting Facts About Rhetorical Questions In Writing I Bet You You Didn't Know. *TextCortex*. 2022. URL: <https://textcortex.com/post/interesting-facts-about-rhetorical-questions-in-writing> (дата звернення: 08.04.2024).
5. CBC News. FULL SPEECH: Trudeau addresses UN General Assembly, 2016. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ulDYH87K_VU (дата звернення: 08.04.2024).
6. ABC News. FULL SPEECH: President Biden delivers address to the nation | ABC News, 2023. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=b1ukaC9cSKQ> (дата звернення: 08.04.2024).

Марія Бізюк

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Давидова Т.В.

**(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)**

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ VICTORY У ФЕНТЕЗІ АМАНДИ ФУДІ ТА КРІСТІН ЛІНН ГЕРМАН “ALL OF US VILLAINS”

Концепт є ключовим поняттям у лінгвістиці та когнітивній науці. Він відображає зв'язок між мовою та когнітивними процесами, пов'язаними з мисленням, сприйняттям та розумінням світу. Актуальність дослідження концепту визначається його важливістю для розуміння мовних явищ та культурних особливостей [1, с. 61].

Концепт розглядається як складне ментальне утворення, логічна категорія, форма існування звичайної свідомості, що виникає внаслідок взаємодії різних факторів (традицій, релігії, ідеології, досвіду тощо). Загалом, концепт є об'єктом дослідження, що відображає нашу концептуальну систему та спосіб організації досвіду та світу навколо нас [2, с. 92].

Концепт VICTORY – це фундаментальна ідея, що позначає досягнення поставленої мети, успіх у боротьбі або змаганні. Стандартною лексемою для цього поняття є “victory” (перемога). Синонімічний ряд включає слова “win” (виграти), “triumph” (тріумф), “conquest” (завоювання), “success” (успіх). У фентезі “All of us villains” Аманди Фуді та Крістін Лінн Герман концепт VICTORY є центральним елементом сюжету. Турнір на смерть, у якому кожне покоління від кожної з семи родин повинно виставити чемпіона, є рушійною силою історії. Перемога в цьому турнірі означає не просто виживання, а цілий спектр особистих цілей для кожного з головних героїв. Основною мотивацією для перемоги є банальне бажання залишитися в живих: “*Alistair wanted to win the tournament for many reasons. He wanted to survive, of course. He wanted to make his family proud.*” [3] Перемога також розглядається як спосіб принести славу родині. Алістер прагне виправдати очікування своєї сім'ї. У цьому випадку концепт VICTORY вербалізується лексемами “to win”, “to survive”, “to make his family proud”.

Крім безпосередньої боротьби, перемога залежить від здатності вибудувати стратегію та знайти підтримку. Автори твору натякають на це, згадуючи про альянси (“alliances”) та спонсорство (“sponsorships”). В умовах, коли сам по собі чемпіон може бути слабким, ці методи стають вирішальними. Наприклад, Гевін усвідомлює, що без підтримки він приречений: “*Gavin couldn't win this tournament solely on his own merits. But without sponsorships, alliances, or worthwhile instruction, even he knew his prospects were hopeless*” [3].

Турнір, де виживає лише один, ставить перед героями питання моралі. Ізобель, зображена як найсильніша чемпіонка за довгий час, готова застосовувати будь-які методи для досягнення своєї цілі: “*But Isobel wouldn't be*

ashamed of doing what it took to survive. To win” [3]. Її мотивація переплітається з прагненням довести свою силу та місце серед інших родин, відомих використанням так само нечесних прийомів: *“His grandmother had always described them as the bottom-feeders of the seven families, willing to use unsavory methods for even a taste of power”* [3]. У цьому контексті концепт VICTORY вербалізується лексемами *“to use unsavory methods”, “a taste of power”*.

Для деяких героїв перемога – це спосіб помститися за минулі несправедливості. Наприклад, в уривку про Гевіна зазначається: *“Winning the tournament would be its own revenge”* [3]. Ймовірно, йдеться про помсту за жорстокість самого турніру, за життя, яке вони змушені вести, та за минуле, пов'язане з сім'єю. Тоді концепт VICTORY вербалізується лексемою *“revenge”*.

Турнір, де гинуть усі, крім одного, ставить під сумнів саме поняття перемоги. Чи справді можна вважати перемогою виживання за рахунок інших? Це питання є ключовим для розвитку сюжету та моральних трансформацій героїв.

Отже, концепт VICTORY у фентезі *“All of us villains”* має багатогранне значення. Він виходить за рамки простого виживання і охоплює особисті амбіції, прагнення помститися за минуле та моральні дилеми, пов'язані із засобами досягнення цієї мети. Різноманітність лексем, що використовуються для його вербалізації, допомагає читачеві глибше зрозуміти мотивацію головних героїв та зануритися в їх жорстокий світ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Джеріх О. С. «Концепт» у сучасній когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології: поняття та структура. *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах*. 2018. № 35–36. С. 61–69.
2. Плотнікова Н. В. Поняття «Концептосфера» та «Концепт» у сучасній лінгвістиці. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. № 1. Т. 31. Ч. 1. С. 91-96. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.1-1/17>.
3. Amanda Foody and Christine Lynn Herman. *“All of us villains”*. First edition. New York: Tor Teen, 2021. “A Tom Doherty Associates Book.”

Тетяна Будай-Дубінець

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Козачишина О.Л.

(Вінницький державний педагогічний

університет імені М. Коцюбинського)

МАНІПУЛЯТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОНЛАЙН-МЕДІА

Маніпуляція – це певна система сценаріїв, алгоритмів і прийомів, що пов’язані з реалізацією мети, яка ставиться зацікавленими особами, які можуть впливати не тільки на діяльність і життя окремої людини або відповідної соціальної групи, а й на великі суспільні утворення міст, регіонів, країн або навіть цілого світу, приносячи значні прибутки ініціаторам [1, с. 7].

На сьогоднішній день мас-медіа є невід’ємною частиною суспільства. Вони постійно інформують спільноту про події, що відбуваються як у конкретній місцевості, так і в світі загалом. Відповідно до цього наголосимо, що ЗМІ здатні впливати на всі соціальні процеси в суспільстві.

Інформація, що подається у ЗМІ, безсумнівно, пронизує і захоплює всі верстви суспільства і впливає на діяльність та повсякденне життя, а також на соціальні процеси. Зазначимо, що свідомість визначає, що потрібно робити сьогодні, а що вже наразі не є актуальним і це підтверджується тим, що часом медіа визначає наш устрій.

Інтернет став ще одним важливим каналом поширення інформації в сучасному суспільстві. Засоби масової інформації тепер нерозривно пов’язані з Інтернетом – майже кожне видання, для підвищення своєї популярності має свою електронну версію і публікує нову інформацію, у першу чергу, на ній. Традиційним газетам складно витримати конкуренцію, оскільки Інтернет важко піддається цензурі, що робить його сьогодні основним джерелом передачі інформації [2, с. 23].

Багато громадян, які спостерігають за процесами поширення інформації та «маніпулятивних вторгнень», намагаються боротися з ними та інформувати інших людей про існування таких явищ. Це лише підкреслює важливість

проблеми маніпулятивних впливів у сучасному суспільстві та особливо у сфері інтернет-комунікації.

Вважаємо за доречне нагадати причини виникнення маніпуляцій та довірливості людей до них. У політичному контексті маніпуляції здійснюються в надії на зміни. Іноді можна дізнатися про «фейк» лише після розкриття його природи та основи міфотворчості, що стало можливим через низьку психологічну культуру певних категорій суспільства, тому що на них ґрунтуються розрахунки «стратегів» і «трейдерів», які планують і реалізують сценарії тих чи інших дій. Сюди ж можна віднести і малодосліджені питання відстеження/запобігання маніпуляціям у нових масово-комунікаційних середовищах, які постійно оновлюються – Інтернет та окремі сервіси на його основі, до яких відносять форуми, блоги, соцмережі тощо [3, с. 137].

Однак, в нашій країні результати дослідження маніпуляцій в онлайн-медіа недостатньо впроваджуються в повсякденне життя громадян (на відміну, наприклад, від європейських країн). Наголосимо, що маніпуляція є прихованим психологічним впливом на індивіда або групу (об'єкт управління) з боку маніпулятора з метою зміни їхньої поведінки, діяльності, за допомогою якої реалізуються цілі маніпулятора, а своєчасне розкриття маніпулятивних дій дозволяє попереджати та ускладнювати їх вплив, реалізовувати на практиці принципи справедливості, законності та, насамперед, гуманності. Сприяючи розумінню суті спрямованої такої дії, формується захисний імунітет у громадськості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аккурт В.Є. Методи маніпулятивного впливу у лінгвістиці. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. № 30. 2020. С. 5–22.
2. Видайчук К.В. Видайчук Т.Л. Маніпулятивні тактики в заголовках сучасних українських інтернет-видань. *Філологічні студії*. 2021. Випуск 17. С. 21–29.
3. Голота Т. Маніпулятивні повідомлення в заголовках новинних інтернет-ресурсів. *Українське мовознавство*. 2023. Випуск 53. С. 136–143.

Ван Фей

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Коваленко А.М.

(Сумський державний педагогічний

університет імені А.С.Макаренка)

СТЕРЕОТИП ЯК ЛІНГВОМЕНТАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Слово «стереотип» (від грец. Stereos – твердий і typos – відбиток) спочатку використовувалося в друкарській справі, де воно позначало форму для друку відбитків. Аналогічну функцію стереотип виконує і в мові. Як у друкарні з-під друкарського преса виходять тисячі ідентичних сторінок, так і в мові відбувається тиражування стереотипу. Через мовну діяльність сотні тисяч людей набувають схожі знання як опосередкований мовою досвід, і надалі передають його наступним поколінням практично без змін. Такі люди могли ніколи не зустрічатися з представником певної групи, не знати культури, історії або особливостей поведінки, проте вони точно впевнені, що всі представники групи наділені схожими рисами. Стереотипи широко використовуються людьми при оцінці інших груп, бо спрощують, полегшують процес пізнання завдяки своїй стислості, схематичності і тому, що стереотип являє собою вже заздалегідь осмислену установку [1, с. 34].

У гуманітарних науках стереотипи підрозділяються на соціальні і мовні. Соціальні стереотипи: етнічні, гендерні, професійні та ін., є спрощенням і стійким образом будь-якої групи чи явища. Мовні стереотипи представляють собою готовий і усталений шаблон, за допомогою якого людина може точно і максимально компактно передати необхідну інформацію в типових ситуаціях

Для того, щоб соціальний стереотип був прийнятий людиною і став частиною його картини світу, недостатньо простого перерахування характеристик того чи іншого етносу, необхідно, щоб людина сама прийшла до певного висновку, ґрунтуючись на стереотипних прикладах, ситуаціях або умовиводах, які диктує людині те мовне середовище, в якому вона знаходиться.

У мовному плані стереотипи виражаються описом стереотипної особистості як представника даного етносу, створенням її мовного портрета,

характеристики вчинків і ситуацій з її участю. Як правило, стереотипний образ іншого етносу містить яскраво виражені особливості зовнішності (деякі елементи національного костюму), поведінки, звичаїв. Стереотип дає людині стислу характеристику іншого етносу, акцентуючи одну або кілька рис, які, відповідно до стереотипу, найбільш повно характеризують усіх представників стереотипної групи.

Для створення та функціонування стереотипу необхідні лексичні, граматичні та фонетичні засоби, проте основну роль відіграє саме лексика, оскільки стереотип, в першу чергу, повідомляє якісні характеристики певної групи і, крім того, саме в лексиці укладений мовний досвід багатьох поколінь носіїв мови.

У формуванні і функціонуванні стереотипу важливу роль відіграють фонетичні риси мови, характерні для тієї чи іншої мови. Романські мови: французька, іспанська, італійська, в силу своїх фонетичних особливостей, здаються легкими, мелодійними, співучими, романтичними, в той час як німецька та англійська представляються іншим народам грубими, черствими і жорсткими: відповідно, подібні якості переносяться на носіїв цих мов.

У випадку, коли людина, не знайома з іноземними мовами, чує іншомовну мову, вона неминуче буде зіставляти звуки, інтонацію, темп мови з нормами, прийнятими в рідній мові. Навіть не розуміючи змісту повідомлення, вона вже формує певне ставлення до представника іншого етносу, ґрунтуючись виключно на тому враженні, яке вона отримала від простого прослуховування звуків іншої мови і зіставлення їх зі звуками, характерними для рідної мови [2].

На формування того чи іншого стереотипу впливає безліч факторів. Це можуть бути не тільки норми поведінки, звичаї, елементи національного костюму або певні історичні події, а й, на перший погляд, такі незначні особливості мови, як інтонація або темп. Важливу роль відіграє фактор спостерігача, його історія взаємодій із середовищем та іншими людьми. У результаті людині, що говорить іншою мовою, приписуються ті риси, які визначаються спостерігачем виключно із звукових особливостей іноземної мови.

Ми можемо стверджувати, що у такому випадку деяким етносам може бути притаманна повільність, іншим агресивність, третім грубість або, навпаки, галантність тощо, оскільки орієнтуючий вплив на інших людей надають не думки чи характер людини, але її мовна поведінка, у тому числі й фонетичний аспект.

Стереотип постає, насамперед, як ментальне утворення – ментальний стереотип – когнітивна структура – змістовна форма кодування і зберігання інформації, що представляє собою належним чином упорядковане знання людини про світ, репрезентоване у свідомості у вербалізованих формах. Ментальні стереотипи як одиниці когнітивного рівня – це уявлення про предмет, явище або ситуації, які характеризуються відносною стійкістю і повторюваністю, схематичністю, стандартизованістю, однозначністю, масовістю, національно-культурною специфікою [3, с. 19].

Когнітивні структури недоступні для безпосереднього спостереження, і дослідження їх можливо лише через опосередковані прояви (зокрема, шляхом семантичного аналізу лексическо-фразеологічної системи), оскільки вони співвіднесені з мовними одиницями і категоріями, хоча і не тотожні їм. Тому стереотип, який формується на когнітивному рівні як стійке типізоване уявлення, неминуче вербалізується.

Отже, ментальні стереотипи репрезентуються як вербальні стереотипи – стійкі повторювані стандартизовані мовні одиниці, співвідносні зі стереотипними уявленнями. Вербальний стереотип виступає як мовна одиниця, інваріант, який реалізується через сукупність варіантів, мовних одиниць, близьких за змістом і варіативних за формою стандартизованих одиниць лексико-фразеологічного і синтаксичного рівнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко Є.В. Картина світу і дискурс: реалізація дуальної природи людини. *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен*: Монографія. Харків: Константа, 2005. С. 36-64.

2. Hall E.T. A System for the Notation of Proxemic Behavior. *American Anthropologist*. Philadelphia. 65 (5). 2009. P. 1003-1026.
3. Triandis H. Frequency of contact and stereotyping. N. Y. 1997. 532 p.

Алла Жолоб

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Коваленко А.М.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ТАКТИКО-СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

На сучасному етапі розвитку людства відбувся значний прогрес у багатьох сферах життя. Ключовим фактором розвитку став процес спілкування, що виступає основою для передачі досвіду від одного покоління до іншого. Процес комунікації – це основний механізм передачі інформації, при цьому долаючи бар'єри, що можуть впливати на його швидкість. Головною метою соціально-комунікативної взаємодії між людьми є обмін інформацією та значеннями. Характер взаємодії визначається мотивами та цілями, часом, соціальними ролями, мисленням та культурою. Процес комунікації є організованим і відповідає певним схемам і сценаріям, що відображають соціальний досвід сторін, які взаємодіють.

Поняття «комунікація» з'явилося у науковій літературі на початку ХХ століття, і зараз широко використовується з різними семантичними відтінками [4]. Німецький соціолог Макс Вебер являється основоположником вивчення комунікацій, адже він довів значущість комунікацій та важливість їх дослідження в соціологічному контексті [2]. Тож, взаємодія між людьми неможлива без ефективної комунікації, що робить поняття «комунікативної стратегії» та «комунікативної тактики» надзвичайно важливими у спілкуванні.

Комунікативна стратегія складається з різноманітних тактик спілкування, які представляють собою усвідомлену послідовність мовленнєвих дій, спрямованих на досягнення загальної комунікативної мети. Кожен вибудовує свої особисті стратегії і тактики залежно від власних комунікативних цілей і

намірів. Розвиток комунікативної події може відбуватися різними способами: від гармонійного, кооперативного до дисгармонійного, конфліктного, вибір повністю залежить від типу особистості учасника спілкування, комунікативного досвіду, компетентності, настанови та переваг.

Такі терміни як «стратегія» та «тактика» походять з військової науки. Стратегія означає «план ведення військових дій», тобто створення можливостей для планування точних дій та керування на основі конкретних прогнозів. З іншого боку, термін тактика визначає теорію і практику проведення певних операцій. Тактика - це сукупність конкретних кроків, які вживаються під час спілкування. Комунікативна стратегія і тактика взаємопов'язані, де стратегія є загальним підходом, а тактика виступає як інструмент для втілення конкретних стратегічних цілей. Стратегія пов'язана з поняттям «глобалізація», а тактика - з поняттям «локальність».

За теорією мовної комунікації Ф. Бацевича [1], стратегія мовленнєвої комунікації описує оптимальний спосіб реалізації наміру мовця з метою досягнення конкретної цілі спілкування. Це означає, що мовець контролює і вибирає найефективніший метод комунікації та гнучко модифікує свій підхід відповідно до конкретної ситуації.

У теорії комунікації не існує уніфікованої класифікації комунікативних стратегій. Стратегії діалогічної взаємодії корелюються з поведінкою та вмінням мовця вести себе у спілкуванні з іншим комунікатором.

Існують кооперативна та некооперативна стратегії. Перша визначається набором мовленнєвих дій, які використовує мовець для досягнення комунікативних цілей через співпрацю з адресатом, тоді як інша – демонструє порушення мовних норм, таких як принцип кооперативної співпраці чи ввічливості, це дає співрозмовникові зрозуміти, що мовець не налаштований на співпрацю [5]. До кооперативної стратегії належать тактики маніпуляцій, зближення, інтимізації, навчання та позитивної стереотипізації [6]. Некооперативна стратегія має тактики жорсткого етноцентризму, відчуженості, негативної стереотипізації та прояву агресії.

Т.А. ван Дейк визначає стратегію як характеристику «когнітивного комунікативного плану, який гнучким і локально керованим способом контролює оптимальне вирішення системи завдань за відсутності інформації про певні (подальші) дії інших учасників комунікації, про обмеження локального контексту власних (подальших) дій» [10]. Також Т.А. ван Дейк пропонує розподіл стратегій спілкування на семантичні, схематичні, контекстуальні, мовленнєві, синтаксичні та текстові. Втілення комунікативної стратегії відбувається за допомогою тактики, яка включає у себе різні методи та засоби для досягнення конкретної мети. Сама стратегічна схема визначає конкретний спосіб застосування мови з метою досягнення певного ефекту.

Також наслідуючи приклад Вараді, Тароне виокремлює дев'ять категорій стратегій: «стратегія уникнення», «наближення», «вигадкування слів» та «обхідність» як «стратегію перефразовування», «дослівний переклад» і «зміна мови» як стратегія «свідомого переказу», «стратегія звернення за допомогою» та стратегія пантоміми [9].

У роботі пропонуємо зосередитися на аналізі таких комунікативних стратегій.

Стратегія аргументації формується на основі бажання мовця висловити свою думку й переконати адресата в її правильності чи істинності. Ця стратегія реалізується через тактики авторитету, діалогічності, суб'єктивності та солідарності, тактика порівняльного аналізу, що спирається на прийом зіставлення, який сприймається адресатом як переконливий аргумент, тактика вказівки на перспективу (спрямована на те, щоб виражати стратегічні цілі, позиції та наміри того, хто говорить. Вказування на перспективу включає пропоноване рішення і передбачуваний результат. Характерна при цьому категоричність висновку, причому як позитивного, так і негативного, тактика обґрунтованих оцінок (судження, за допомогою яких оратор прагне об'єктивно оцінити предмет та обґрунтувати оцінку), тактика ілюстрування (використання фактів та прикладів) [3, с. 7]. Аргументи, призначені як засоби вирішення фактичних чи потенційних розбіжностей (на рівні думок, фактичних суджень,

рішень тощо), вони є одним із найважливіших інструментів і характеризують фундаментальний аспект стилю оратора [7].

Стратегія інформативності передає актуальну інформацію та констатує факти без висловлення суб'єктивної думки. Щоб реалізувати цю стратегію знадобиться тактика опису, констатації та фактографії [3, с. 9].

Стратегія переконання змушує адресата діяти відповідно правилам та відповідно до бажань мовця, це може бути у формі спонукального речення або імпліцитним, що проникає в підтекст. Дана стратегія зазвичай використовується для просування теми здоров'я, впливу на поведінку людей проти паління, вживання алкоголю та зловживання наркотиками [8]. Основними тактиками реалізації стратегії є накази, прохання та рекомендації, в залежності від того, як сильно мовець хоче, щоб його вплив був відчутним [3, с. 11].

Агітаційна стратегія є однією з методів переконання, що має на меті вплинути на поведінку аудиторії, спонукати її до певних дій. Ця стратегія реалізується за допомогою тактик обіцянки та заклику до дії (представлена дієсловами у формі наказового способу).

Отже, можна зробити висновок, що за допомогою комунікативних стратегій у медійному дискурсі можна покращити свої комунікативні навички, привернути увагу до важливих проблем та вплинути на громадську думку. Вони створюють можливості для підтримки соціальних зв'язків, поширення знань і розвитку суспільства в цілому. Однак важливо пам'ятати про відповідальність та етику під час використання цих стратегій. Зловживання комунікативними стратегіями може призвести до поширення дезінформації, конфліктів і порушення прав користувачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія. 2004. 342 с.
2. Горпинич О.В., Архипова А.О. Соціологія масових комунікацій та медіапланування. К.: Державний університет телекомунікацій. 2018. 255 с.
URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_1633_68263693.pdf

3. Швелідзе Л. Д. Мовні засоби реалізації комунікативних стратегій у дискурсі соціальних мереж (на матеріалі української та англійської мов). 2021. URL: <https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/9699>
4. Шиманова О. Теоретичні основи дослідження політичної комунікації. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку: Зб. наук. пр. Львів. 2007. №19. С. 179-184. URL: https://vlp.com.ua/files/30_33.pdf
5. Cogo A. Strategic Use and Perceptions of English as a Lingua Franca. *Poznań Studies in Contemporary Linguistics*, 46(3). 2010. P. 295–312.
6. Firth A. The Lingua Franca Factor. *Intercultural Pragmatics*, 6 (2). 2009. P. 147–170.
7. Hansen H., Walton D. Argument kinds and argument roles in the Ontario provincial election. *Journal of Argumentation in Context* 2 (2). 2013. P. 226–258.
8. Perloff R. M. Dynamics of persuasion: Communication and attitudes in the 21st century. London: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers. 2003. 566 p.
9. Tarone E. Conscious communication strategies in interlanguage: A progress report. 1977. P. 194-203.
10. Van Dijk T. A., Lazar M. M. Political Discourses and the Global South, Lazar, Discourse and Society. 2020. URL: <https://doi.org/10.1177/0957926519886127>

Анастасія Кириченко

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

АНГЛОМОВНИЙ БЛОГ ЯК ПРЕЗЕНТАЦІЙНИЙ ЖАНР ДИСКУРСУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

У сучасному світі віртуальних комунікаційних технологій блоги набувають значної популярності як зручний формат спілкування та презентації онлайн-контенту, забезпечуючи широкі можливості поширення інформації.

Соціальний медіа-дискурс репрезентує собою динамічну сферу віртуальної комунікації, де учасники взаємодіють, обмінюючись інформацією, концепціями та досвідом на різноманітні тематики. Ця сфера охоплює широкий спектр соціальних медіа-платформ, таких як Instagram, Facebook, Twitter.

Поширення інформації здійснюється не лише через монологічні висловлювання, а також через публічні дискусії, обговорення та діалогічні взаємодії.

Серед інтернет-жанрів визначають: веб-сайти, електронні газети та журнали, блоги, форуми, чати тощо. Блог – це веб-сторінка, що ведеться однією людиною або групою людей. На ній публікуються записи з коментарями, думками, описами подій, а також фото, відео та інші матеріали. Елементи оформлення та інтерфейсу блогу визначають його унікальність серед інших форм інтернет-комунікації. Ці елементи, такі як профіль, основна сторінка та сторінка посту є невід’ємними складовими блогу, кожен з яких виконує певну функцію. Профіль містить інформацію про користувача, включаючи статі, вік тощо. Основна сторінка відображає записи у зворотньо-хронологічному порядку. Кожен пост супроводжується аватаром автора, рубрикою, тегами. Сторінка окремого запису містить повний текст та коментарі до нього. Ці елементи є ключовими для структури блогу та формують його унікальну ідентичність [1, с. 79].

У дослідженні мережевої жанрології, С. Ваттерс, О. Горошко і М. Шеферд описали блог як один із цифрових жанрів, зокрема, як жанр персональної сторінки, що характеризується рядом ключових функцій. Першочерговими серед них є комунікативна та інформативна функції [2, с. 230]. Комунікативна функція блогів полягає в ефективній передачі інформації широкому колу користувачів Інтернету та в установленні багатовекторного спілкування з аудиторією [1, с. 78]. Кожен блог відображає інформацію про особистість автора, що виконує функцію самопрезентації.

Види блогів варіюються в залежності від обраного напрямку автором, платформи, на якій вони публікуються, та типу контенту, який вони розміщують. Це можуть бути особисті, корпоративні, або анонімні блоги, а також блоги з різною тематикою, такі як кулінарія, мода, спорт або загальна тематика. Незважаючи на різницю в стратегіях, всі блогери мають спільну мету – знаходити свою аудиторію та залучати її [1, с. 78].

Тексти блогів є авторськими та пов'язаними за змістом, що утворюють єдиний інтерактивний контент. Вони характеризуються змішуванням різних стилів, зокрема літературно-публіцистичного, а також природною та розмовною мовою. У текстах, спрямованих до широкого читацького загалу, можна виявити риси фамільярного стилю, тоді як у випадку, коли адресатом є конкретна особа, можна виявити елементи інтимності. Лексичний аспект відзначається використанням розмовної лексики, фразеологізмів, неологізмів, а також запозиченими словами. Синтаксично в блогах часто використовують прості речення та експресивні структури, такі як повтори, паралелізми та інші. Як форма інтернет-комунікації, блоги є полісемантичними, поєднуючи вербальні та невербальні засоби вираження для досягнення комунікативних цілей [1, с. 79].

Англійська мова, як мова міжнародного спілкування (*lingua franca*), має вагому соціокультурну та мовну роль у глобальному контексті, є важливим засобом комунікації в сучасному цифровому середовищі, де значна кількість контенту створюється та сприймається англомовними користувачами. Популярність англомовних блогів пояснюється доступністю, простотою використання та можливістю глобального спілкування, а їх використання у презентаційних цілях розглядається як стратегічний засіб не лише для самопрезентації, а й для впровадження та поширення особистого бренду, товарів, послуг чи то розвитку бізнесу.

Двома яскравими прикладами англомовних блогів є *James Clear* і *Social Media Examiner*. У блозі *James Clear* освітлюються теми, пов'язані з формуванням звичок, досягненням продуктивності, встановленням цілей, мотивацією тощо. *Social Media Examiner* – блог, який фокусується на маркетингу у соціальних мережах для платформ, таких як *Facebook*, *Twitter*, *Instagram*, *YouTube*, *Pinterest*, а також надає аналітичні матеріали. Цей блог спрямований на маркетологів, власників бізнесу та всіх, хто прагне використовувати соціальні мережі для просування себе чи свого бізнесу [3; 4].

Отже, англомовні блоги як динамічний жанр медіа-дискурсу, є стратегічним інструментом, що використовується у презентаційних цілях відіграючи ключову роль у при просуванні бренду, контенту та продукту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крижанівська Г.Т. Блог як жанр Інтернет-комунікації. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2022. Вип. 53(1). С. 77-80. DOI: 10.32841/2409-1154.2022.53-1.18
2. Погребняк І.В. Блог як форма сучасного мережевого художньо-публіцистичного жанру. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том 31 (70), №3. Ч. 3, 2020. С. 229-233. DOI: 10.32838/2663-6069/2020.3-3/36
3. James Clear. URL: <https://jamesclear.com/> (Last accessed: 07.04.2024).
4. Social Media Examiner. URL: <https://www.socialmediaexaminer.com/> (Last accessed: 07.04.2024).

Марія Кокадей

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Буренко Т.М.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

ПОНЯТТЯ ГУМОРУ ЯК БАГАТОАСПЕКТНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ФЕНОМЕНУ

Студіювання гумористичного дискурсу – це складне явище, специфічний феномен, що найяскравіше виявляється в невеликих за обсягом текстах, організованих різними способами відповідно до цілого спектру правил, що сприяють емоційному розвантаженню, зняттю розумової напруги. Окреслена дилема цілком логічно репрезентована в діяльності людини як лінгвокреативної мовної особистості, що привертає увагу лінгвістів і формує актуальність багатьох досліджень. Висвітлення лінгвопрагматичних особливостей вираження гумору в англійській мові представлено в розвідках В.І. Барсукової [1], А.Є. Болдиревої [2], М.В. Жарікової [4], Т.А. Космеди [6] та ін.

Гумор – це здатність людини бачити смішне в будь-якому явищі чи події та подавати його у вигляді жарту. Як стверджує М.В. Жарикова, «гумор – це різновид комічного як естетичної категорії, що відображає протиріччя дійсності та містить їх критичну оцінку. Ця категорія означає відхилення від того, що приймає соціальна група чи суспільство за норму, і тому викликає сміх» [4, с. 5]. Дослідниця трактує гумор, як м'яку, незлобиву форму комічного, що містить позитивну оцінку явища чи ситуації загалом і допомагає сприймати дійсність у жартівливій формі.

У студіюванні А.Р. Волкова гумор – «це таке особливе виявлення та реалізація комічного, коли той, хто сміється, не відділяє себе від смішного як чогось чужого, а часто ідентифікує себе з ним» [3, с. 130]. Поняття «гумор» фіксується у словниках як «*that quality which appeals to a sense of the ludicrous or absurdly incongruous: a funny or amusing quality*» [8], «*the ability to find things funny, the way in which people see that some things are funny, or the quality of being funny*» [9]. Синонімічними в англійській мові постають лексеми *comedy, comic, comicality, drollery, drollness, funniness, hilariousness, humorousness* [8].

Показовим є те, що *humour* поєднується в англійській мові зі словом *sense*, яке виражає ідею чуттєвого сприйняття. Ймовірно, почуття гумору в англomовному оточенні – саме такий природний і невід'ємний спосіб освоєння навколишнього світу, як зір, слух, нюх, смак і дотик. Водночас інший спектр значень слова *sense* – «сенс, розум, свідомість» – підкреслює, що в англійській концептосфері почуття гумору сприймається не просто як природна особливість, притаманна людському організму, а, перш за все, як цілком осмислена та свідомо культивована риса.

Зазначимо, що І.К. Кобякова вважає гумор складною естетико-мислительною категорією, представленою широким спектром метазнаків, що є асоціаціями з категоріями комічного, забавного, балагурства, дотепності, гострослів'я, іронії, сатири та сміху [5].

В.О. Самохіна вказує на те, що гумор, як і інші види комічного (сатира, іронія), передбачає глибоке знання людської природи, прекрасно виражає

сучасний стан мислення і мови та може бути схарактеризований як карнавал мови, що базується на порушенні незмінних правил (лінгвальних, прагматичних та суспільних), які є невід'ємною частиною світосприйняття людини [7]. А.Є. Болдирева розглядає гумор як здатність сприймати смішні сторони життя, що є фундаментальною характеристикою людини [2, с. 22]. При цьому він указує на доброзичливе, не глумливе ставлення до адресата, сугестивний вплив на нього, опосередковане відчуження та суб'єктивне тлумачення канонізованого досвіду [6, с. 39].

Поняття гумору продукує спеціальну, особливу форму соціального спілкування, що реалізується за допомогою мовної гри – використання мови задля досягнення позамовного, естетичного, художнього (найчастіше – комічного) ефекту. Розглядаючи гумористичний дискурс, варто враховувати комунікативну ситуацію, емоційний стан і поведінку комунікантів, оскільки гумор є комунікативним і залежить від ситуації спілкування, що впливає на формування прихованих аспектів висловлювання. Мовна гра у такому випадку виконує важливі соціальні, емоційні й когнітивні функції. Людська комунікація здійснюється через мову, оскільки в ній нерідко виявляються гумористичні елементи, так званий вербальний гумор, який є невід'ємною частиною біологічного, психологічного і соціального статусу індивіда.

Гумор потребує взаємозв'язку між гумористом і публікою, адже без відповідної реакції сміху чи посмішки, гумор втрачає сенс, як і його слухач. Для нього властиве емоційне спілкування, що є важливим для розуміння його змісту. Гумористична ситуація набуває сенсу, якщо розкривається характер між її активними учасниками, які жартують і розуміють жарти.

Таким чином, гумор для багатьох дослідників пов'язаний з відображенням сучасного мовлення, притаманного певній культурній спільноті. Його особливість полягає в існуванні різноманітних підходів до розуміння природи комічного, адекватному ставленні до сприйняття та осмислення гумористичного об'єкту. Гумор розкриває гуманістичну природу людини, вчить правильно та позитивно розуміти оточуючу дійсність, викликати посмішку, сміх, симпатію чи

співчуття до об'єкта критики, завдяки чому формується власна оцінка та інтерпретація реальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барсукова В.І., Топачевський С.К. Перекладацький підхід до класифікації жартів. Житомир, 2014. 6 с.
2. Болдирева А.Є. Мовні засоби створення гумористичного ефекту: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі романів П.Г. Вудхауза): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04. Одеса, 2007. 23 с.
3. Волков А.Р. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
4. Габідулліна А.Р., Жарикова М.В. Лінгвістична природа гумору: Навчальний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2021. 140 с.
5. Кобякова І.К. Концептуалізація та категоризація гумору. *Вісн. Сум. держ. ун-ту. Сер. Філол. науки*. 2006. Т. 1, № 11(95). С. 35-39.
6. Космеда Т.А. Мовна гра в парадигмі інтерпретативної лінгвістики: граматики оцінки, граматична іграма: теоретичне осмислення дискурсивної практики. Дрогобич: Коло, 2013. 228 с.
7. Самохіна В.О. Сучасний англomовний жарт: Монографія (видання друге, перер. та доп.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 475 с.
8. Merriam-Webster.com Dictionary, Inc., Publishers Springfield, Massachusetts URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/humor> (Last accessed: 12.04.2024).
9. Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/humour> (Last accessed: 12.04.2024).

Ірина Кучерова

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Багацька О. В.

(Сумський державний педагогічний

університет імені А. С. Макаренка)

ПОНЯТТЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ДИХОТОМІЇ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

Походження терміну «дихотомія» за словниковими дефініціями може бути віднайдено в грецькому слові «dichotomia», що має значення «поділ на два» [3].

Інші джерела визначають його як «різницю між двома абсолютно протилежними ідеями або речами» [2]. Хоча дихотомії активно використовуються в різних галузях наук, включаючи природничі та математичні дисципліни, дослідникам літератури залишається відкритим питання: як ці протилежності можуть впливати на аналіз літературних творів?

У літературних творах активно використовується прийом дихотомії, який не лише слугує для роз'яснення відмінностей між різними концепціями, а й є способом створення цікавого конфлікту та залучення уваги читачів. Письменники часто вдаються до цієї техніки, розбиваючи свої твори на протилежні частини, що надає сюжету додаткової напруженості та глибини [4]. У світі літератури існують безліч прикладів дихотомії, таких як протиставлення добра та зла, душі та тіла, реальності та уяви, чоловіка та жінки, райського щастя та пекельних мук [3]. Нерідко трапляється, коли один персонаж утілює у собі протилежні ідеї, проте іноді автори створюють кілька персонажів для вираження різних контрастних концепцій та тематик [3]. Дихотомії представляють дві протилежні сили, які породжують конфлікт в історії. Чітке розмежування протагоніста та антагоністичної присутності – зовнішньої чи внутрішньої – дозволяє читачам зрозуміти сюжетну лінію, яка розгортається у тій чи іншій історії. Найочевидніше це представлено в історіях, де протагоніст уособлює добро і моральність, а антагоніст – зло і аморальність.

У нашому світі існує широкий спектр дихотомій, які відображаються як у літературі, так і в повсякденному житті. Перша форма – бінарна, де протистоять дві категорії: чорне та біле, жінка та чоловік. Інша – Гегелівська, де основна ідея полягає у тому, що протилежність сторін доповнює одна одну, утворюючи єдине ціле. Третя форма – дуалістична, де одна протилежність завжди переважає над іншою: добро проти зла, матерія проти розуму. Крім того, існує кількісна дихотомія, яка ґрунтується на класифікації речей за кількістю: великий та маленький, повільний та швидкий. Якісна дихотомія, в свою чергу, ґрунтується на класифікації згідно з суб'єктивними судженнями: красивий та потворний, добрий та поганий. Моральна дихотомія полягає у протиставленні моральних

цінностей: милосердя проти жадібності, справедливості проти нечесності. Нарешті, психологічна дихотомія, де протиставляються особистісні риси: екстраверсія та інтроверсія, мислення та почуття [1].

У світі літератури дихотомія може виявитися як корисним, так і обмеженим інструментом. Позитивні аспекти включають:

- кларність, яка дозволяє розмежувати протилежні явища і сприяє глибокому аналізу концепцій і тем, які автор хотів передати;
- передбачуваність, яка дає читачам змогу прогнозувати розвиток сюжету та конфліктів, узявши до рук книгу і прочитавши короткий опис.

Негативні характеристики включають:

- неповноту, яка може призвести до обмеженого розуміння певного предмету, оскільки дихотомії не завжди вдається досягнути усі аспекти якостей;
- надмірне спрощення, яке може приховувати складність понять і явищ, тим самим не представляти усі важливі нюанси [1].

Загалом, дихотомія є ефективним засобом створення контрасту між об'єктами або особами, який сприяє кращому розумінню тексту, виокремлюючи суперечності та підкреслюючи їхню важливість. Ця техніка допомагає читачам бачити конфліктуючі сторони з більшою ясністю та виокремлює речі та ідеї, що допомагає в ідентифікації та диференціації протилежностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дихотомія – що це таке, в науці, філософії, політиці та житті. Termin.in.ua. URL: https://termin.in.ua/dykhotomiia/#Tipi_dihotomii (дата звернення: 12.02.2024).

2. Dichotomy. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/dichotomy> (date of access: 12.02.2024).

3. Dichotomy - examples and definition of dichotomy. Literary Devices. URL: <https://literarydevices.net/dichotomy/> (date of access: 12.02.2024).

4. The artist of the beautiful literary devices | supersummary. SuperSummary.
 URL: <https://www.supersummary.com/the-artist-of-the-beautiful/literary-devices/>
 (date of access: 12.02.2024).

Луо Ченсян

к.філол.н., доц. Тетяна Давидова

*(Сумський державний педагогічний
 університет імені А. С. Макаренка)*

КОНЦЕПТ *LIFE* У ХУДОЖНЬОМУ ПРОСТОРИ РЕЯ БРЕДБЕРІ

На сучасному розвитку гуманітарного знання та у ході активного переходу від лінгвістики, орієнтованої на вивчення мови в самій собі, до лінгвістики антропологічної, що вивчає мову у зв'язку з людиною, її мисленням та свідомістю, сучасна лінгвістична думка зіткнулася з необхідністю дослідження концепту як нового феномену для адекватного позначення змістової сторони мовного знака, який би зняв функціональну обмеженість традиційного значення та сенсу і в якому органічно поєдналися б логіко-психологічні та мовознавчі категорії. Активні розвідки в мовознавстві з 90-х років ХХ століття спричинили появу цілого ряду номінативних одиниць, спільним для яких було прагнення показати специфіку представлення мовних знань. У конкурентній боротьбі в лінгвістичній літературі зіткнулися такі терміни як «концепт», «лінгвокультурема», «міфологема», «логоепістема», але стає очевидним, що найбільш життєздатним виявилось саме поняття «концепт». Вивчення концептів – актуальний напрямок сучасної лінгвістики, оскільки саме даний ракурс дозволяє розглядати слово в контексті культури, пізнання і комунікації.

Загалом концепт – це абстрактна ідея або загальне поняття, яке представляє щось у людському мисленні. Це ментальна конструкція, яка використовується для розуміння, класифікації та спілкування про світ. Поняття можуть варіюватися від конкретних речей, таких як «стілець» або «собака», до абстрактних ідей, таких як «справедливість» або «свобода». Вони допомагають

зрозуміти наш досвід, організовуючи інформацію та забезпечуючи основу для розуміння взаємозв'язків і закономірностей. Концепти є фундаментальними для людського пізнання та відіграють вирішальну роль у мові, мисленні та вирішенні проблем не лише в лінгвістиці, але й в інших царинах знань.

Одним з базових загальнолюдських концептів є концепт LIFE, який ми досліджуємо у художньому просторі Рея Бредбері, адже його життєве кредо можна виразити в його власних словах: "Не бійтеся своїх ідеалів. Якщо вони не виконуються, вони мають бути змінені". Бредбері відомий як автор, який виступав за свободу слова, індивідуальну свободу та критикував цензуру та утиск. Його твори часто пронизані ідеями про важливість вільного мислення та відстоювання власних переконань. У зв'язку з цим, метою нашої наукової розвідки стало вивчення смислового обсягу концепту LIFE у творчості Р. Бредбері на основі його творів, зокрема "*Fahrenheit 451*". Це роман-антиутопія Рея Бредбері, опублікований у 1953 році. Дія розгортається в суспільстві майбутнього, де книги заборонені, а «пожежні» спалюють будь-яку знайдену книгу. Назва роману стосується температури, при якій запалюється папір.

Це роман про важке прозріння особи в тоталітарному суспільстві, який наскрізь наповнений роздумами про життя та смерть, а також їх сенс, наповненість, та абсолютне різне ставлення людей до цих понять. Головний герой, Гай Монтег, пожежник, який починає сумніватися в цензурі та конформізмі свого суспільства після зустрічі з Кларисою, молодою жінкою, яка кидає виклик його способу мислення. У міру того, як Монтег глибше заглиблюється у власні думки та емоції, він дедалі більше розчаровується в репресивному режимі, якому служить. У романі розглядаються теми цензури, державного контролю, сили знання та важливості критичного мислення. Він зображує світ, де технології, засоби масової інформації та конформізм призвели до втрати індивідуальності та справжнього людського зв'язку. Через подорож Монтега до самопізнання та бунту проти статус-кво Бредбері застерігає від небезпеки цензури, інтелектуального придушення та дегуманізації наслідків

надмірно контрольованого суспільства. «451 градус за Фаренгейтом» залишається вічною класикою, яка продовжує резонувати з читачами як потужний коментар про цінність інтелектуальної свободи та небезпеки суспільства, яким керують невігластво та страх.

Розглянемо декілька мовних ілюстрацій.

Беручи до уваги головну ідею, яку автор вклав у свій роман “*Fahrenheit 451*”, припускаємо, що book/книга у ідіостилі Рея Бредбері кваліфікується як щось, що несе в собі життя. Тракуємо таке явище метафорично – BOOK IS LIFE (книга є життя), надаючи при цьому першому конституюнту метафори ознаки референта, а другому – ознаки корелята відповідно.

У наступному контексті також імплікується концепт LIFE:

“The psychiatrist wants to know why I go out and hike around in the forests and watch the birds and collect butterflies” [3].

Це підтверджується наявністю ряду лексичних одиниць (*go out* (проводити час не вдома), *hike around* (гуляти), *watch* (дивитись, спостерігати), *collect* (збирати, колекціонувати)), основний зміст яких – певна діяльність людини. Вони актуалізують у собі такі семантичні ознаки як *activity*, *experience*, *motion*. Все це, за традиційними уявленнями людства, є нормальним та прийнятним для життя. Але, зважаючи на контекст фрагменту, ми виділили компонент *psychiatrist* (психіатр) з метою повного та правильного розуміння й трактування поняття *життя* у світогляді Рея Бредбері. В науці психіатрія трактується як галузь клінічної медицини, що вивчає *психічні (душевні) розлади*, займається їх лікуванням, профілактикою і наданням допомоги психічно хворим, а також ізоляцією осіб з психічними розладами та осіб з відхиленнями в поведінці, що представляють потенційну небезпеку для себе чи для оточуючих, або порушують ті чи інші суспільні норми. Тобто життя Клариси Маклеллан (героїня роману, про яку йде мова в зазначеному уривку) та те, чим вона займається, виявляється ненормальним та неприйнятним для суспільства. Через свою несхожість та її не схожі на інших погляди вона змушена відвідувати психіатра. У цьому і проявляється позиція автора щодо *життя* людей та його наповненості.

За допомогою такої стилістичної фігури, як антитеза (різке протиставлення понять, думок, образів), на якій побудований весь роман, автор наголошує на АБСУРДНОСТІ ЖИТТЯ, в якому нормальні речі сприймаються суспільством як повністю їм протилежні.

Рей Бредбері, у своєму світогляді протиставляє ДУХОВНЕ ЖИТТЯ та ФІЗИЧНЕ ЖИТТЯ, акцентуючи увагу на першочергову важливість першого, оскільки, за автором, духовна смерть може перерости і у смерть фізичну (біологічну). Підтверджуємо наше припущення наступною ілюстрацією:

“His wife stretched on the bed, uncovered and cold, like a body displayed on the lid of a tomb, her eyes fixed to the ceiling by invisible threads of steel, immovable” [3].

Досліджуваний концепт знаходить своє текстове втілення і у наступному мовному фрагменті:

“Last night I thought about all the kerosene I’ve used in the past ten years. And I thought about books. And for the first time I realized that a man was behind each one of the books. A man had to think them up” [3].

Наведений текстовий фрагмент є доказом нашого припущення щодо зображення Реєм Бредбері книг як *живих сутностей*. Це підтверджується тематично маркованим контекстом *a man was behind each one of the books* завдяки іменнику *a man* (людина), що експлікує семантичну ознаку *living being/creature*. Тобто за кожною книгою є ЛЮДИНА, і між ними існує певний зв’язок (*a man had to think them up*). Припускаємо, що у світобаченні Рея Бредбері, людина, створивши книгу, наділила її частиною себе, вклала в неї свої думки чи, навіть, свою душу, тим самим зробивши її духовно живим надбанням людства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепт. Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%82_\(%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%82_(%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F))

2. Рей Бредбері. Біографія. Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B9_%D0%91%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%96
3. Bradbury Ray. Fahrenheit 451. Harper Collins UK. Science fiction and fantasy paperbacks, 2004. 245 p.

Анастасія Мірошниченко

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

АНОТАЦІЯ ЯК ЖАНР НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

Анотація є окремим жанром наукового дискурсу, що має специфічну мету та структуру. Її основна функція полягає в короткій, але інформативній передачі ключових аспектів наукового дослідження. Анотація дає читачеві можливість швидко ознайомитися з суттю та значенням роботи, не потребуючи вивчення всієї публікації.

У науковому дискурсі роль анотації хоча є значною, дослідники доволі часто нею нехтують, не приділяючи їй достатньої уваги. Так О.В. Єрченко зазначає, що «анотація має розглядатися як окрема текстова одиниця з власними прагматичними функціями» [1, с. 21]. Стислість є однією з найважливіших характеристик анотації. Її обсяг, як правило, обмежений одним-двома абзацами, протягом яких автор має чітко й лаконічно викласти основні моменти дослідження. Інформативність анотації незважаючи на стислість, вона повинна бути достатньою, щоб надати читачеві необхідну інформацію для оцінки релевантності та цінності дослідження.

Комунікативна функція анотації також відіграє важливу роль. Завдяки їй науковці можуть швидко донести до колег інформацію про актуальність та новизну своїх досліджень. Анотації також сприяють поширенню наукових знань, адже вони часто публікуються в базах даних та інших джерелах, де їх можуть знайти й ознайомитися з ними зацікавлені читачі. Знання жанрових особливостей анотації є ключовим фактором для ефективної наукової

комунікації. Дотримуючись цих особливостей, автори досліджень можуть успішно доносити до аудиторії результати своєї роботи, сприяючи зрозумінню та оцінці наукових публікацій в академічному середовищі [3, с. 383].

Так у наступному прикладі представлено анотацію до статті, присвяченій структурі та методології конструювання інноваційного мотору: “(1) *In this paper we presented the structure and methodology of designing of an innovated DC motor <...>. Progress in the field of sliding contacts manufacturing, the simplicity of the structure of the engine as the control simplicity of DC motors make this structure an attractive solution to the problem of electric cars drive.* (2) *In this context, a dimensioning model of this engine structure is developed. This model is based on the analytical design method <...>. The overall design approach is based on justified simplifying assumptions, leading to a simplification <...>.”* Ця анотація складається з двох фрагментів, перший з яких відповідає вступному розділу. Другий фрагмент просто інформує читача про те, що створена модель такого мотору за допомогою певного методу та підходу [2, с. 178].

Отже, анотація – це важливий елемент наукового дискурсу, що виконує ряд істотних функцій. Її стислість, інформативність та комунікативна функція роблять анотацію необхідним інструментом для науковців, які прагнуть ефективно презентувати свої дослідження та сприяти поширенню наукових знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар А. С., Кудрявцева Н. С. Культурна варіативність у науковому дискусі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2019. № 43.Т. 5. С. 20-21.
2. Доронкіна Н. Є. Особливості аргументативних структур в англійськомовних науково-технічних статтях. 2021. С.178.
3. Ливицька І. Науковий дискурс : рівні та особливості аналізу. *Наукові записки. Серія: філологічні науки.* Випуск 96 (1) С. 384.

Анастасія Наталуха

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Козлова В.В.

(Сумський державний педагогічний

університет імені А.С.Макаренка)

ЖАНРОВІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ В ІНТЕРНЕТ ДИСКУРСІ

Блог є одним з популярних презентаційних жанрів інтернет дискурсу, що створює платформу для обміну думками, ідеями, враженнями та досвідом з аудиторією. Блог є також засобом впливу на громадську думку, а також використовується з метою презентації товарів чи послуг. Беручи до уваги той факт, що блог – це відносно нове комунікативне середовище, варто враховувати специфіку його виникнення. Він є ефективним інструментом для реклами, особистого брендування, впливу на громадську думку та розвитку особистих навичок автора. Таким чином, блог являє собою важливий елемент сучасного інтернет дискурсу.

Важливим аспектом в блозі є сторітеллінг. Сторітеллінг є ефективним методом комунікації, який використовується в різних сферах діяльності, включаючи особисті блоги. Цей підхід полягає у розповіді історії, яка створює емоційний контакт з аудиторією та мотивує її на певний вчинок. За допомогою сторітелінгу можна краще передати інформацію, залучити увагу реципієнта та створити сильне сприйняття. У персональних блогах сторітеллінг може використовуватися для розповіді про особистий досвід, навчальні ситуації, життєві історії або роздуми. Це дозволяє авторам блогу підтримувати зв'язок зі своєю аудиторією, спонукати її до роздумів, викликати емоції та надихати на дії. Сторітеллінг – важлива частина функціонування сучасної публіцистики. За спостереженням Т. Куцай, сторітеллінг активно застосовується і в інших жанрах [2]. Привабливість сторітелінгу полягає в його здатності створювати глибокі, емоційні зв'язки з аудиторією. «Добре продумані історії викликають почуття довіри та спонукають до дій. Вони допомагають вирішувати проблеми споживача та роблять його співучасником історії... тут існує глибший зв'язок з цільовою аудиторією та формування довгострокової лояльності. Сторітеллінг

здатний об'єднувати групи людей, задовольняти їх потребу бути причетними до чогось важливого» [2, с. 13].

Досліджуючи жанрові властивості блогу, варто звернутися до теорії моделі мовленнєвого жанру Т. Шмельової [1; 2]. Згідно цієї моделі, блог як жанр формується у вигляді сукупності певних ознак. Першою ознакою є його комунікативність. Дослідниця визначає чотири типи мовленнєвих жанрів залежно від інтенції жанрового дискурсу: інформативні – пред'явлення, запит, підтвердження спростування інформації; оціночні – трансформація відчуттів комунікантів за допомогою співвідношення їхніх вчинків або якостей згідно з прийнятими нормами в даному соціумі; імперативні – спосіб здійснення, нездійснення певних явищ [1]. Блог відносять як до інформативного, так і до оціночного мовленнєвого жанру. Варто зауважити, що основна мета блогу не лише проінформувати читачів, але й показати ставлення та думки автора стосовно інформації. Не дивлячись на поширене оцінювання у блог-записах, їхньою характерною рисою є оцінка певних явищ, подій або третіх осіб. При цьому блог передбачає сторонніх осіб, які повинні реагувати на запис автора коментарями. З іншого боку, дописи користувачів виконують етикетну функцію у блогах: привітання, подяка, відповідно блогу властиві риси етикетного жанру. Таким чином, блог поєднує риси чотирьох типів мовленнєвих жанрів, базуючись на комунікативній меті та одночасно є інформативним, оціночним, імперативним й етикетним. Тому блог цілком справедливо вважають гібридним жанром.

Другою ознакою мовленнєвого жанру є наявність образу адресанта. Незалежно від популярності блогу, у ньому завжди присутня, окрім фактичної, імпліцитна інформація про персоналію автора. Що стосується відомих блогерів, вони мають більший вплив на аудиторію, оскільки можуть викликати зацікавленість у адресатів та ініціювати у них відповідну реакцію, тобто коментування.

Третя ознака – це образ адресата. Наявність цієї характеристики у блозі зумовлена існуванням блогу як жанру. Автор, висловлюючи власні судження,

очікує зворотної реакції від читачів. Саме наявність образу адресата зумовлює характерну відмінність блогу як жанру від його основного прототипу – «паперового» щоденника. Існує також характерна особливість: окремі записи в блозі можуть бути адресовані безпосередньо автору сторінки. Така ситуація можлива за умови публікування в блозі записів, які приховані від сторонніх читачів і доступні лише автору. У цьому випадку блог набуває ознак щоденника-планувальника, ніж традиційного паперового щоденника. Окрім цього, автор може змінювати кількість читачів, яким може бути доступний конкретний запис. Це означає, що користувач сам визначає коло адресатів.

Четвертою умовою жанротворення є образ минулого. При цьому варто вирізняти два типи жанрів: ініціальні (які починають комунікацію); реактивні (які є наслідком будь-якого явища (відповідь, згода тощо)). Розглядаючи дуалізм блогу крізь призму ініціального та реактивного розподілу, можна зробити висновок, що запис у блозі може мати як ініціальні, так і реактивні ознаки.

Блог є важливим інструментом комунікації, який дозволяє авторам представляти свої ідеї, продукти чи послуги, спілкуватися з аудиторією та створювати спільноти навколо певних тем. Блог стає майданчиком для взаємодії та обміну думками між автором та читачами. Це може сприяти формуванню спільноти навколо певної теми чи ідеї. У цілому, блоги в інтернет дискурсі є потужним інструментом для комунікації та впливу на аудиторію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузєбна, В., Грон, Ю. Блог-записи як сучасний жанр інтернет комунікації. *Черкаський державний технологічний університет*, 2022. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/51.pdf>
2. Сторітелінг в інстаграм-блозі. КНУ імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут філології. URL: <https://ir.library.knu.ua/server/api/core/bitstreams/314856c7-6ebc-4ad7-8886-bb58583917a0/content>

Дарина Овчаренко

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Козлова В.В.

(Сумський державний педагогічний

університет імені А.С.Макаренка)

ТЕМАТИКА МІЖНАРОДНОЇ ПРОМОВИ ЯК ЖАНРУ ПРЕЗИДЕНТСЬКОГО ДИСКУРСУ ЗЕЛЕНСЬКОГО

У контексті повномасштабного російського вторгнення, Україна знаходиться в центрі уваги світової політики, що робить англомовні промови президента Володимира Зеленського важливим інструментом впливу на міжнародну аудиторію з метою привернення уваги до ситуації та мобілізації міжнародної підтримки. Основною метою президентського дискурсу як письмової чи усної політичної комунікації, учасник якої – президент, є інформування, створення емоційно насиченого ставлення до проблеми, переконання адресатів у необхідності прийняття конкретних дій [1, с. 58]. За результатами аналізу міжнародних промови президента України В.В. Зеленського 2022-2023 рр. було встановлено їх тематичне спрямування.

Темами звернення до Конгресу США стали воєнна підтримка та допомога Україні, впровадження рішучих дій проти Росії та захисту країни від повітряних атак, надання зброї, подяка за внесок у боротьбу за свободу, впровадження санкцій проти держави-агресора та створення швидкої системи реагування U-24. *Remember September 11th* [2]. Президент акцентує терористичний контекст подій, спрямовуючи емоційний вплив на аудиторію та підкреслюючи життєву необхідність надання допомоги Україні. *“Attacked from the air. In a way no one expected”*. Мовець використовує аналогії, щоб підкреслити постійні повітряні атаки та необхідність захисту неба над Україною. *The necessity to protect our sky. The necessity for your decision. Your help. And we ask for a response. For the response from the world. For the response to terror* [2]. Повтор іменників *necessity* та *response* додає емоційності промові, щоб підкреслити постійні повітряні атаки та необхідність захисту неба над Україною. Риторичне питання *Is this too much of a request?*[2] ставить аудиторію перед важливим моральним та етичним вибором,

спонукає до якнайшвидшого реагування світової спільноти. *To establish a no-fly zone over Ukraine is to save people. Humanitarian no-fly zone. You know what defense systems we need* [2]. Президент також пропонує інший варіант дій, а саме поставку систем захисту. *Ukraine is grateful to the United States for its overwhelming support. For all that your state and your people have already done for our freedom* [2]. Завдяки підтримці США українська армія змогла зупинити наступ російських військ і звільнити частину окупованих територій. Президент наголошує на значущості дій країни у забезпеченні зброєю та боєприпасами, навчання військових та фінансової підтримки України, застосовуючи повторення “*for its*”, “*for all*”, “*for our*”. Також, вдячність робить текст більш впливовим та емоційним. *You have to put pressure* [2]. Заклик до впровадження санкцій та тиску на Російську Федерацію для зупинення фінансування дій, спрямованих на знищення України. *We offer to create an association - U-24* [2]. Це закликає до створення глобальної системи швидкого реагування на проблеми людства, що надає б всю необхідну допомогу в разі конфліктів. “*United for peace*” – ключова ідея асоціації, Зеленський заохочує слухачів взяти на себе відповідальність та виявити солідарність у зусиллях забезпечити мир та стабільність.

Темами міжнародної промови президентського дискурсу В. Зеленського на загальних дебатах Генеральної Асамблеї ООН є демілітаризація Росії, засудження тероризму, співпраця країн заради спільного блага та завершення війни на умовах України. *In many cases, the fear of war, the final war, was the loudest here – the war after which no one would gather in the General Assembly Hall again. The Third World War was seen as a nuclear war. A conflict between states on the highway to nukes* [3]. Словосполучення “*the final war*” демонструє загрозу ескалації війни до світової, фінальної, тобто такої, що знищить людство; фраза “*the Third World War*” – відображає потенційний масштаб та впливає на ширшу аудиторію. *...terrorists have no right to hold nuclear weapons* [3]. Засудження дій; “*no right*” – як з юридичної, так і з моральної точки зору ООН не може підтримувати контроль держави-терориста над ядерною зброєю і повинна вжити певних заходів. *Russia is weaponizing nuclear energy. Not only is it spreading its*

unreliable nuclear-power-plant-construction-technologies, but it is also turning other countries' power plants into real dirty bombs [3]. Йдеться про звинувачення Росії у використанні ядерної енергетики як зброї, “dirty bombs”, тобто на потенційні джерела радіоактивного забруднення. На це вказує окупація Запорізької АЕС та шантаж витоками радіації. *Look – for the first time in modern history, we have a real chance to end the aggression on the terms of the nation which was attacked* [3]. “For the first time in modern history” – унікальність ситуації, яка виникла, де Україна має реальну можливість зупинити агресію.

Отож, основними темами міжнародних промов президентського дискурсу В. Зеленського є воєнна підтримка та допомога Україні, демілітаризація Росії, міжнародна співпраця, засудження тероризму та впровадження санкцій проти країни-агресора. Тематика промов складається з комплексу заходів та ініціатив, спрямованих на завершення війни на умовах України, забезпечення дотримання міжнародного права, безпеки та стабільності в Україні та світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Євланова О. О. Жанрова стратифікація президентського політичного дискурсу. *Львівський філологічний часопис*. 2022., вип. 12 С. 54-59.
2. PRESIDENT OF UKRAINE: [Веб-сайт]. Kyiv. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pered-kong-73609> (дата звернення: 06.04.2024).
3. PRESIDENT OF UKRAINE: [Веб-сайт]. Kyiv. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/sogodni-lyudstvo-maye-diyati-v-povnij-solidarnosti-shob-urya-85705> (дата звернення: 08.04.2024).

Дарина Овчаренко

Науковий керівник – к. філол. наук, доц. Т.В.Давидова

(Сумський державний педагогічний

університет імені А.С.Макаренка)

THE CONCEPT OF FEAR IN “THE SHINING” BY STEPHEN KING

The concept is a unit of thought and memory that has an organized structure. It is the result of the acquired experience of both an individual and society. Each concept contains different information about an object or phenomenon, including different aspects and points of view. Thus, a concept combines various understandings and attitudes towards the same object or phenomenon in general [1]. The exploration of the concept of fear in “The Shining” not only allows a better understanding of the novel but also provides a deeper insight into the psychological and socio-cultural aspects of fear in the modern world. Stephen King’s “The Shining” is a chilling tale of a family trapped in an isolated hotel, haunted by both the ghosts of its past and the deteriorating mental state of the father, Jack Torrance. Most human fears are related to the fear of death, and King skilfully uses the most common phobias, conveying them in words, and constructing situations so that readers get into the same emotional state as the main characters of the book. Throughout the novel, we explore themes of fear, including fear of violence, fear of loneliness and isolation, and fear of loss of control.

He swung the bat like a man gone mad, smashing the door down on its hinges, splintering the wood into a thousand jagged fragments [2]. The image of Jack "smashing the door down on its hinges" and "splintering the wood into a thousand jagged fragments" carries symbolic weight. The imagery of the shattered door is particularly disturbing, symbolizing the destruction of both the hotel's physical structure and the Torrance family's sense of security. The destruction of the door symbolizes Jack's efforts to break free from the confines of the hotel and escape the overwhelming sense of fear and isolation that pervades the atmosphere. However, it also serves psychological unravelling.

All the doors were locked, and the only way out was through the snow. But the snow was too deep, and it was falling too hard. They were trapped [2]. The statement

"All the doors were locked" emphasizes the physical confinement of the characters within the space of the Overlook Hotel. This sense of enclosure contributes to a feeling of claustrophobia, amplifying the atmosphere of fear and isolation. The locked doors symbolize the barriers preventing escape and reinforce the characters' sense of helplessness and vulnerability. The description of the snow as "too deep" and "falling too hard" portrays the hostile nature of the external environment. The harsh weather conditions serve as formidable obstacles, further complicating the characters' attempts to break free from their confinement. This depiction underscores the theme of nature as a powerful and uncontrollable force, heightening the characters' sense of peril and desperation. In addition to physical obstacles, the characters are trapped by their circumstances and internal struggles. The blizzard becomes a metaphor for the psychological barriers that prevent them from facing their fears and finding a way out of their predicament. This double sense of trapping emphasises the complexity of life and adds depth to the case study of fear and captivity.

He felt himself slipping, losing his grip on reality. He was no longer Jack Torrance. He was the Overlook Hotel [2]. The statement "He was no longer Jack Torrance" emphasizes an important theme of the novel, the loss of Jack's identity. The Overlook Hotel becomes a sinister force that consumes him. This transformation reflects the ability of fear to distort the perception of reality and the self. King uses the Overlook Hotel as a symbol of American history and culture, where all the events take place. The hotel represents the embodiment of Jack's deepest fears and desires. This transformation blurs the boundaries between the physical and the psychological, emphasizing the pervasive influence of fear in shaping human behaviour.

He looked into the mirror and saw a stranger staring back at him. His eyes were wild and his face was contorted in a mask of rage [2]. The phrase "saw a stranger staring back at him" conveys Jack's profound sense of alienation from himself. The description of Jack's eyes as "wild" and his face as "contorted in a mask of rage" highlights the intense emotional turmoil he experiences. His expression reflects a combination of fear, anger, and inner turmoil, mirroring the internal conflict raging.

In Stephen King's "The Shining", fear permeates every aspect of the narrative, shaping the characters' experiences and driving the plot forward. King masterfully explores the concept of fear in both psychological and socio-cultural contexts. Through themes such as fear of violence, fear of loneliness and isolation, and fear of loss of control, mirroring real-world phobias. The characters' isolation in the Overlook Hotel serves to explore physical (locked doors, harsh weather) and psychological (supernatural, subconscious elements) factors. Furthermore, the breakdown of Jack Torrance's identity due to the hotel's influence aligns with psychological concepts like dissociation and psychosis, where fear overwhelms one's sense of self. The novel vividly portrays the consequences of fear, from the physical manifestations of violence and confinement to the psychological unravelling of the characters.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаврилюк А. П. Роль концепту у перекладознавстві. *Наукові записки. Серія "Філологічна"*. 2012. № 25. С. 19-21.
2. King S. *The Shining*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2021. 497 p.

Катерина Підлужна

Науковий керівник – к. філол н., доц. Алексенко С. Ф.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка)*

ЖАНРОВА КЛАСИФІКАЦІЯ І КОМПОЗИЦІЙНА СТРУКТУРА АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ ІНТЕРВ'Ю

Інтерв'ю – це значно більше, ніж просто розмова. Успішне інтерв'ю потребує комплексної підготовки та планування. Інтерв'ю визначають як «вербальний обмін віч-на-віч, під час якого одна особа, інтерв'юер, намагається отримати інформацію, висловлення думок чи переконань від іншої особи чи осіб» [5, с. 449], тобто метод збору даних, при якому відбувається усний обмін інформацією. Цей метод дозволяє сприймати людину як носія унікального світосприйняття та набору смислів, розширювати парадигму розуміння явищ,

збирати відомості щодо локальних практик та видів досвіду, знаходити нові ідеї та підходи. Метою інтерв'ю є глибоке розкриття досліджуваного питання, з'ясування деталей, відкриття нового, а не лише оцінка вже відомих фактів [1, с. 35].

Зазвичай текст інтерв'ю може бути класифікований як інформаційний текст, оскільки його ціль – передати інформацію про гостя. Однак, в залежності від теми та характеру інтерв'ю, воно також може відноситися до таких жанрів, як журналістське інтерв'ю, розмова, співбесіда тощо.

Щодо композиційної структури, англомовне інтерв'ю зазвичай складається з таких частин:

1. Вступ – введення читача в контекст інтерв'ю, представлення гостя і постановка теми бесіди.

2. Основна частина – пряме спілкування між ведучим та гостем, де обговорюються питання та відповіді.

3. Заключення – підсумок інтерв'ю, можливо, висновки, подяки, або відповіді на останні питання.

4. Додаткові матеріали – додаткова інформація про гостя, фото, відео, посилання тощо [2, с. 204].

Така структура дозволяє читачеві легко орієнтуватися в тексті інтерв'ю, а також зрозуміти його основний зміст. Додатковою частиною тексту інтерв'ю може бути аналіз або коментар від журналіста або редактора, який розкриває певні аспекти бесіди або надає додаткові пояснення [3, с. 178]. Також інтерв'ю може мати вставні цитати або аудіо / відео записи, щоб підкреслити ключові моменти та відчуття вибухової емоційної реакції.

У англомовних текстах інтерв'ю також можуть використовуватися різноманітні техніки журналістики, такі як підтекст, розбір розмови, використання метафор та іронії, щоб зробити текст більш цікавим та живим для читача. Крім того, інтерв'ю може бути структуроване за темами або категоріями, які допомагають впорядкувати інформацію та допомагають читачеві краще зрозуміти ключові моменти бесіди.

У цілому, жанрова класифікація і композиційна структура англомовних текстів інтерв'ю можуть варіюватися в залежності від конкретного контексту та цілей автора. Жанрова класифікація інтерв'ю може бути поділена на наступні категорії:

1. Журналістське інтерв'ю – це тип інтерв'ю, яке проводять журналісти з метою отримання інформації для публікації у засобах масової інформації;
2. Наукове інтерв'ю – це інтерв'ю, яке проводиться для наукових досліджень або академічних цілей;
3. Психологічне інтерв'ю – це інтерв'ю, яке використовується для вивчення психологічних аспектів особистості або поведінки;
4. Блогосферне інтерв'ю – це інтерв'ю, яке проводиться для публікації на блозі або в інтернет-виданнях;
5. Відеоінтерв'ю – це інтерв'ю, яке записується на відео та публікується в мережі інтернет або телебаченні [4, с. 23].

Кожен тип інтерв'ю має свої особливості і цілі, але всі вони спрямовані на отримання інформації від співрозмовника [2, с. 186].

У результаті розгляду жанрової класифікації та композиційної структури англомовних текстів інтерв'ю можна зробити висновок, що інтерв'ю відображає різноманітні жанрові форми та має чітку структуру, яка сприяє його зрозумінню та ефективному сприйняттю. Різноманітні жанри інтерв'ю, такі як журналістське, наукове, психологічне, блогосферне та відеоінтерв'ю, відображають різноманітні аспекти спілкування та взаємодії між спікерами та аудиторією [2, с. 209].

Композиційна структура текстів інтерв'ю, яка включає введення, основну частину з питаннями та відповідями, а також завершення або висновок, відіграє важливу роль у побудові тексту та передачі інформації. Ця структура допомагає узгоджувати тему та мету інтерв'ю, забезпечує логічний хід думок та дозволяє підтримувати цілісність тексту.

Таким чином, вивчення жанрової класифікації та композиційної структури англомовних текстів інтерв'ю є важливим для кращого розуміння та

аналізу цього типу текстів, що може бути корисним для журналістів, дослідників-лінгвістів та фахівців, які працюють у сфері комунікації та медіа.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петрова Н. Техніка інтерв'ювання: Практичний посібник для журналістів. Харків: Видавництво "ХНУ ім. Каразіна", 2014. 78 с.
2. Мельник В. Інтерв'ю як метод комунікації: Підручник для студентів. Львів: Видавництво Львівського національного університету імені І. Франка, 2017. 278 с.
3. Гаврилук І. Сучасні методи інтерв'ювання у наукових дослідженнях. Київ: Видавництво "Академія", 2018. 225 с.
4. Степаненко О. Психологія спілкування в інтерв'ю: Навчальний посібник. Київ: Видавництво "Київський університет", 2019. 127 с.
5. Maccoby E., Maccoby N. The interview: A tool of social science. Cambridge, MA: Addison -Wesley Publishing Co., 1954. 487 p.

Ярослава Полівода

Науковий керівник – к. філол. н., ст. викл. Бондаренко В.О.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

CANADIAN ENGLISH: HISTORY AND PRESENT DAY

Canada, as a multicultural and multilingual nation, presents a unique case study for exploring territorial peculiarities within the English language. Present-day Canadian English reflects a dynamic fusion of British, American, and indigenous linguistic elements, shaped by social, cultural, and geographical factors [1, p. 2]. Regional variations in pronunciation, vocabulary, and syntax contribute to the rich tapestry of Canadian English, reflecting the country's diverse linguistic heritage. The study of Canadian English offers insights into the ongoing evolution of language in a multicultural society, highlighting the adaptability and resilience of linguistic communities [1, p. 2]. The prominence of English as *lingua franca* underscores the significance of territorial accents and variations, particularly evident in Canada.

Canadian English has evolved as a separate and distinct form of the language, establishing its own territory and social identity within the Canadian context [1, p. 1]. Despite sharing some phonological similarities with New England accents, Canadian English is fundamentally different from American English, reflecting its unique linguistic development [2, p. 5]. The vast geographical expanse of Canada plays a pivotal role in shaping territorial varieties within Canadian English, resulting in regional differences in pronunciation, vocabulary, and colloquialisms. Speakers from different parts of Canada may encounter challenges in understanding regional dialects and accents due to the geographical distance and diverse linguistic influences [3, p. 1].

Linguistic differences within Canadian English serve as a reflection of the country's historical, social, and demographic diversity, contributing to a nuanced understanding of Canadian identity and heritage [3, p. 4]. Understanding the factors contributing to territorial variations in Canadian English is essential for appreciating the linguistic diversity and richness of the nation, as well as for promoting effective communication across regions. The formation of Canadian English has been significantly influenced by mass immigration from various European countries, including France, Germany, the UK, and the Netherlands. Scholars argue that early Canadian English was shaped in part by the arrival of Loyalists, European immigrants who supported the ideals and unity of their home countries [2, p. 1].

Canadian English, while sharing similarities with both American and British English, possesses unique lexical, grammatical, and phonological features, distinguishing it as an autonomous variety within the English-speaking world. Research suggests that vocabulary is a particularly salient aspect of Canadian English, with specific lexical units categorized into groups based on natural, economic, political, and social environments. Examples include terms related to the natural environment (e.g., “*Canada goose*”, “*caribou*”), economic and political factors (e.g., “*loonie*” for a dollar coin), and social phenomena (e.g., “*ski-doo*”, “*timbits*”, “*sorbet*”, “*allophone*”) [1, p. 2].

The distinctiveness of Canadian English underscores the country's diverse linguistic heritage and cultural identity, contributing to its status as a unique and vibrant

member of the global English-speaking community. Understanding the specific lexical, grammatical, and phonological features of Canadian English is essential for appreciating the nuances of communication within Canada and for recognizing the country's rich linguistic diversity.

Canadian English emerges as a distinct blend of British and American English, enriched by a multitude of uniquely Canadian lexical units and some distinctive phonological features, thereby establishing its own linguistic identity within the English-speaking world [2, p. 2]. As a territorial variety, Canadian English warrants comprehensive study encompassing its entire linguistic system, including vocabulary, grammar, and phonology, to fully appreciate its richness and complexity.

Like many regional varieties, Canadian English exhibits remarkable dynamism and adaptability, embracing innovative linguistic tendencies and serving as a focal point for research among linguists and modern linguistic scholars. Canada's evolving role in the global arena is poised to drive further linguistic changes and innovations within Canadian English, particularly in its phonological and lexical dimensions, reflecting the country's ongoing engagement with globalization and multiculturalism.

A deeper understanding of Canadian English as a dynamic and evolving linguistic phenomenon is essential for capturing the nuances of communication within Canada and for anticipating future developments in the language amidst the forces of globalization [2, p. 3]. The unique amalgamation of British and American English influences, combined with a significant influx of Canadian-specific lexical innovations, contributes to the distinctiveness of Canadian English as a territorial variety with its own linguistic characteristics [2, p. 2].

The study of Canadian English necessitates a holistic approach that considers not only its lexical and phonological features but also its syntactic, pragmatic, and sociolinguistic dimensions, reflecting its multifaceted nature within the Canadian cultural and linguistic landscape. Canadian English serves as a dynamic reflection of Canada's multicultural society, continually evolving and adapting to changing social, political, and technological contexts, thus making it a compelling subject of study for linguists and researchers. The ongoing globalization of Canada's economy and society

is likely to further shape the trajectory of Canadian English, influencing language change and innovation in both phonological and lexical aspects, as the nation continues to engage with diverse linguistic influences from around the world [1, p. 2].

Thus, the research into Canadian English not only enhances our understanding of language variation and change but also sheds light on broader issues of identity, diversity, and language policy within Canada, highlighting the importance of linguistic research in informing inclusive language practices and policies. Canadian English stands as a testament to the country's rich linguistic history and cultural heritage, embodying the legacy of Indigenous languages, colonial influences, and waves of immigration that have shaped the Canadian linguistic landscape over centuries. The distinctiveness of Canadian English extends beyond mere vocabulary and pronunciation, encompassing unique grammatical structures, discourse patterns, and pragmatic conventions that reflect the diverse sociocultural contexts in which the language is used across Canada [3, p. 11]. The study of Canadian English offers valuable insights into language contact phenomena, language maintenance and shift dynamics, and the negotiation of linguistic identity within multilingual communities, providing a lens through which to explore broader issues of language revitalization and preservation.

LITERATURE

1. Agleo J. (2000) The Myth of Canadian English. *English Today*. Volume 16, Number 2. April 2000. 165p.
2. Baugh C., Cable T. (2002) *History of the English Language* N.Y. Taylor & Francis. 2002.
3. Shynkaruk V., Levyk Z. (2017) Canadianisms as a Distinctive Feature of Canadian Territorial Variety of English. *Scientific Conference Collection of Articles "Human, Computer, Communication"*. Lviv. 2017. P. 9-14.

Валерія Саннікова

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Багацька О.В.

(Сумський державний педагогічний

університет імені А.С.Макаренка)

ЛІНГВІСТИЧНИЙ БРЕНД У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ МОДИ У ЙОГО ЛІНГВО-СЕМІОТИЧНОМУ ПОТРАКТУВАННІ

Сучасний англомовний медіа дискурс моди визначається багатовимірністю комунікаційних стратегій, серед яких ключове значення має опис брендів. Лінгво-семіотичний аналіз цього аспекту виявляє особливу важливість у контексті формування сприйняття споживачами товарів і послуг. Опис брендів у сучасному англомовному медіа дискурсі включає в себе різноманітні лінгвістичні та семіотичні стратегії, спрямовані на створення певного іміджу та враження від продукту. У даній роботі розглянемо ключові лінгво-семіотичні особливості опису брендів у досліджуваному медіа дискурсі, що допоможе краще зрозуміти механізми впливу комунікаційних стратегій на споживачів у сучасному світі моди.

Так як проблема вивчення мови моди недостатньо вивчена, ми розглянемо особливості аспектів лінгвістичного аналізу медіа дискурсу моди, а саме семіотичні явища модного тексту при описі брендів, а також поглибимося у розуміння прагматики модних послань та їх впливу на суспільство. Такий аналіз дозволить нам отримати глибше розуміння сутності та ролі медіа дискурсу моди у сучасному світі, а також виявити взаємозв'язок між мовними засобами та соціокультурними процесами, що відбуваються в суспільстві.

У Європі вперше інтерес до текстів моди виник у рамках французького структуралізму в 1960-х рр. Метою дискурсу моди в глянцевому журналі можна вважати опис моделей одягу, ключовими поняттями якого є: комфорт, стиль, краса, еталон моди [1].

Одним із відомих семіотично орієнтованих теоретиків моди був Р. Барт. Лінгвіст глибоко розглядає концепцію міфу у медіа дискурсі моди як «злодія»

мови та вказує на те, що у дизайні, моді та рекламі використовується міф для перетворення смислу на форму та «крадіжки» мови. Замість того, щоб просто використовувати мову як символи або приклади, міф утилізує її, щоб приховати або натуралізувати певні значення. Тобто, міфом послуговуються у дизайні, моді та рекламі для того, щоб приховати справжній смисл за формою задля перетворення її на засіб для маніпулювання аудиторією та створення певного враження [2, с. 164].

Поняття бренду в медіа дискурсі моди представляє собою достатньо цікавий аспект. Згідно з дослідженнями Чрділелі Т.В., смислове наповнення бренду складається з усвідомлення особистості, що сприяє створенню емоційного зв'язку між лінгвістичним сприйняттям бренду та його функціональністю. Лінгвістичний бренд можна розглядати як комплекс реальних та віртуальних концепцій, які відображаються у конкретному продукті, надаючи йому певний семантичний відтінок. Назва бренду містить значущість, яка привертає увагу споживачів [3].

Чезаре Аматулі, Джованні Піно, Мануела Йодіс та Роберт Кашіо вважають, що друкована реклама все ще залишається критично важливим медіа в індустрії моди. Автори статті впевнені, що на ринку моди споживачі досі шукають певний тип текстової інформації. Семіотика дозволяє покласифікувати назви брендів, логотипи тощо за двома різними рівнями інтерпретації: поверхневий та глибинний рівні. Поверхневий рівень стосується видимої частини знаків (слів, зображень або кольорів), які ведуть до глибинного рівня, де знаходиться справжнє значення. На глибинному рівні асоціація найчастіше пов'язана з міфічним або архетипним світом, що взаємодіє з підсвідомістю споживача. Зазначається, що деякі розкішні бренди покладаються на емоційні та чуттєві аспекти, щоб активувати ці бажання, спираючись на «емоційну» складову споживання, використовуючи сенсорні асоціації [4].

Для прикладу розглянемо відомий бренд наручних годинників *Rolex* із модного британського журналу *Vanity Fair*. Якщо аналізувати текст подачі цього бренду, то одразу виникає відчуття значущості придбання годинника завдяки

гіперболічній фразі *the watch behemoth (годинниковий гігант)* [5] та підсилюючим сенс фразами про інновацію та розвиток товару *debut style* або *new collection; crisp, modern numerals* [5]. Також акцент переноситься на самого власника годинника, де на синтаксичному рівні виражається намір схилити читача до купівлі продукту, підсилюючи впевненість у необхідності бути завжди в моменті сучасності – “...*an exhibition back that reveals its sleek internal movement - ensuring its wearer won't miss a single scintillating movement*” [5]. Ядром останнього речення стає його частина *its wearer won't miss a single scintillating movement* [5], коли нібито власник і його годинник стають одним цілим, тим самим ще більше прив'язавши думку людини до найскорішого придбання бренду, активувавши бажання, сконцентрувавшись на емоційній складовій споживання.

Отже, результати дослідження свідчать про те, що в сучасному англomовному медіа дискурсі моди семіотика відіграє важливу роль у формуванні сприйняття брендів та їх значення для споживачів. Аналіз поверхневого та глибинного рівнів інтерпретації знаків дозволяє розкрити справжнє значення брендів і їх вплив на підсвідомість споживачів. Такий підхід сприяє позитивному сприйняттю брендів і підвищує їх привабливість на ринку моди.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко Г.М. Англійська лексика моди ХХ-ХХІ століть : дис. канд. філол. наук : 10.02.04 / КНУ імені Тараса Шевченка. Київ, 2005. 216 с.
2. Nataliia Barna. Semiological turn as an interpretant of fashion space of the 20th century. *Вісник КНУКиМ. Серія: Мистецтвознавство*. Вип. 41. С. 162-167
3. Чрділелі Т.В. Специфіка перекладу назв торгових брендів. URL: http://www.confcontact.com/20100916/iya_chrdi.htm (дата звернення: 03. 04. 24)
4. Cesare Amatulli , Giovanni Pino , Manuela Iodice & Robert Cascio. Linguistic and Symbolic Elements in Luxury Fashion Advertising: A Qualitative Analysis. *International Journal of Business and Management*; Vol. 11, No. 9; 2016. P. 265 – 271
5. Vanity Fair. UK - October_2023

Анастасія Сіробаба

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Коваленко А.М.

(Сумський державний педагогічний

університет імені А.С.Макаренка)

КОМП'ЮТЕРНО-ОПОСЕРЕДКОВАНА КОМУНІКАЦІЯ

Комп'ютерно-опосередкована комунікація (КОК), також відома як комп'ютерно-медійована комунікація, охоплює широкий спектр взаємодій, що відбуваються за допомогою комп'ютерних технологій. Цей тип комунікації відрізняється від традиційних форм, таких як особисте спілкування або телефонні розмови, тим, що використовує цифрові канали для передачі вербальних і невербальних повідомлень.

КОК проявляється в різноманітних формах, включаючи:

Електронна пошта: Електронна пошта – це асинхронний вид КОК, який використовує текстові повідомлення для обміну інформацією. Її широко використовують як у особистому, так і в професійному спілкуванні.

Чат-групи: Чат-групи – це синхронні онлайн-спільноти, де користувачі можуть спілкуватися в режимі реального часу за допомогою текстових повідомлень. Вони можуть бути приватними або публічними, і їх часто використовують для обговорення спільних інтересів або отримання підтримки.

Віртуальні світи: Віртуальні світи – це 3D-середовища, створені комп'ютером, де користувачі можуть взаємодіяти один з одним і з віртуальним середовищем. Їх часто використовують для розваг, освіти або соціальної взаємодії.

Інтернет-форуми: Інтернет-форуми – це онлайн-дошки оголошень, де користувачі можуть публікувати повідомлення та відповідати на них за певними темами. Їх часто використовують для обміну інформацією, отримання порад або участі в дискусіях.

Соціальні мережі: Соціальні мережі – це веб-сайти, які дозволяють користувачам створювати профілі, спілкуватися з друзями та знайомими, а також

ділитися контентом. Їх часто використовують для підтримки зв'язку з друзями та родиною, а також для виявлення нових інтересів [1].

Однак електронна пошта є найпопулярнішим і найпоширенішим режимом, який певною мірою замінює традиційні листи та телефонні дзвінки. Кількість листів, що обмінюються протягом останніх десяти років, значно зросла і продовжує зростати з кожним днем. Наприклад, деякі дослідження оцінюють загальну щоденну кількість обмінених електронних листів у 2002 році приблизно в 8 мільярдів (Fliss 2003).

З огляду на таку кількість електронних листів, ця нова комунікаційна технологія, безумовно, впливає на мову. На електронні листи впливають як розмовна, так і письмова мова.

КОК відкриває перед людьми безмежні можливості спілкування, не обмежуючи їх географічними або часовими рамками. Завдяки цифровим технологіям, які стають все доступнішими, люди можуть взаємодіяти миттєво та ефективно, незалежно від своєї локації.

Електронна пошта відкрила нову еру у комунікації, замінюючи традиційні листи та дозволяючи людям обмінюватися інформацією швидко і легко. Через свою асинхронність, вона стала популярним засобом для особистого та професійного спілкування.

Чат-групи, в свою чергу, надають можливість спілкуватися в реальному часі, що особливо корисно для спільної роботи над проектами або для обговорення ідей. Вони створюють додатковий шар спілкування, де можна обговорювати питання та вирішувати проблеми в реальному часі.

Віртуальні світи, зокрема, відкривають нові можливості для соціальної взаємодії та навчання, дозволяючи користувачам імітувати реальність та спілкуватися у віртуальному просторі.

Інтернет-форуми та соціальні мережі також відіграють важливу роль у КОК, надаючи платформу для обміну інформацією та спілкування на різні теми.

Зростання кількості електронних листів, що обмінюються, свідчить про те, що комп'ютерно-опосередкована комунікація стає все більш важливим аспектом

сучасного життя. Це відкриває нові можливості для спілкування та співпраці, але також ставить нові виклики, пов'язані з безпекою та конфіденційністю даних [2].

Крім того, КОК впливає на мову, яку ми використовуємо у повсякденному спілкуванні. Вона спричиняє еволюцію мовленнєвих зворотів, стилю та формату, що може виявлятися у коротших та більш зручних формах висловлення. Наприклад, короткі форми спілкування, такі як скорочення слів, емотікони та інші символи, стають все більш поширеними у письмовій мові, що використовується в онлайн-комунікації.

У той же час, використання КОК може впливати на структуру мовлення та спосіб вираження думок. Наприклад, через асинхронність електронної пошти чи форумів, люди можуть більш обдуманно формулювати свої думки, порівняно з усним спілкуванням, де відповіді можуть бути більш імпульсивними.

Комп'ютерно-опосередкована комунікація також може створювати нові виклики у використанні мови, зокрема, у сфері безпеки мовлення та розуміння інтернет-сленгу та жаргону. Також важливо враховувати, що не всі люди мають доступ до цифрових технологій або можуть вільно користуватися ними, що може призвести до цифрового розриву у суспільстві.

Наприклад, у віртуальних світах, де користувачі взаємодіють у 3D-середовищі, можуть розвиватися нові форми мовленнєвої комунікації, включаючи жести, рухи та інші невербальні засоби, що доповнюють текстові повідомлення.

Спілкування через соціальні мережі також формує нові мовні конвенції та стандарти, враховуючи особливості публічного та приватного спілкування в цифровому середовищі. Наприклад, люди можуть використовувати хештеги для об'єднання повідомлень за певною темою чи використовувати емотікони та стікери для вираження емоцій.

Крім того, комп'ютерно-опосередкована комунікація постійно змінюється та адаптується до нових технологій та трендів у спілкуванні. Наприклад, з появою штучного інтелекту та голосових асистентів можливість голосової

комунікації стають все більш популярними, що вимагає нових способів вираження думок та інтеракції з технологіями.

Таким чином, КОК не лише змінює способи, якими ми спілкуємося, а й впливає на розвиток мовленнєвих засобів та культури загалом, створюючи нові можливості для взаємодії та співпраці у цифровому світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. David Crystal. Language and the Internet (Second Edition). Cambridge University Press. New York, 2006. URL: <https://www.cambridge.org/us/universitypress/subjects/languages-linguistics/english-language-and-linguistics-general-interest/language-and-internet-2nd-edition?format=HB&isbn=9780521868594>
2. Микола Сидоров. Інтернет як засіб соціальної комунікації та соціального впливу. 2008. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/sydorov_internet.pdf

Маргарита Стеценко

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Багацька О.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

НАРАТИВИ ЯК МЕХАНІЗМ ПІЗНАННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ В ЛІТЕРАТУРІ ТА НАРАТИВНІЙ ТЕРАПІЇ

Сучасні дослідження наративів у літературі та наративній терапії розкривають нові можливості для глибшого розуміння механізмів пізнання, самовираження та трансформації особистості, підкреслюючи їхню фундаментальну роль у формуванні ідентичності. Це стає особливо актуальним у контексті сучасних психологічних та культурних викликів. Наративи виступають не просто як інструменти розваги, а як важливі когнітивні структури, через які люди осмислюють своє існування та світ навколо них, сприяючи глибшому розумінню, навчанню та самоусвідомленню.

Існують різні підходи до трактування поняття наративу. Перший погляд, представлений Фредеріком Джеймсоном, висвітлює наратив як ключовий елемент, через який людство інтерпретує світ навколо. Наратив служить не просто як метод розповіді історій, але як глибоко вкорінений в людському розумі механізм для осмислення досвіду [2].

Друга концепція, озвучена Жан-Франсуа Ліотаром, розглядає наратив як засіб передачі та зміцнення суспільних норм і цінностей. Через наративи ми не лише ділимося історіями, але й відтворюємо та підтримуємо існуючі уявлення про світ, закріплюючи спільні цінності та переконання.

За третім підходом, представленим Дж. Принсом, а також Женеттом і Смітом, акцентується увага на структурі наративу як відображенні подій. Наративи організовують історії, виокремлюючи процеси, що дозволяють розповіді бути зрозумілою та значущою [2; 3].

Також Марі-Лор Райан указує на гнучкість і відкритість наративу для інтерпретації. У наративах є як основні, так і змінні характеристики, що робить їх відкритими для широкого спектру тлумачень та індивідуальних підходів [2].

Виходячи з цих підходів, стає зрозумілим, що наративи мають глибокий вплив не тільки на індивідуальне самовираження та пізнання, але й на колективну свідомість суспільства. Вони дозволяють нам не просто «читати» реальність, але й «писати» її, активно впливаючи на формування особистісних та групових ідентичностей.

Література, будучи одним із найдавніших засобів наративного вираження, відіграє ключову роль у формуванні культурних кодів і норм. Вона не тільки відображає існуючі наративи, але й пропонує альтернативні, іноді революційні погляди на світ, спонукаючи читачів до переосмислення власних переконань і життєвих історій.

Важливим етапом у вивченні наративів став так званий «наративний поворот», який ознаменував розширення інтересу від строго літературного аналізу до ширшого використання наративу в різноманітних галузях науки, включаючи психологію [1].

У зв'язку з цим як значущий напрям у психотерапії з'явилася наративна терапія. На відміну від літератури, наративна терапія використовує наративи як засіб особистісної трансформації. Вона дозволяє індивідам «переписати» свої життєві історії, змінюючи ставлення до особистих проблем і відкриваючи нові можливості для зростання. Цей підхід виявляється особливо ефективним у роботі з травмами, обмежувальними переконаннями та ідентичностями, які формуються під впливом негативних наративів [4].

Отже, об'єднуючи ці два напрямки, можна сказати, що наративи є сполучною ланкою між особистісною та колективною свідомістю. Вони виступають як механізм пізнання, через який можна досягти глибшого розуміння себе і світу. Крім того, наративи слугують важливим інструментом трансформації, дозволяючи індивідам і суспільствам розвиватися та адаптуватися до світу, що зазнає змін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Савчук, Р. І. Історія становлення наратології: від античної поетики до нових наративних практик студіювання художнього тексту. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія*. 2015. Вип. 30. С. 261-270. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2015_30_40
2. Abbott, H. P. *The Cambridge Introduction to Narrative* (2d ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
3. Bahatska, O. V., Barantsev, Y. A. PECULIARITIES OF MODELING THE LEXICAL-SEMANTIC SPACE OF THE MODERN AMERICAN WAR NARRATIVE (BASED ON THE ARTICLES OF 'THE WASHINGTON POST'). *Language. Literature. Folklore*. 2023. No. 1. P. 7–14. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2023-1-1> (date of access: 05.04.2024).
4. *Encyclopedia of Couple and Family Therapy*. Editors: Lebow, Jay L.; Chambers, Anthony L.; Breunlin, Douglas C. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-49425-8>

Надія Хилько

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Алексенко С. Ф.

(Сумський державний педагогічний

університет імені А.С.Макаренка)

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ

Політична промова – це форма політичної комунікації, спрямована на широку аудиторію з метою закликати до дій, заітувати, проінформувати та сформуванати погляди й думки. Цей жанр відрізняється вдосконаленою риторикою, автентичністю іміджу, високим рівнем використання інтертексту та інтердискурсності. Основними відмінностями політичної промови від загального мовлення є передусім використання суспільно-політичної лексики, необхідної для створення потрібного емоційного та прагматичного ефекту. Політичній мові властиві різноманітні зміни в значенні між словом та його конкретним значенням, орієнтація на широку аудиторію, здатність впливати на суспільну свідомість, неоднозначність композитної та концептуальної структури повідомлення та акцент на емоційному аспекті [1, с. 17].

Такі жанри політичного дискурсу, як агітаційна промова, дебати в парламенті, дискусії, політичне інтерв'ю, політична промова чи урядова заява відповідають принципам інтернальності – екстернальності публічного мовлення, тобто орієнтованості того, хто говорить, на вузькопрофесійну аудиторію [4, с. 77]. У політичному ж виступі відбувається однобічна комунікація, а не обмін думками між учасниками.

Агітаційна промова (Campaign Speech) – це мовлення, спрямоване на підтримку або протидію конкретному кандидату або партії під час політичної кампанії. Воно може містити аргументи, переконливі докази та звернення до емоцій аудиторії [5].

Дебати в парламенті (Parliamentary Debates) – це обговорення питань у парламенті, де представники різних політичних партій аргументують свої погляди та намагаються переконати інших депутатів у своїй точці зору [6].

Дискусії (Discussions) – це процес обговорення теми або проблеми, де учасники висловлюють свої думки, аргументують їх і намагаються досягти спільного рішення або розуміння [7].

Політичне інтерв'ю (Political Interview) – це інтерв'ю з політиком, під час якого журналіст задає запитання про політичні погляди, дії та плани. Воно зазвичай спрямоване на розкриття інформації або встановлення ставлення до певних питань [8, с. 24].

Урядова заява (Government Statement) – це офіційне повідомлення від уряду про його позицію, рішення або плани з приводу конкретної проблеми або питання [7].

Політична промова (Political Speech) – це мовлення, у якому політик висловлює свої погляди, плани або реакцію на певні події з метою впливу на громадську думку або мобілізації підтримки [9].

Політичні промови створюються з метою переконати цільову аудиторію в доцільності дій чи обставин. Для цього використовують оригінальні пропозиції, міркування, які викликають певну емоційність, швидку гостру реакцію, дотримання мовного етикету. Крім того, політичні промови відрізняються гострою публіцистичністю, оскільки вони відображають конкретні ідеї та ідеології. Це певним чином надає політичним промовам певного пафосу, який проявляється у вдалих перефразуваннях, антитезах, порівняннях, епітетах, метафорах, запереченнях, повтореннях ідеологемах, гіперболах, актуалізації лексики, okazіональних новоутвореннях, аритмічному синтаксисі та експресивному тонуванні. Незважаючи на те, що промова є заздалегідь підготовленим текстом, успіх промови часто залежить від невимушеності та імпровізації промовця [3, с. 201].

Основу соціально-політичної лексики становлять терміни, пов'язані з суспільством та політикою. Крім цього ядра, вона включає загальноживані слова, а також варіації виразів з книжкової, розмовної, емоційно-зарядженої та об'єктивної лексики, які мають політичний відтінок і виявляються у відповідних ситуаціях [2, с. 198].

В. Петренко розрізняє вербальну та символічну політичну мову. Перша стосується лексики, а друга складається зі специфічних знаків, емблем, сигналів тощо. Дослідниця також виділяє спеціально-професійну політичну мову, якою здебільшого послуговуються відповідні відомства, та загальну, що орієнтована на кожного пересічного громадянина (мова політичних звернень, дебатів, виступів тощо). Головними ознаками, що відрізняють політичну мову від загальної, є насамперед багатозначність та полісемічність суспільно-політичної термінології, які забезпечують бажане емоційне та конотативне забарвлення лексики [1, с. 22].

Аналіз жанрових особливостей англомовних політичних промов підкреслює важливість цього комунікативного жанру в політичному житті.

Вивчення жанрових особливостей політичних промов сприяє розкриттю тактик і стратегій, які перетворюють промови на ефективні засоби комунікації, та допомагає зрозуміти вплив цих прагматичних інструментів на формування політичних уявлень та цінностей. Майбутні наукові дослідження можуть спрямовуватися на створення типологій політичних промов з урахуванням стилістичних, прагматичних та композиційних особливостей для виявлення тенденцій у використанні інструментів впливу на політичну свідомість суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петренко В. Особливості визначення політичної мови. *Політичний менеджмент*. 2007. № 2. С. 16–24.
2. Кадлубович Т. Співвідношення понять політичного дискурсу та політичної комунікації. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2010. № 1. С. 192–199.
3. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Вища шк., 2006. 311 с.
4. Лукіна Л.В. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. *Науковий журнал «Політикус»*. 2021. № 2. С. 75–80.
5. Encyclopaedia Britannica URL: <https://www.britannica.com> (дата звернення: 01.04.2024).

6. Oxford Reference. URL: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780195125955.001.0001/acref-9780195125955-e-59?rskey=9deY4N&result=13> (дата звернення: 01.04.2024).
7. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/discussion> (дата звернення: 01.04.2024).
8. Feldman, O. (2022). Introduction: Political Interviews—An Analytical Model. In: Feldman, O. (eds) Adversarial Political Interviewing. The Language of Politics. Springer, Singapore. URL: https://doi.org/10.1007/978-981-19-0576-6_1
9. ThoughtCo. URL: <https://www.thoughtco.com> (дата звернення: 01.04.2024).

Чжан Жуй

Науковий керівник – к. філол. н., ст. викл. Бондаренко В.О.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

THE CHANGING CHARACTER OF MODERN CANADIAN ENGLISH PRONUNCIATION

There are dozens of differences in modern and developing Canadian English which make it recognizable and unique. These distinctions are leaping forward together with the whole Canadian society and their nature can be most obviously observed on a phonetic level [2, p. 16]. It is a general knowledge that Canada shares similarities with British English (and speakers of General American English) in pronouncing words like *fragile*, *fertile*, and *mobile*. While some speakers of American English pronounce them as /fɪædʒl/, /fɜːrl/, and /moʊbl/, Canadians pronounce them as the British and General American English speakers do, /fɪædʒajl/, /fɜːtajl/, and /moʊbajl/. The pronunciation of *fertile* by some Americans as /fɜːrl/ is also becoming very popular in Canada, even though the British pronunciation remains dominant.

In some varieties of American English, words like *semi*, *anti*, and *multi* are often pronounced as /semaj/, /æntaj/, and /mʌltaj/, whereas the British and speakers of general American English pronounce them as /semi/, /ænti/, and so on. Contrary to

American English, Canadian English shows a preference for the British pronunciations of certain vowels: /i:/ over /ɪ/ as in the word **been**; and /æ/ over /eɪ/ as in the word **ration**. Canadians tend to prefer the British pronunciation of these words, though the other pronunciation of some Americans has made headway. This preference for British pronunciations can be explained in the same way as the preference for certain British spellings: Canadians have retained close ties with the British, and they hang on to ways of differentiating themselves from Americans. One example of a distinctly Canadian pronunciation is illustrated by the word **khaki**. The Canadian pronunciation /karki/ is quite different from the typical American pronunciation /kæki/ and the British pronunciation /ka:ki/. The /karki/ pronunciation may be falling out of use; however, as research indicates that the majority of Canadian English speakers, especially younger Canadians, use the American variant [3, p. 151].

The word **lieutenant** is pronounced /leftənənt/ as in Britain (but not in the British Royal Navy). In Canada, the word premier, as meant to be the leader of a provincial or territorial government, is pronounced /pɪ.ɛ.mjɛɪ/, /pɪ.mjɪɪ/, or /pɪ.mjɛɪ/ in most places. **Premiere**, denoting a first performance, is pronounced the same in Canada as it is in the rest of the world. The **herb** and given masculine name **basil** is usually pronounced /'bæzəl/. French names like **Rene** are pronounced by some Canadians as **Rennie** /rɛn.i/ rather than **Renay** /rɛ.neɪ/ by speakers of some other English dialects. Also, many Canadians pronounce **asphalt** as **ash-falt** /æʃ.falt/. This pronunciation is also common in Australian English. It is however not the pronunciation used in either General American English or British English [4]. Most Canadians rhyme **roof** and **hoof** with the words **too** and **goof**. Americans may pronounce these words in the same way, or they may pronounce them with the “oo” sound in **foot** or **book**. This difference is well portrayed in the popular media as saying **oot** and **aboot** for **out** and **about**, but that is simply not accurate: no Canadian actually says **oot** for **out** [5]. The letter *l* often comes out differently in **fife** and **five**, **knife** and **knives**, **life** and **lie**, **light** and **lied**, in **bite** and in **bide**, in **price** and in **prizes**, **rite** and **ride**, and in **rite** and **rye**, some of them, in view of such a phonetic feature as the Canadian Raising [1, p. 8].

One more curious property of contemporary Canadian English pronunciation is in its foreign /a/ nativization. This is the way the dialect pronounces borrowed words with low vowels, such as *pasta*, *Mazda*, *drama*, and *taco*. There is a strong tendency for Canadians to pronounce these words with a front /æ/, while Americans tend to use /a/.

Thus, the above-mentioned facts witness the extremely dynamic character of Canadian English, especially in its pronunciation system. All the well-established pronunciation laws of this variety of the English language interweave with the up-to-day pronunciation innovations and change the oral form of it to such an extent that for the “classical” speakers of the Canadian English it sounds almost out of tune, like completely new variant of the language.

LITERATURE

1. Chambers, J. K. The Development of Canadian English. *Moderna Spark* 91.1, 1997. P. 3-15.
2. Penner, P & R McConnell. Learning English. Toronto: Gage Publishing, 1999. 338 p.
3. Woods, Howard B. A Synchronic Study of English Spoken in Ottawa: Is Canadian English Becoming More American? In *Focus on Canada*, Sandra Clarke (Ed.). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2016. P. 151-178.
4. <http://explanation-guide.info/meaning/Canadian-English.html>
5. <http://danienglish.com.br/2012/12/03/essential-canadian-vocabulary/>

Влада Чорна

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка)*

ПОНЯТТЯ АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА ТА ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКИ

Вивчення англomовного дискурсу політичного лідерства важливе з численних причин. По-перше, англійська мова є однією з найпоширеніших у

світі, особливо у політичних колах та міжнародних відносинах. Розуміння політичного дискурсу в цій мові дозволяє збільшити доступність інформації та сприяє спільному розумінню між різними країнами та культурами. По-друге, англомовний політичний дискурс відображає глибину політичних процесів у світі та їхні впливи на міжнародну сцену. Вивчення його допомагає розкрити стратегії лідерів, їхні мотивації та вплив на глобальну політику. Крім того, розуміння англомовного дискурсу політичного лідерства дозволяє аналізувати та критично оцінювати політичні послання та стратегії, що є важливим для формування світогляду та прийняття обґрунтованих рішень громадянами різних країн.

Англомовний дискурс політичного лідерства – це складна система мовних і соціальних практик, що включає в себе способи комунікації, ідеологічні погляди та взаємодію між учасниками [8, с. 64]. Позиціонування політика як лідера у дискурсі включає створення та підтримання образу, який відповідає вимогам аудиторії та стратегії впливу, використовуючи певні мовні та комунікаційні техніки.

У своїй роботі Макс Вебер доходить висновків, що політичні лідери вводять у свій дискурс основні «лекси» або слова-індикатори, які підсвідомо впливають на формування світогляду пересічного громадянина. Ці «лекси», що часто є метафорами або символами, стають найефективнішим засобом впливу на аудиторію, оскільки вони сприймаються більш підсвідомо та емоційно, порівняно з абстрактними концепціями. Крім того, використання таких «лекс» дозволяє лідерам передавати складні ідеї та концепції у легко сприйнятні форми, що сприяє залученню громадськості та підвищує ефективність їхнього впливу [1, с. 11]. Такі метафоричні вислови часто стають ключовими компонентами політичного образу лідера та сприяють побудові певних асоціацій у свідомості громадян, що робить їх більш схильними до прийняття його політичних поглядів та ідей [5, с. 78].

Характеристики англомовного дискурсу політичного лідерства важливі для розуміння динаміки та взаємодії в політичному процесі. Учасники цього

дискурсу включають політичних лідерів, які виступають як основні комунікатори ідеології, стратегій та цілей своєї політичної платформи. Роль політичного лідера в англomовному дискурсі полягає в здатності впливати на громадську думку, формувати погляди на ключові питання та мобілізувати громадськість до підтримки своїх ідей та програм. Це включає в себе виступи на публічних заходах, інтерв'ю для ЗМІ, використання соціальних мереж та інші форми комунікації [2, с. 17]. Аудиторія англomовного дискурсу політичного лідерства складається з громадськості, яка сприймає та реагує на політичні повідомлення та пропозиції. Ця аудиторія може бути дуже різноманітною - від виборців до інших політичних лідерів, від активістів до експертів. Розуміння потреб, поглядів та реакцій аудиторії дозволяє політичному лідеру ефективніше спілкуватися та впливати на неї.

Хронотоп, або місце і час, відіграють важливу роль у формуванні політичного дискурсу. Наприклад, політичні виступи, проведені під час виборчих кампаній, можуть мати інший характер і зміст порівняно з виступами на засіданнях парламенту або міжнародних конференціях. Вплив місця та часу на політичний дискурс може бути значним, оскільки вони визначають аудиторію, тематику та способи сприйняття політичних повідомлень.

Тематичність дискурсу політичного лідерства визначається актуальними питаннями і проблемами, які цікавлять суспільство. Основні теми можуть включати економіку, безпеку, соціальну справедливість, здоров'я та екологію. Глобальні та національні події, такі як економічні кризи, конфлікти або природні катастрофи, також можуть значно впливати на тематику політичного дискурсу, змушуючи політичних лідерів реагувати та адаптуватися до нових обставин.

У політичному дискурсі лідерство проявляється через різні виміри, які включають цілі, мотиви, цінності та стратегії. Політичні лідери часто ставлять перед собою різноманітні цілі та мотиви у дискурсі, такі як збільшення власного впливу, залучення громадськості, створення сприятливого образу або досягнення конкретних політичних цілей [1, с. 173]. Для досягнення цих цілей лідери використовують різноманітні стратегії комунікації, які можуть включати

в себе використання риторичних прийомів, створення специфічного іміджу, активне залучення до дебатів та обговорень, а також використання соціальних медіа та інших каналів комунікації.

Цінності, які пропагує політичний лідер у своєму дискурсі, грають ключову роль у формуванні публічної думки та впливають на сприйняття його повідомлень та ідей громадськістю. Визначені цінності можуть включати певні моральні принципи, ідеологічні погляди, або підтримку конкретних соціальних та політичних позицій. Стратегії лідерства у дискурсі можуть бути дуже різноманітними і залежать від конкретного контексту та завдань, які стоїть перед політичним лідером. Деякі лідери вдаються до агресивних або контрверсійних стратегій, використовуючи шокуючі заяви або провокативні дії, щоб залучити увагу до своєї особи та своїх ідей. Інші політичні лідери обирають більш консервативні та стримані стратегії, висловлюючи свої погляди з великою уважністю та обережністю.

Різні типи влади – традиційна, харизматична та офіційна – відображають різноманітні шляхи, за якими може виникати та здійснюватися політична влада в суспільстві. Традиційна влада відповідає за тільки здавна існуючі норми та структури, що передаються через покоління, наприклад, монархія або патріархат. Цей тип влади може бути вкорінений у культурних або релігійних переконаннях і часто відображає консервативні тенденції [1, с. 164].

Харизматична влада, натомість, виникає в результаті особистісної харизми або захаризмованості лідера. Такий лідер здатен мобілізувати та надихати людей своєю особистістю, вмінням та вірою у свої ідеї. Харизматична влада може бути дуже ефективною та мобільною, але водночас вона може бути нестійкою та залежною від особистості лідера [1, с. 168].

Офіційна влада, у свою чергу, ґрунтується на правових нормах та інституціональних механізмах. Це влада, яка формалізована через закони, конституції та інші правові акти. Офіційна влада може забезпечувати стабільність та прозорість, але водночас вона може бути бюрократичною та менш гнучкою у вирішенні деяких питань [1, с. 157].

Оцінка ефективності цих стратегій вимагає аналізу їхнього впливу на аудиторію та досягнення поставлених цілей лідерства у політичному дискурсі. Такий аналіз може включати оцінку реакції громадськості, рейтингів популярності, аналіз зміни думки або переконань, а також конкретні результати або досягнення, які були здійснені завдяки використанню відповідних стратегій комунікації.

Вивчення англомовного дискурсу політичного лідерства має велике значення для розуміння сучасних політичних процесів. Це дозволяє краще розкрити стратегії та тактики, які використовують політичні лідери для впливу на громадську думку, а також розуміти вплив їхніх дій на політичну арену. Перспективу подальших досліджень складає аналіз конкретних кампаній політичного лідерства, порівняння стратегій різних лідерів та їх вплив на результати виборів, а також дослідження ефективності різних комунікаційних каналів для реалізації інтенцій політичного лідерства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вебер М. Соціологія; пер. з нім. О. Погорілий. 1998. 696 с.
2. Чорна О. О. Комунікативні засоби творення іміджу політичного лідера : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кіровоград, 2012.
3. Femia J. Gramsci's Political Thought: Hegemony, consciousness and the Revolutionary Process. Oxford : Clarendon Press, 1981.
1. Гапоненко В. А. Бульбенюк С. С., Довганик Н. М. та ін. Політичне лідерство : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2021. 324 с.
2. Лукіна Л.В. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. 2021. С. 75-80.
URL: http://politicus.od.ua/2_2021/13.pdf
3. Fairclough, N. Critical Discourse Analysis and Critical Policy Studies. Critical Policy Studies. 2013. С. 177-197.
4. Бородінов В.Д., Кирницький О.В.. Політичне лідерство та процес становлення стану гегемонії у суспільстві XXI століття: світовий досвід та Україна. 2012. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/86854/02-Borodinov.pdf?sequence=1>

5. Dijk, T.A. Critical discourse studies: A sociocognitive approach. In R. Wodak and M. Michael (eds), *Methods of critical discourse analysis*, 2nd edn. London; Sage. 2009. 62-86 p.

6. David L. Swanson and Paolo Mancini. *Politics, media, and modern democracy : an international study of innovations in electoral campaigning and their consequences*, Westport, Conn. : Praeger. 1996. 288 p. URL: <https://catalogue.nla.gov.au/catalog/1090471>

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Анна Мороз

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Алексенко С.Ф.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПЕРСУАЗИВНОСТІ В АНГЛОМОВНИХ МЕДІАТЕКСТАХ

Персуазивність – це модусна категорія, за допомогою якої кваліфікатор (мовець, що оцінює власні висловлювання) означає зміст висловлювання з погляду його достовірності [3]. Важливо підкреслити, що в даному випадку йдеться не про істинність / хибність як відповідність або невідповідність об'єктивному стану речей, а про суб'єктивне ставлення мовця до цієї властивості інформації – його впевненість/непевненість у достовірності викладеного. Персуазивність, що відповідає модальному значенню достовірності, зазвичай розглядається як різновид суб'єктивної модальності [1, с. 73]. При цьому використовуються також інші терміни: епістемічна модальність [2]; модальність достовірності (істинності) [3].

План висловлювання персуазивності влаштований в такий спосіб, що її позитивне значення – відсутність сумнівів у достовірності – не отримує спеціального виразу за допомогою будь-яких показників (виражається імпліцитно). Мета такого сповіщення може бути різною: це або знімає відповідальність з того, хто говорить, за недостатньо перевірені відомості, або таким чином досягається ефект синтаксичної ввічливості, дипломатичності, що виключає категоричність викладу своїх поглядів та думок [3].

До модальних модусних категорій персуазивності належать мовні засоби, що виражають визначувану з точки зору мовця ступінь відповідності змісту висловлювання дійсності. Залежно від оцінки тим, хто говорить, повноти своїх знань про описувані явища зміст висловлювання може бути представлений як відповідне чи невідповідне реальному стану справ. Говорячи про модальність

впевненості у достовірності знань, необхідно враховувати, що в основі цього різновиду модальності лежить уявлення мовця стосовно того, чи відповідає дійсності диктумна інформація (сене твердження), наявна у його висловлюванні.

Для аналізу закономірностей реалізації персуазивності в медіатекстах нами були обрані тексти лекцій TED Talks на психологічну тематику з великою кількістю переглядів. Найважливішою метою оратора, крім встановлення контакту з аудиторією, постає переконання публіки. Цій меті слугують декілька способів, як от:

1. *Спосіб встановлення контакту з аудиторією.* Цей метод пов'язаний із встановленням зі слухачами особистих відносин, завдяки яким між учасниками заходу виникає довіра та теплий контакт [1]. Цей спосіб ефективний, але підходить далеко не завжди, тому що у малознайомій аудиторії він може зійти за панібратство та зіпсувати все враження. Проте є й вдалі випадки використання цього методу. Наприклад: *Friends, I once, like you now, thought about the importance of studying psychology* [4].

2. *Спосіб актуалізації аргументів для виступу.* У вступі оратор нерідко може відразу позначити реальний привід свого виступу або знайти інший слушний привід своєї промови. Привід повинен чітко і переконливо показувати важливість проблематики виступу і бути безпосередньо пов'язаним зі змістом промови [3]. Це може бути невелика подія, важлива дата, особисте переживання, анекдот, актуальний у даній ситуації, порівняння та багато іншого. Наприклад: *Today marks exactly one hundred years since the birth of one great psychologist, and it is in connection with this event that today we intend to touch once again on the importance of psychology* [4].

3. *Надання імпульсу комунікації.* Вигідним початком виступу також може стати прийом, що дозволяє оратору одночасно надати імпульс розумової активності слухачів, задавши їм цікаве завдання для роздумів [2]. Це виявляється максимально ефективним, якщо аудиторія вмотивована та активна. Наприклад: *How many people do you think are interested in the problems of psychology every day, resorting to queries in search engines?* [4]

4. *Прямий спосіб подачі інформації*. Ця техніка підходить для тих випадків, коли потрібно швидко проголосити промову, коли слухачі чекають на саму сутність [3]. Такий метод є найбільш прямолінійним, він характерний для коротких ділових повідомлень. Наприклад: *Today I plan to tell you about narcissus, which each of you has encountered more than once in his life* [4].

Іноді, у висновку корисно поставити певне риторичне питання, яке спрямує думки слухачів у потрібне русло. Цей спосіб також часто використовують лектори TED Talks. Так, щоб переконати аудиторію прийняти свою позицію, лектор може застосовувати зокрема такі прийоми, як емпатичні конструкції, інверсії, а також різноманітні засоби, які скорочують дистанцію між лектором та аудиторією і здатні викликати довіру аудиторії до доповідача.

Діалогічний характер популярної публічної лекції досягається також за допомогою використання запитальних речень та імперативних висловлювань, адресованих до публіки. Цьому сприяють і риторичні питання, які оратор, як правило, ставить на початку промови. Наприклад:

1. *And that's the key: it's about power...*
2. *How many words do I get this time?..*
3. *How much do you know about what makes you tick?..* [4]

Настанові контакту з аудиторією сприяє також використання займенника “you”. Оратор звертається до аудиторії особисто, веде зі слухачем довірчий дружній діалог: *to be honest with you*. Втім, таку ж роль грає в зверненні “we”. Наведемо інші приклади подібних звертань: *You've heard of your IQ..; At every stage of our lives we make decisions...* [4]

Розповідаючи про звичайний випадок з власного життя, наприклад, лектор використовує даний розмовний елемент для створення невимушеної атмосфери розповіді та підтримки контакту з аудиторією. Взагалі, наведення прикладів із власного життя – популярний прийом лекторів з TED Talks, мета яких – встановити контакт з аудиторією з перших хвилин доповіді (оскільки час лекції дуже обмежений):

1. *When I was a President of the American Psychology Association...*

2. *When they came to me, CNN...*

3. *When I was a young boy...* [4].

Крім того, лектори часто застосовують іронію, жарти теж для того, щоб викликати довіру аудиторії та зменшити відстань між собою та людьми, які зібралися в студії або по ту сторону екрану. Наприклад, метод жартів часто застосовує доктор Мартін Селігман:

“They said: “Doctor Seligman, would you tell us about the state of psychology today? We’d like to interview you about that”. And I said: “Great”. And she said: “But this is CNN, so you only get a sound bite”. I said: “Well, how many words do I get?”. And she said: “Well. One”. So, they came to me, CNN, and they said: “Professor Seligman, what is the state of psychology today?”. And I said: “Not good!”” [4].

Отже, такий жанровий різновид медіатексту, як публічна промова TED Talks, несе на собі відбиток конкретної мовної особистості свого творця. Найчастотнішими засобами реалізації персуазивності постають використання риторичних запитань та імперативних висловлювань, адресованих до публіки, послугування особовими займенниками та елементами розмовного мовлення, наведення прикладів із власного життя. Ефективним способом реалізації персуазивної настанови повідомлення в форматі TED Talks також є використання іронії та гумору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Miller G. R. On being Persuaded: Some Basic Distinctions. *The SAGE handbook of persuasion: Developments in theory and practice* / J. P. Dillard, L. Shen. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc, 2013. P. 70-82.

2. Palmer F. R. Modality and the English Modals. New York : Routledge, 2013. 220 p.

3. Perkins M. R. Modal Expressions in English. London : Frances Pinter & Norwood, 1983. 192 p.

4. TED. URL: <https://www.ted.com/about/our-organization>

Олександр Мусієнко

Науковий керівник – к. філол.н., доц. Алексенко С.Ф.

(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)

МОВНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ АТМОСФЕРИ ТВОРУ ФАНТАСТИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В сучасному літературному світі фантастична література займає важливе місце завдяки своїй здатності трансформувати реальність та впливати на уяву читачів. Мовні засоби, використані авторами в таких творах, мають ключове значення у формуванні особливої атмосфери, яка відокремлює фантастичний світ від звичайного. Вони допомагають перенести читача у неймовірний світ, де реальність поєднується з фантастичними елементами, роблячи кожен твір унікальним та захоплюючим.

Виділяються такі найбільш ефективні мовні засоби створення атмосфери твору фантастичної літератури:

1. Описові прикметники і прикметники з префіксами [2, с. 419]. У фантастичній літературі прикметник відіграє важливу роль у створенні атмосфери та образності світу, що відтворюється. Він допомагає описати неймовірні об'єкти, істоти та явища, надаючи їм особливі властивості, які не існують у реальному світі. Наприклад прикметники “*magical*”, “*unearthly*”, “*cosmic*”, “*monstrous*” тощо допомагають передати уявність та надприродність образів у фантастичних творах. Крім того, прикметники з префіксами або суфіксами, такі як “*unattainable*”, “*cool*”, “*elusive*”, можуть створювати загадкову або таємничу атмосферу, що характерна для фантастичного жанру, наприклад: “*The Demiguise is found in the Far East, though only with great difficulty, for this beast is able to make itself invisible when threatened and can be seen only by wizards skilled in its capture*” [1, с. 56]. Прикметник “*invisible*”, вказує на можливість створіння ставати невидимим в разі небезпеки, що зазвичай неможливо в реальному світі.

2. Терміни та термінологія [2, с. 504]. Автор може створювати нові терміни, назви технологій чи понять, що є характерним для світу фантастики.

Термінологія у контексті фантастичної літератури використовується для опису світу, персонажів, подій та явищ, які перевищують межі звичайності і можуть бути фантастичними, містичними або науково-фантастичними. Деякі з термінів, які можуть зустрічатися в такій літературі, включають:

- Фантастичний світ: Уявний світ, що може відрізнятись від реального світу або бути схожим на нього. Зазвичай має свої унікальні правила та характеристики.

- Персонажі: Фіктивні або надзвичайні істоти, які можуть включати героїв, чудовиська, інопланетян, магів тощо, наприклад: *“Astonishing though it may seem to many wizards, Muggles have not always been ignorant of the magical and monstrous creatures that we have worked so long and hard to hide”* [1, с. 24]. У наведеному реченні термін *“Muggle”* є унікальним для світу автора Дж. Роулінг та використовується чарівниками магічного світу для визначення звичайних людей, які не вміють користуватися магією.

- Події: Вигадані або несподівані події, які можуть бути пов'язані з умовами фантастичного світу, такими як битви, міжгалактичні подорожі, виникнення магічних явищ тощо, наприклад: *“Older British readers will remember the Ilfracombe Incident of 1932, when a rogue Welsh Green dragon swooped down upon a crowded beach full of sunbathing Muggles”* [1, с. 32], в реченні описується поява фантастичної істоти, яка не існує в реальному світі.

- Явища: Надприродні або науково-фантастичні явища, такі як телепортація, телекінез, часові портали, здатності до телепатії чи навіть зміна законів природи, які роблять неможливим створення мапи території, наприклад: *“In extreme cases, such as that of the Quintaped, whole areas have been made unplotable (When an area of land is made unplotable, it is impossible to chart on maps)”* [1, с. 36].

- Технології: Уявні технології, які можуть включати космічні кораблі, роботів, штучний інтелект, маховики часу та інше.

Ці терміни допомагають читачеві або глядачеві зрозуміти та відчутти атмосферу та елементи фантастичного світу, які використовуються в літературі.

3. Діалоги [4, с. 151] та репліки персонажів [3, с. 315]. Діалоги та репліки в фантастичній літературі грають важливу роль у створенні живих образів персонажів, розвитку сюжету та передачі атмосфери фантастичного світу, а саме такі:

- Унікальний стиль мовлення: Персонажі в фантастичній літературі можуть мати унікальний стиль мовлення, який відображає їхню особистість, походження або характеристики. Наприклад, чаклуни можуть володіти архаїчною мовою чи вживати магичні формули та заклинання.

- Використання спеціальних термінів та технічних висловів: У фантастичних уявленнях часто зустрічаються спеціальні терміни та технічні вислови, які використовують персонажі для опису фантастичних явищ, технологій чи магії, такі як “*disillusionment charm*” або “*memory charms*” [1, с. 22].

- Розвиток сюжету через діалоги: Діалоги часто використовуються для розвитку сюжету, передачі інформації та розкриття характерів персонажів. Вони можуть містити підтекстові наміри, загадки або таємничі вислови, що стимулюють уяву читача.

- Емоційна виразність: Діалоги також використовуються для передачі емоцій персонажів, їхніх почуттів та внутрішніх конфліктів. Вони можуть містити різноманітні емоційні вирази, від радості та смутку до гніву та страху.

- Діалекти та мовні особливості: Деякі персонажі можуть мати свої діалекти, мовні особливості або акценти, що робить їхні репліки ще більш живими та автентичними.

4. Метафори та образи [4, с. 324]. Метафори та образи в фантастичній літературі використовуються для створення враження або вираження ідей, які перевищують буквальне значення слів. Вони можуть надати читачеві глибше розуміння світу оповіді, персонажів та їхніх взаємин. Наприклад, у фантастичному творі можна зустріти метафори, які порівнюють магичні явища з природними силами.

Образи в фантастичній літературі можуть бути символічними представленнями або конкретними візуальними описами, що допомагають створити атмосферу та передати особливості магічного світу.

5. Ритм та стилізація тексту [3, с. 324]. Ритм та стилізація тексту в фантастичній літературі відіграють важливу роль у створенні особливої атмосфери. Ритм може бути різноманітним, від спокійного та ліричного до динамічного та напруженого, відображаючи різні емоції та події у творі.

Стилізація тексту в фантастичній літературі часто включає в себе використання архаїчних слів, фраз, або навіть створення власної мови чи діалекту для фантастичних рас або культур. Це допомагає створити відчуття віддаленого або містичного світу, а також додає глибину та автентичність до характерів та подій.

У фантастичній літературі ритм та стилізація тексту часто взаємодоповнюють одне одного, створюючи унікальний художній образ та захоплюючий літературний досвід для читача.

Всі ці мовні засоби спільно допомагають читачеві поглибитись у світ фантастичного твору, відчутти його атмосферу та пережити емоції разом із персонажами. Таким чином, мова в фантастичній літературі виступає не лише як засіб комунікації, але й як потужний інструмент для формування неповторних образів та атмосфер, що зачаровують читача.

ЛІТЕРАТУРА

1. Rowling J. K. *Fantastic Beasts and Where to Find Them*. UK. 2010. 128 p.
2. Звонська Л. Л., Корольова Н. В., О. В. Лазер-Паньків. *Енциклопедичний словник класичних мов 2-ге вид.* / за ред. Л. Л. Звонської. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 751 с.
3. Ковалів Ю. І. *Літературознавча енциклопедія: в 2 т.* Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 2. 625 с.
4. Волков А. *Лексикон загального та порівняльного літературознавства*. Чернівці: «Золоті литаври», 2001. 634 с.

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Маргарита Волкова

Науковий керівник – к. філол.н., доц. Давидова Т.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

АНАЛІЗ СТИЛЮ РОМАНУ АГАТИ КРІСТІ «ВБИВСТВА ЗА АБЕТКОЮ»

«Вбивства за абеткою» це детективний роман, написаний Агатою Крісті в 1936 році. Роман відомий своїм унікальним сюжетом, де вбивства відбуваються в алфавітному порядку за місцем злочину. Ця робота є однією з найвідоміших книг Крісті та вважається класикою жанру детективного роману.

Агата Крісті використовує у своїх творах ряд стилістичних прийомів, які роблять її книги такими захопливими та читабельними. У романі «Вбивства за абеткою» можна виділити такі особливості:

- Детальний опис: Крісті майстерно описує персонажів, місця дії та події, що створює атмосферу та занурює читача у світ роману.

- Психологічний аналіз: Авторка глибоко розкриває психологію своїх персонажів, досліджуючи їхні мотиви, страхи та думки.

- Динамічний сюжет: Історія розвивається динамічно, авторка постійно тримає читача в напрузі. А. Крісті використовує численні повороти сюжету, щоб заплутати читача та не дати йому здогадатися про розгадку.

- Гумор: Незважаючи на серйозність теми, А. Крісті додає у свої твори й елементи гумору, що робить їх більш легкими та приємними для сприйняття.

- Використання мови: А. Крісті використовує багату та різноманітну мову, що робить її тексти виразними та цікавими для читання.

Особливості стилю. Окрім загальних елементів стилю написання, роман «Вбивства за абеткою» має ще декілька унікальних особливостей:

- Використання алфавітного принципу: Цей прийом є центральним елементом сюжету та робить його більш оригінальним та захопливим.

- Множинність вбивств: Кількість та розмаїття злочинів роблять історію більш динамічною та напруженою.

- Відсутність чіткої центральної фігури: У романі немає одного головного героя, що робить його більш багатограним та цікавим для читання.

- Несподівана розгадка: Розгадка злочину є несподіваною та логічною, що робить її більш вражаючою.

Вплив на жанр. «Вбивства за абеткою» це не просто детективний роман, а й твір, який робить значний внесок у розвиток жанру. Цей твір продемонстрував нові можливості детективної прози та надихнув багатьох інших авторів на створення власних оригінальних творів.

«Вбивства за абеткою» це не просто захопливий детективний роман, а й шедевр літератури, який вражає своїм майстерним стилем написання, оригінальним сюжетом та глибоким психологічним аналізом персонажів. Цей твір є must-read для всіх шанувальників детективного жанру та любителів якісної літератури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Agatha Christie. The A.B.C. Murders. Berkley Books, 1991. URL: <https://ia601500.us.archive.org/18/items/in.ernet.dli.2015.88942/2015.88942.The-A-B-C-Murders-A-Hercule-Poirot-Mystery.pdf>
2. The A.B.C. Murders: article. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/The_A.B.C._Murders

Кирило Голік

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Давидова Т.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ОСНОВНІ ХУДОЖНІ СТИЛІ ТА НАПРЯМКИ У ТВОРЧОСТІ

МАРКА ТВЕНА

Особливо популярним та яскравим напрямком у літературі американських авторів у другій половині XIX ст. став *регіоналізм*. Громадянська війна 1860-х

років поклала шлях до створення ідентичності нової нації. Вплив зазнавали як і соціально-політичні течії, так і сфера художньої літератури. Твори такого періоду є особливою ланкою у розвитку американської творчості, що мають вплив і актуальність навіть у сьогоденні.

Марк Твен, американський письменник, сатирик і публіцист, відомий своїм значним внеском у американську та світову літературу, зокрема завдяки роману «Пригоди Гекльберрі Фінна». Багато критиків вважають цей твір одним із найкращих усіх часів у американській літературі. Крім того, його інші твори, такі як «Пригоди Тома Сойера», «Янки з Коннектикуту при дворі короля Артура» та збірка автобіографічних оповідань «Життя на Міссісіпі», також мають не менш високу популярність. Починаючи з простих гумористичних куплетів, Марк Твен розвинувся у високого майстра іронічних нарисів про людські звичаї, автора глибоко сатиричних творів та одного з найкращих письменників-реалістів, приділяючи увагу багатьом деталям та ідеям у власних роботах.

Через детальний опис місцевості, мовлення персонажів та їхніх повсякденних життєвих ситуацій Твен передає атмосферу південного регіону Америки, власне того місця, де він був народжений та провів значну частину свого життя. У той же час його твори відзначаються не тільки майстерним відображенням власного краю та місцевості, а й реалістичним підходом до відображення життя та соціальних проблем того часу, зокрема, расових нерівностей та рабства. «Пригоди Гекльберрі Фінна» виключали з програм деяких шкіл США через те, що їх вважали такими, що містять расистські висловлювання [2]. У 1957 році штат Нью-Йорк першим здійснив такий крок, але національна спроба видалити книгу з переліку обов'язкової літератури була безуспішною — федеральний суд відмовився від цього в 1998 році. У лютому 2011 року в США було випущено перше видання книги з політкоректними змінами, які були внесені для уникнення образливих висловлювань. «Здоровенний негр, на ім'я Джім, що належав міс Уотсон, сидів на порозі кухні; ми його добре бачили, бо в кухні світилося» [1], — один з прикладів реалістичного відтворення соціальних відносин у творчості Твена.

Марк Твен використовував регіоналізм як ключовий елемент у своїх пригодницьких романах, щоб відтворити аутентичну атмосферу життя на американському півдні. У його творах Твен вдало зображує місцевість, говір та менталітет мешканців різних регіонів. До думок одразу приходить уривок з пригодницького роману «Пригоди Гекльберрі Фінна»: *“On the Missouri shore some mountain ranges climbed skyward, blue and dim, and the river was bordered by thick forest on the Illinois side, and your channel lay so near the Missouri shore that you could throw a dog a biscuit ashore from the hurricane-deck of the 'Sultan' clear across the river to the other bank”* [1]. Він уважно вивчав та передавав особливості культури та мови південних штатів, де проходить діяльність більшості його романів. Реалістичне відтворення місцевого життя, образів та сюжетних поворотів дозволило йому створити зображення реального світу, що відтінюється автентичністю. Регіоналізм у творчості Марка Твена не лише допомагає читачеві відчувати атмосферу певного місця, а й відображає його погляди на життя, моральні цінності та соціальні проблеми того часу.

Отже, Марк Твен своєю творчістю, вдалим вмінням описати важливі деталі і своїм особливим художнім стилем, приніс величезний вплив на американську і світову літературу. Його вміння майстерно використовувати реалізм дозволило намалювати відвертий портрет американського суспільства та людських характерів. Гострота та іронія сатиричних елементів додавали йому глибини, а регіоналізм передавав аутентичність місцевого життя та культури. Такий змішаний підхід зробив Твена важливим голосом свого часу та залишив невимовний слід у літературі, який продовжує впливати на пізнання сучасних письменників та читачів. Його твори залишаються актуальними й цікавими завдяки вмілому поєднанню глибокого розуміння людської природи з гострою критикою суспільства та вічним гумором, що робить його літературне доробок надзвичайно цінним для розуміння культурного й соціального контексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пригоди Гекльберрі Фінна (укр.) / пер. Коцюба Анатолія. URL: <https://litarchive.in.ua/pryhody-heklberri-finna-mark-tven>
2. Редакція образливих слів у творах Марка Твена. URL: <http://tsn.ua/tsikavinki/u-ssha-iz-knig-marka-tvena-virizhut-obrazlivi-slova-negr-i-rab.html>

Влада Гомоля

Науковий керівник – к. філол.н., доц. Багацька О.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

THE APPLICATION OF CHOICE-BASED INTERACTIVE FICTION IN DEVELOPING CRITICAL READING SKILLS AMONG EFL LEARNERS

In this paper, choice-based interactive fiction (CBIF) is defined as an entirely text-based work of fiction that features a ramified plot structure and multiple endings that reflect the consequences of readers' choices made throughout the story development. Critical reading skills (CRS) refer to the capacity and the habit to conduct analysis, interpretation and evaluation of the text itself, the context both of its creation and its processing by a reader. Thus, they include sensitivity to denotation and connotation, open-mindedness, consideration of author's tone and of one's own ideological placement and the purpose of reading [3]. CBIF has the potential to facilitate the development of CRS among EFL learners for a number of reasons.

Throughout the story, CBIF regularly puts readers before a choice, which may entail, inter alia, solving moral dilemmas, calculating risks, applying logical reasoning and deciding on one's cognitive and emotional interests as a reader. Therefore, CBIF shares with readers a part of characters' and/or authorial agency, making incomplete comprehension on a reader's part a potential threat to obtaining the desired plot development. Therefore, a reader is less prone to skim through lines or even skip some paragraphs and is more likely to consult a dictionary to learn the exact denotation and connotation of an unfamiliar lexeme. Let us give an example. Scene descriptions are known for not holding many readers' attention. However, this is not necessarily the

case in CBIF. Let us consider the extract from “Ghost Simulator” by Morton Newberry [2]: *You're drawn to a painting above the hearth, a piece you distinctly remember hanging yourself. It's curious to see that the painting still remains after all this time. It is... 2) A depiction of Edgeworth Manor under a bright sky. 3) A revisited van Gogh's Starry Night, depicting New York City instead of Saint-Rémy-de-Provence.*

If readers had no choice and were given e.g. the third variant, they would be less likely to make an effort to find out what *revisited* or *Saint-Rémy-de-Provence* is. Whereas the readers facing a choice have to know what these words mean in order to decide which variant they find either more aesthetically pleasing, or somehow more conducive to the desired story development.

CBIF prior involvement in literary education is either very limited, or none at all. This circumstance has the capacity to lower readers' bias and to eliminate their hesitance to deviate from the orthodox interpretation and to shed a new light on a certain aspect of a literary work. In addition, the relative obscurity of CBIF results in its advantage over classical literature in terms of ensuring compliance with academic integrity, since there are hardly any comprehensive summaries and critical reviews of CBIF that students can use to avoid reading critically or to avoid reading at all. Furthermore, due to the text presentation format, CBIF cannot be processed by ChatGPT at the moment, unlike other, equally obscure non-CBIF literary works [1].

Multiple plot-routes leading to different endings are conducive to fostering open-mindedness among students for they grow accustomed to considering multiple perspectives and to imagining an alternative course of events. Besides, this plurality provides one with much material for analysis in terms of author's tone and its influence on a reader: in CBIF, there are many identifiable literary devices that reveal authorial favouritism toward a certain plot-route and the inducements for a reader to take it.

To conclude, CBIF has the capability to facilitate CRS development among EFL-learners owing to giving readers agency, lowering their bias, ensuring observance of academic integrity and promoting readers' self-reflection and application of other cognitive abilities. Further research needs to examine more closely the content of CBIF in terms of its application in developing critical reading skills among EFL learners.

LITERATURE

1. Chat “CBIF”. OpenAI. URL: <https://chat.openai.com/share/a8f8bcc6-6b94-4d5f-8bea-8f0a893ae1f2> (date of access: 20.04.2024).
2. Newberry M. Ghost Simulator. Choice of Games LLC. URL: <https://www.choiceofgames.com/user-contributed/ghost-simulator/> (date of access: 20.04.2024).
3. Spence D. M. Developing Critical Reading Skills. 5th ed. McGraw-Hill College, 1999. 613 p.

Катерина Панченко

Науковий керівник – к. філол.н., доц. Багацька О.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

THE ROLE OF EMOTIONS IN GINA BERRIAULT’S SHORT STORIES

What is the first and foremost way to make a short story? Emotions. Why is it so important for a writer to make the story be replete with emotional content? Because readers are reading for plots. If you created a short story with zero emotions, that’s not a story anymore.

In sociology, according to Charles Darwin, emotions are innate and part of our inherited characteristics [4, p. 11]. Although, in literature emotions are of deliberate nature. They are directed towards an object and are highly personal and subjectivised. Emotions are also called a source of self-deception [1, p. 14]. Essentially, in literature you can define the concept of emotions by such a classification which describes emotional concepts in scenarios:

1) “Something good happened” (joy, happiness, pleasure, delight, excitement, hope);

2) “Something bad happened” (sadness, unhappiness, distress, grief, despair, disappointment);

3) “Bad things can happen” (fear, fright, terrified (petrified, horrified), alarmed, panic, anxiety, nervous, concern, apprehension);

4) “I don’t want things like this to happen” (anger, indignation, fury, rage, outrage, shocked);

5) “Thinking about other people” (envy and jealousy, pity and self-pity, compassion, gratitude, admiration and self-admiration, contempt);

6) “Thinking about ourselves” (shame, embarrassment, pride, guilt) [5, pp. 49-108].

If you ask me to name the author, who can perfectly exploit emotions and portray them in their short stories, definitely it will be Gina Berriault. It’s the fact that Gina Berriault is one of the greatest short story masters of the 20th century. What she wrote in her stories and how she portrayed emotions in her characters is the whole art of writing. She was and is the role model for lots of writers. Gina Berriault won the 1997 National Book Critics Circle Award, which is considered the most prestigious literary prize in the US, for her collection “Women in Their Beds”. She was “a writer’s writer”.

Speaking about the role of emotions in her short stories, let’s delve deeper into the story “The Stone Boy”. This short story is the perfect example, where there is a fusion of a few concepts represented in the text: “Something bad happened” and “I don’t want things like this to happen”. The story tells readers how a boy accidentally shot his brother when they went to pick pears. The author perfectly conveyed the emotions of a boy who considered his brother an ideal. First of all, he respected him. And the death of his brother became the death of himself. A metaphorical death. We can assume that his whole life parents paid all their attention to his brother and the boy wasn’t valued as much as him. The author perfectly described how Arnold (the main character) felt when he saw his brother dead. He was terrified. Having analyzed the whole story, we identified the following concepts being introduced:

- grief (e.g. “He felt nothing, not any grief”);
- fear (e.g. “He was afraid that they did not want him to eat supper with them”);
- shock (e.g. “They were all waiting for him to answer”);
- contempt (e.g. “He had thrown off his blankets and come down the stairs to tell his mother how he fell about Eugie”);
- shame, embarrassment (e.g. “He knew that his uncle’s eyes had absorbed the knowingness from the sheriff’s eyes”) [2].

As you spot, Gina Berriault created a patchwork of emotions in her short stories. She knew how to make her stories vibrant and how to engage the reader by representing concepts that may seem even incompatible to the reader from the first glance. That is why her brilliant work is considered one of the best in the field of short stories.

ЛІТЕРАТУРА

1. Asher, Kenneth George (2017). Literature, Ethics, and the Emotions. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press.
2. Berriault, Gina. The Stone Boy. The Mistress and Other Short Stories, 1965.
3. Kalotay, D. (2012). The art of reading Gina Berriault: climbing and falling. Poets & Writers Magazine, 40(5), 33. URL: <https://link.gale.com/apps/doc/A337371053/AONE?u=anon~c8a3f5aa&sid=googleScholar&xid=542e97b2>
4. Longo, M. (2019). Emotions through Literature: Fictional Narratives, Society and the Emotional Self (1st ed.). Routledge. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315211114>
5. Wierzbicka, A. (1999). Emotions across Languages and Cultures: Diversity and Universals. Cambridge: Cambridge University Press.

Марина Соколенко

Науковий керівник – к. філол.н., доц. Давидова Т.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ У РОМАНІ ДЖЕКА ЛОНДОНА «ПОКЛИК ПРЕДКІВ»

Твори Дж. Лондона знані в усьому світі завдяки своїй вражаючій спроможності відтворювати не лише жорстокість природи та боротьбу за виживання, але й глибокі психологічні аспекти людської природи. Автор розкриває не лише зовнішній світ пригод і випробувань, але й внутрішній світ героїв: їхні мрії, страхи, сумніви і туги, і спрямовує читача на пошук справжніх життєвих цінностей. Джек Лондон досліджує теми самоідентифікації,

справжньої мужності, людської самотності і бажання знайти своє місце у світі, що є не менш важливим у людському існуванні.

- Задля досягнення певних матеріальних цінностей, деякі люди готові пожертвувати втратою однією із найважливіших якостей в особистості людини. Це є втрата найціннішого-гуманності, що може призвести до морального розколу.

- Сьогодні можна жити надзвичайно розкішним життям, довіряти своє існування іншим та бути безмежно вдячним за це, а завтра ти можеш бути покинутим найціннішою людиною у своєму житті або просто програним у лотереї.

- Дружбою люди звикли називати теплі відношення між людьми, проте дружба об'єднує не лише людей, а й собак. Лише певні випробування, перешкоди чи небезпеки зможуть показати та довести джерело великої сили та підтримки.

- Навіть добра чи милосердна людина може вщент стати жорстокою та безсердечною, і це може бути результатом жадоби, недбалості до інших живих створінь, задоволення власних потреб, не замислюючись та не дбаючи про інтереси інших.

- Людина, яка плекала немовля, завжди буде взірцем для нього. Жива істота, будь-що чи людина, чи тварина, буде розуміти що так званий “господар” завжди виступає як символ влади і контролю над іншими. Проте не варто зловживати зазначеними володіннями, а навпаки слід завжди шукати взаєморозуміння будь з ким, аби бути справжнім прикладом не лише для свого

- Жорстоке ставлення до інших пробуджує лише ненависть та лють навіть у добродушних.

- Несправедливість може виникати як результат влади та впливу, а також через бездушність та байдужість до потреб інших, що вимагає “міцності” у житті. Прикладом може слугувати цитата: *“So what a life! There is no place for honesty and justice in it. Whoever fell, that's the end. So, you have to hold on tight!”*

[1, с. 1].

- Одна незначна помилка може коштувати цілого життя.
- Праця є основним засобом досягнення успіху та самореалізації.

Праця може з легкістю продемонструвати силу волі, виховати власний характер та в подальшому знайти гармонію. Наприклад: “...*work was the highest expression of their essence...*” [1, с. 1].

- У житті треба швидко реагувати на всі події, завдання, виклики тощо, оскільки в подальшому можеш залишитися без нічого.

- Власне оточення значно впливає на нашу поведінку. Тому важливо, завжди тверезо мислити, критично підходити до тих чи інших ситуацій, аби бути собою та “власною” особистістю.

- Провокація є способом спонукання живих істот до певних дій, реакцій чи вчинків, які можуть з легкістю змінити сюжет: або розв’яжеться конфлікт, або знайти спільну мову. Наприклад: “*The beast spoke in it. He lunged at Spitz with a fury unexpected for either of them*” [1, с. 1].

- Лише розум зможе довести власну авторитетність та з легкістю отримати так звану “першість” серед інших, оскільки лише злагоджена продумана праця зможе привести до певного результату.

- Інстинкти самозбереження виявляються як потужний драйвер, який значною мірою впливає на спонукання до вчинків, які, знову ж таки, допомагають вижити та врятувати своє життя та, можливо, й інших

У романі «Поклик предків» автор вдало розкриває складні аспекти взаємин між людьми та їхніми собаками, а також відображає глибокі моральні та етичні проблеми. Через пригоди героїв і їхніх чотирилапих друзів письменник розкриває важливі цінності, такі як дружба, вірність та працьовитість, а також небезпеки, пов'язані з жадобою, жорстокістю та несправедливістю. Кожен персонаж і кожна сцена в творі допомагають читачеві краще розуміти внутрішній світ героїв та тонкі взаємовідносини між людьми та тваринами. Роман «Поклик предків» залишає невимовне враження і надихає на думки про глибокі значення взаєморозуміння, відданості та гуманності у нашому світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скорочений переказ твору “Поклик предків”: веб-сайт. URL: <https://dovidka.biz.ua/poklik-predkiv-skorocheno/>

Вікторія Чешенко

Науковий керівник – к. філол.н., доц. Давидова Т.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

АСПЕКТИ НАПИСАННЯ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА

Вільям Шекспір – фігура, що залишає багато таємниць у світі англійської літератури. Його твори екранізують, цитують та вивчають у школах. Проте, досі залишається невідомим, чи був він простою особистістю з великою уявою або, можливо, псевдонімом, який об'єднує кількох талановитих авторів.

Літературну творчість Шекспіра можна розглядати з різних аспектів. По-перше, варто звернути увагу на його майстерність у використанні мовних засобів. Шекспір володів дуже великим арсеналом фраз і слів, включаючи метафори, іронію та алегорію. Він використовував мову для відтворення різноманітних почуттів та емоцій, також для створення виразних образів.

По-друге, Шекспір відомий на різноманіття персонажів. Він створював складних та багатогранних персонажів, які здебільшого не могли бути класифіковані як «добрі» або «погані». Також його герої мали свої суперечливі риси, які робили їх реалістичними та захоплюючими.

Крім того, Шекспір використовував ритм для створення мелодійних діалогів, які змушували читачів та глядачів захоплюватися його творами. Його поезія, особливо сонети, славиться своєю музикальністю та емоційною силою.

Шекспір та його всесвітній шедевр «Ромео та Джульєтта» часто стають причиною обговорення через різноманітні аспекти та проблеми, які вони відображають.

У його творі відображено, як ворожнеча і ненависть між родинами призводить до трагічних наслідків. Ромео та Джульєтта стають жертвами цієї ворожнечі, не здатні здійснити своє кохання в мирний спосіб через соціальні та сімейні обмеження. [Моя щедрість безмежна, як море, моя любов такою глибокою. (Джульєтта; Акт 2, Сцена 2)]

Шекспір показує, що проблема Ромео та Джульєтти не полягає тільки в їхній коханій історії, але у ширшому контексті суспільства та його негативному впливі.

Таким чином, через цей твір Шекспір запрошує читачів і глядачів роздумати про соціальні, сімейні та особисті аспекти, які можуть заважати коханню та щастю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цитати, які характеризують силу почуття Ромео і Джульєтти. URL: <https://znanija.com/task/43278796>
2. Вільям Шекспір — усе, що треба знати про великого драматурга. URL: <https://www.readmodo.com/viliam-shekspir/>

Шкірдань Анастасія

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Давидова Т.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

СТІВЕН КІНГ ЯК ВИДАТНА ПОСТАТЬ У ЖАНРІ «ХОРОР»

Стівен Кінг, плідна та впливова постать у царині літератури жахів, десятиліттями захоплював читачів своїми унікальними художніми стилями та напрямками. Завдяки своїй великій кількості робіт Кінг дослідив широкий спектр тем, жанрів і технік оповіді.

Художній стиль Стівена Кінга глибоко вкорінений в царині жахів і надприродного, де він майстерно вплітає історії про жах і напруження. Відомий своєю здатністю викликати у читачів страх і занепокоєння, Кінг часто включає елементи психологічного жаху, надприродних явищ і жахливого у свої розповіді.

Його історії заглиблюються в найтемніші куточки людської психіки досліджуючи теми страху, смерті та невідомого. Використовуючи напружений темп і нарощуючи напругу протягом своєї розповіді, Кінг тримає читачів на межі своїх місць, створюючи можливість для захоплюючого читання.

Упродовж кар'єри художні напрями Стівена Кінга розвивалися й урізноманітнювалися, демонструючи його майстерність як письменника. Від його ранніх творів, які характеризуються сирим, нефільтрованим жахом, до його пізніших романів, які досліджують складніші теми та нюанси розвитку персонажів. Стиль письма Кінга також зазнав значних змін. Його зміна тону та дослідження різних жанрів демонструють бажання експериментувати зі структурами оповіді та перспективами, зберігаючи його розповідь свіжою та привабливою для читачів. Постійно розширюючи межі своєї майстерності, Кінг залишається динамічною та інноваційною силою у світі літератури.

Мистецькі стилі та напрями Стівена Кінга були відзначені як критиками, так і завоювали широку популярність серед читачів. Його здатність доторкнутися до універсальних страхів і емоцій зміцнила його репутацію майстерного оповідача в жанрі жахів. Вплив Кінга на сучасну літературу жахів незаперечний, і багато авторів посилаються на нього як на джерело натхнення для своїх власних творів. Його спадщина як першопроходця в галузі фантастики жахів ще більше зміцнюється незмінною привабливістю його романів та їх постійною адаптацією в різних формах медіа. У порівнянні з іншими видатними авторами цього жанру унікальне поєднання жахів, напруження та психологічної глибини Кінга виділяє його як справжню ікону літературного світу.

Варто зазначити, що мистецькі стилі та напрями Стівена Кінга визначили його як видатну фігуру в царині літератури жахів. Завдяки своєму дослідженню жахів і надприродних елементів, еволюції стилю написання та тривалому впливу на жанр, Кінг залишив незгладимий слід у літературному ландшафті. Його здатність водночас жахати та захоплювати читачів своєю майстерністю оповідання цементує його спадщину як майстра жахливого та справжнього маестро фантастики жахів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Назарець В. Стівен Кінг. Біографія. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=5654>
2. Стівен Едвін Кінг. URL: <https://mybookshelf.com.ua/stiven-edvin-king>

СЕКЦІЯ 4. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ В ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ ОСВІТНІЙ ПАРАДИГМІ

Катерина Берегуля

Науковий керівник – методист, викл. Березіна Н. Л.

(КЗЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича»)

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У дослідженні висвітлено проблему проведення позакласної роботи з англійської мови на початковому етапі. Зроблено спробу проаналізувати принципи організації та характеристики форм і методів проведення позакласних заходів.

Сучасна комунікативна методика пропонує використання різноманітних нестандартних методів і форм роботи задля кращого засвоєння матеріалу. Однією з них є позакласна робота з іноземної мови. Такі заходи є невід'ємною складовою всього процесу вивчення мови. Їх основною метою є формування комунікативної компетенції, до складу якої входять мовна, мовленнєва, стратегічна і соціокультурна. Позакласна робота дозволяє залучити учнів до неформального вивчення іноземної мови та розширити їх словниковий запас.

Вивчення іноземної (у цьому випадку - англійської) мови в початкових класах повинне бути забезпеченим початковим рівнем усної та писемної комунікації в межах тем, визначених програмою, розумінням нескладного мовлення носіїв та адаптованих текстів. Позакласна робота є стимулом для подальшого оволодіння англійською мовою, розширення світогляду та поглиблення розвитку мовленнєвої компетенції.

Позакласна робота з ІМ (іноземної мови) вирішує такі завдання:

- удосконалення знань, навичок і вмінь, набутих на уроках ІМ;
- розширення світогляду учнів;

- розвиток їх творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків;
- виховання любові та поваги до людей свого рідного краю та країни, мова якої вивчається [4].

Принципи організації позакласної роботи - це своєрідні правила взаємодії вчителя й учнів, вихідні положення, на яких ґрунтується система позакласної роботи, що містить епізодичні й систематичні види [5]. Принцип добровільності полягає у тому, що учні за власним бажанням беруть участь у заходах. Принцип масовості передбачає активну участь якомога більшої кількості учнів у позакласній роботі. Наступними є урахування і розвиток індивідуальних особливостей та інтересів, що ґрунтуються на врахуванні досвіду, інтересів і бажань особистості в колективі. Зв'язок з іншими предметами є також важливим принципом, оскільки він базується на єдності практичних, розвиваючих та виховних цілей позакласних заходів та занять. Варто згадати про принцип комплексності, що полягає у взаємозв'язку патріотичного, морального, естетичного, трудового і фізичного виховання. Принцип захопленості пов'язаний із вибором цікавих прийомів, які сприяють ефективному досягненню поставлених завдань. Також наявний розвиток ініціативи та самодіяльності. Його основа – стимулювання до застосування набутого досвіду, творчий підхід учнів до здійснення позакласного заходу. Всі ці принципи у комплексі забезпечують різнобічний вплив на розвиток особистості. За їх допомогою позакласна робота буде ефективною та сприятиме успішному вивченню англійської мови учнями. В методичній літературі розрізняють три форми позакласної роботи: індивідуальна, групова та масова.

Доцільність індивідуального підходу зумовлена особливостями розвитку особистості, рівнем її вихованості, досвіду, поведінки, потребами й інтересами [2]. Одним із шляхів реалізації індивідуального підходу є підготовка до конкурсу на краще читання вірша (після завершення формування основ фонетичної компетенції учнів). Робота з поезією становить добре відпрацьовану ефективну методичну систему, яка успішно реалізується вчителем, дає високий навчальний

і виховний ефект. Можна запропонувати учням вірші Helen N. Moore. Поезія для прикладу (2 клас):

APPLES

Apples, apples, what a treat,
Sweet and tart and good to eat.
Apples green and apples red,
hang from branches overhead,
and when they ripen,
down they drop,
so we can taste our apple crop! [3, с. 101].

Індивідуальна позакласна робота із молодшими школярами допомагає кожному учневі розвиватися в особистісному та академічному плані, покращувати свої знання, навички та впевненість у власних силах.

До групової роботи належать гуртки, екскурсії, факультативи та ін. Гуртки для учнів молодшого шкільного віку можуть бути створені за такими напрямками: країнознавчий гурток, музичний гурток, гурток «Умілі руки», спортивний гурток, ігровий гурток [1, с. 32]. Реалізація такої форми позакласної роботи сприяє не лише вивченню мови, а й розвитку соціальних навичок, творчості та спроможностей працювати в колективі.

Масова робота є домінуючою, оскільки її здійснення містить пізнавальне, практичне і виховне значення. Сюди відносяться конкурси, ритмізовані казки, постановки, тематика яких виходить за межі шкільної програми та створює творчу атмосферу.

Ефективною масовою позакласною роботою для молодших школярів можуть бути такі заходи: ранок розваг, фестиваль квітів, свято алфавіту, подорож у казковий світ, тиждень англійської мови «Назустріч канікулам» [1, с. 107]. Їх організація потребує комплексного підходу, який сприятиме не лише вивченню мови, а й розвитку загальних навичок та здібностей учнів.

Позакласна робота стимулює учнів до вивчення мови з використанням резервів кожної особистості окремо і всього колективу чи гуртка в цілому. Вона

сприяє розвитку комунікативних навичок та інтересу до вивчення англійської мови. Ефективна організація передбачає врахування індивідуальних потреб учнів, використання різноманітних методів та форм роботи, створення комфортного середовища. Важливими складовими успішної позакласної роботи є взаємодія вчителя з учнем та самостійне вивчення матеріалу школярами. Отже, вивчення англійської мови за допомогою позакласної роботи у початкових класах є важливим елементом навчання, який сприяє розвитку учнів як особистостей та покращує їх мовленнєву компетенцію. Подальші дослідження необхідно здійснити у напрямку більш досконалого вивчення питання форм роботи, технологій та методик організації позакласних заходів для молодших школярів з урахуванням їх вікових особливостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калініна Л.В. English After Classes (книга 1). Видавництво «Ранок», 2003. 192 с.
2. Форми позакласної роботи з учнями. URL: <https://www.slideshare.net/ivan1660/ss-85732302>
3. Moore H. A poem a day. Publisher «Scholastic professional books», 1997.
4. Позакласна робота з іноземної мови. URL: <https://studfile.net/preview/9227358/page:17/>
5. Принципи позакласної роботи. URL: <https://subjectum.eu/ukrmova/method/77.html>

Анастасія Ващенко

Науковий керівник – к.пед.н., доц. Подосиннікова Г. І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПЛАТФОРМИ WORDWALL В УЧНІВ СЕРЕДНЬОГО СТУПЕНЯ НАВЧАННЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема про формування англомовної мовної компетентності з використанням інтерактивної платформи Wordwall в учнів середнього ступеня

навчання в загальноосвітніх закладах виявляється дуже актуальною у контексті сучасної освіти.

Зазначений інструмент має потенціал покращити результати навчання англійської мови серед учнів за рахунок інтерактивного та захопливого підходу до навчання. Wordwall дозволяє створювати різноманітні інтерактивні завдання, які можуть бути спрямовані на розвиток всіх аспектів мовленнєвої компетентності: аудіювання, читання, говоріння та письма [3]. Наприклад, це можуть бути вправи на виконання завдань за допомогою віртуальних карток, інтерактивні кросворди, ігри типу “Hangman”, пазли тощо.

Окрім того, Wordwall може створювати можливості для індивідуалізації навчання, оскільки вчителі можуть створювати завдання, які відповідають рівню та потребам кожного учня. Це сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу та мотивує учнів до активної участі у процесі навчання.

У світлі широкого використання інформаційних технологій у сучасному світі, використання платформи Wordwall в навчальному процесі може сприяти підвищенню мотивації учнів до вивчення англійської мови, покращити їхні комунікативні навички та сприяти більш ефективному досягненню навчальних цілей [1]. Такий підхід дозволяє вчителям більш гнучко організовувати процес навчання та створювати цікаві та ефективні уроки з англійської мови.

Ще однією перевагою використання інтерактивної платформи Wordwall є можливість забезпечення індивідуалізованого підходу до навчання. Вчителі можуть створювати завдання, які враховують індивідуальні особливості та рівень кожного учня. Це дозволяє оптимізувати процес навчання, забезпечуючи кожному учневі необхідний рівень викликів та підтримки.

Крім того, використання Wordwall може стимулювати здобуття навичок самостійності та критичного мислення серед учнів. Інтерактивні завдання та ігри можуть спонукати до активної участі учнів, їх співпраці та обміну інформацією [5]. Це сприяє розвитку їхніх когнітивних здібностей та навичок працювати в команді.

Нарешті, використання інтерактивних технологій може зробити навчання більш захопливим та цікавим для учнів. Сучасні діти вже звикли до використання комп'ютерів та мобільних пристроїв, тому використання цих технологій у навчальному процесі може зробити навчання більш привабливим для них.

Отже, можна зробити висновок, що використання інтерактивної платформи Wordwall у навчанні англійської мови на середньому ступені освіти може мати значний потенціал для покращення якості навчання та стимулювання активної участі учнів у процесі навчання [1].

Ще однією важливою перевагою використання інтерактивної платформи Wordwall є можливість забезпечення різноманітності та диференціації навчального процесу. Завдяки широкому спектру інструментів та форматів завдань, вчителі можуть створювати різні типи вправ, які враховують різні стилі навчання та індивідуальні потреби учнів. Це дозволяє підвищити ефективність навчання, оскільки кожен учень отримує завдання, які відповідають його рівню підготовки та інтересам.

Крім того, Wordwall дозволяє створювати інтерактивні завдання, які сприяють розвитку різних мовних навичок, включаючи слухання, читання, говоріння та письмо. Це дозволяє створювати комплексні уроки, які охоплюють усі аспекти мовленнєвої діяльності та сприяють загальному розвитку мовної компетенції учнів.

Нарешті, використання інтерактивної платформи може стати стимулом для більш активної участі учнів у навчальному процесі та сприяти підвищенню їхньої мотивації до вивчення англійської мови [4]. Ігровий та захопливий характер інтерактивних завдань може зробити навчання більш цікавим та заохочувати учнів до активної участі та самостійного вивчення мови.

Отже, використання інтерактивної платформи Wordwall у навчанні англійської мови на середньому ступені освіти має значний потенціал для покращення процесу навчання та створення сприятливої та стимулюючої навчальної атмосфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 112 с.
URL: http://pidruchniki.ws/12810419/psihologiya/psihologiya_pidlitkovogo_viku
2. Крамаренко С. Г. Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів. *Відкритий урок*. 2002. № 5-6. С. 7-10.
3. Коваленко О. П. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти. *Іноземні мови в навчальних закладах*. Педагогічна преса, 2003. С. 4-10.
4. Пометун О. М. Як оцінити діяльність учнів на інтерактивному уроці. *Доба*. 2002. №2. С. 2-6.
5. Подосиннікова Г. І., К. С. Кривошия. Технологія інтерактивного навчання – Кіноклуб у підготовці майбутніх учителів англійської мови. *Іноземні мови*. 2022. С. 32-46.

Влада Гомоля

Науковий керівник – к.пед.н., доц. Подосиннікова Г. І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

THE ENGLISH LEXICAL COMPETENCE FORMATION BY MEANS OF AN E-CASE AMONG 10TH-YEAR STUDENTS IN THE INSTITUTIONS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION

“Lexical Competence (LC) - is an ability to formulate one’s utterances correctly and to understand the speech of others, which is based on the complex and dynamic interaction of corresponding skills, knowledge and lexical awareness” [1, p. 215]. The optimum sequence of exercises for English LC (ELC) formation is as follows: semantisation of new lexemes, imitation of a speech model, giving laconic answers to alternative questions, insertion, completion and expansion of a speech model, answering questions of different types, merging speech models and using them in speech [1, pp. 224, 229].

In language teaching a case is a narrative or another form of portrayal of events and/or circumstances, calling on solving a problem, which, inter alia, may entail decision-making, offering solutions and troubleshooting. Case-based learning implies

the simultaneous application of linguistic, analytical and/or interpersonal skills by students, thereby allowing teachers to realise the communicative approach for the ELC formation and to foster critical thinking skills among 10th-year students, as stipulated by the Ukrainian curriculum [2, p. 4; 4, p. 24]. The essential advantages of an e-case over a traditional one are greater peer and teacher feedback opportunities and an ability to present a wider context for better comprehension [3, p. 198]. Video calls and Web 2.0 collaborative tools (e.g. for concept mapping, presentation) are likely to yield better results if used simultaneously for a number of reasons. Firstly, that enables students to lead a discussion orally and to benefit from written feedback, which can be offered without interrupting the ongoing conversation, while making language-related corrections feel less personal. Secondly, this combination provides each group with more exhaustive corrective feedback, since otherwise a teacher either misses the biggest part of the idea-development in separate groups and has no written material to comment on, or loses the opportunity to praise and motivate students via a video call. And lastly, by adding Web 2.0 collaborative tools to video calls, less proficient students can make up for their lack of knowledge and skills by visiting other groups' boards/presentations/blogs etc. to look up some vocabulary and grammar constructions.

Before proceeding to examine the stages of the e-case-based ELC formation, let us mention that all further examples of exercises will refer to the following e-case topic: *choosing a career path for a character, based on their abilities, interests, world view, life experience and expectations*. This example corresponds to the situational communication theme "Work and Professions" listed in the Ukrainian curriculum for the 10th year in the institutions of general secondary education [2, p. 42].

Regarding the first stage of the ELC formation - semantisation of new lexemes, it is aligned with covering the case itself. For presenting the latter, combining both text- and audio-/video-materials would be the most conducive to assimilating the new lexemes, since that would provide students both with the correct spelling and pronunciation. In the case with 10th-year students, it is expedient to leave the initial

stage for independent study, taking into account their sufficient self-organisation skills and largely varying levels of proficiency.

With respect to the second stage - imitation of a speech model (in this instance, the case itself), a mind-mapping activity can be suggested, namely: recording and organising the main facts concerning the case. For this exercise, Mural.ly: <https://www.mural.co/>, or other collaborative idea-management tools can be used.

The third stage - giving laconic answers to alternative questions, has the potential to facilitate the process of problem-finding by helping students obtain the information that is not mentioned in the case explicitly. If we refer to the previously mentioned career-path case, a possible question is as follows: “*Are they mostly concerned with realising their ambitions or making a change in the world?*”. As far as similar cases with moral dilemma elements are concerned, the questions may not have the right answer and instead require students to share their beliefs, e.g.: “*Is it more important to have a stable and well-paid or fulfilling job?*”. For this exercise, interactive live polling tools and quiz-makers such as Mentimeter: <https://www.mentimeter.com>, can be employed.

Moving on now to consider the fourth stage - insertion into a speech model, let us dwell on how it can be incorporated into formulating the problem to solve. One of the possible activities is expressing one’s opinion using a table suggesting a certain grammar structure and vocabulary, as shown below.

<i>The issue</i>	<i>lies in the fact that</i>	<i>their interests</i>	<i>are too broad/unrealistic</i>
<i>The problem</i>		<i>their abilities</i>	<i>are insufficient</i>
<i>The difficulty</i>		<i>their life goals</i>	<i>contradict themselves</i>
<i>The conflict</i>		<i>their ambitions</i>	<i>are imposed by others</i>

In case the opinions among students are split, it is possible for a teacher to conduct a poll in order to assign everyone to a group according to their vision of the problem. However, regardless of the fourth stage outcomes, proceeding with the next stages in breakout rooms will provide each student with more talking time.

As regards the fifth stage - completion of a speech model, appropriate activities include brainstorming, in the course of which students would be expected to express

their ideas concerning possible solutions to the identified problem by completing sentences, e.g.: “*They can make up for their insufficient knowledge and pursue the career of...*”, “*Their job will be meaningful for them if...*” etc.

The sixth stage - expansion of a speech model, has the capacity to allow students to support and challenge the ideas of others expressed in the antecedent exercise, e.g:

The 1st student’s response at the 5th stage: *Their job will be meaningful for them if they pursue the career of an artist.*

The 2nd student’s response at the 6th stage: *Their job will be meaningful for them and will let them reveal their full potential if they pursue the career of an artist.*

The 3rd student’s response at the 6th stage: *Their job will be meaningful for them but low-paid and unstable if they pursue the career of an artist.*

Let us now turn to the seventh stage - answering questions of different types, which is suitable for troubleshooting, as raising questions will help students identify the drawbacks of their solutions and improve them. The eighth stage - merging speech models, is in accordance with the process of putting together the best points made in the course of discussion in order to present them afterwards in front of the class. Finally, the ninth stage - using speech models in speech, coincides with asking and answering each other’s questions concerning the proposed solutions.

In conclusion, an e-case has an immense potential for the ELC formation among 10th-year students in the institutions of general secondary education due to the opportunities for greater feedback, student involvement and deeper processing. Further research needs to examine more closely the content of an e-case for the ELC formation.

LITERATURE

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика / ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ : «Ленвіт», 2013. 590 с.

2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов: 10 – 11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf> (дата звернення: 05.04.2024).

3. Graham J. Case-based learning in an electronic learning environment. *Perspectives of Innovations, Economics and Business*. 2014. Vol. 14, no. 4. P. 194–203.

4. Roell C. Using a Case Study in the EFL Classroom. *English Teaching Forum*. 2019. Vol. 57, no. 4. P. 24–33.

Юлія Грибинюк

Науковий керівник – к. пед .н., доц. Подосиннікова Г. І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ MEMRISE У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Лексична компетентність відіграє важливу роль у формуванні мовної компетенції учнів. Вона охоплює знання та вміння використовувати різноманітний словниковий запас в розмовній та писемній мові. Вміння обирати правильні слова, вирази та фрази для вираження своїх думок, ідей та почуттів є важливою частиною комунікативної діяльності [1].

Одним із головних викликів у формуванні англомовної лексичної компетентності є зацікавленість учнів у вивченні нових слів. Важливо створювати навчальне середовище, яке спонукає до активного сприйняття інформації та її подальшого використання. Один із способів залучити учнів до вивчення лексичних одиниць – це використання інноваційних технологій та цифрових ресурсів, таких як платформа Memrise.

Memrise - це інтерактивна платформа для вивчення мов, яка активно використовується для розвитку лексичних навичок учнів. Вона надає можливість вивчати нові слова, фрази та вирази шляхом ігор, вправ та повторень. Memrise використовує методику повторення з використанням флешкарток, що дозволяє ефективно запам'ятовувати нову лексику [4].

Основною перевагою Memrise є його інтерактивний підхід до навчання. Платформа використовує різноманітні графічні ефекти, анімацію та звукові

елементи, що робить процес вивчення цікавим та привабливим для дітей. Кожне нове слово або вираз представлено в контексті, що допомагає учням зрозуміти його значення та вживання. Крім того, Memrise пропонує різні типи завдань, такі як вибір правильного перекладу, доповнення пропущених слів або вимова, що допомагають учням активно залучатися до процесу навчання [2].

Однією з унікальних особливостей Memrise є можливість створення власних курсів. Вчителі та користувачі можуть створювати свої навчальні програми, додавати власні слова, фрази та вправи. Це дозволяє індивідуалізувати навчання, враховуючи потреби та рівень учнів. Крім того, Memrise має велику базу готових курсів з різних тематик, що охоплюють широкий спектр лексики, від загальної до спеціалізованої.

Інтеграція платформи Memrise на уроках англійської мови може бути надзвичайно корисною для формування лексичної компетентності учнів з кількох причин.

По – перше, вчителі можуть створювати власні курси на Memrise з необхідними словами, вправами та матеріалами, що робить процес навчання ефективним та цікавим. Це дозволяє вчителям налаштовувати курси відповідно до потреб свого класу та програми навчання, включаючи слова з конкретних тем, лексичні одиниці для підготовки до іспитів або професійних цілей.

По – друге, Memrise пропонує різноманітні типи вправ, які допомагають учням активно використовувати та закріплювати вивчену лексику. Від флешкарток з вибором правильної відповіді до вправ на відтворення правильного написання або вимови слів - це дає учням можливість тренувати різні аспекти лексики та розвивати навички розуміння та використання слів у різних контекстах [3].

Крім того, Memrise сприяє активному використанню нової лексики в аутентичних ситуаціях, що сприяє її закріпленню та запам'ятовуванню. Вчителі можуть створювати завдання, які заохочують учнів до використання вивченої лексики у мовленні та письмі, розвиваючи при цьому їхні комунікативні навички.

У висновку можна зазначити, що Memrise є дуже ефективним інструментом для формування англомовної лексичної компетентності. Він надає багато можливостей для вивчення нових слів і їх практики, завдяки різноманітним інтерактивним вправам, графічним зображенням та аудіофайлам. Використання Memrise на уроках англійської мови сприяє активному і цікавому навчанню, залучає увагу учнів та стимулює їхню мотивацію до вивчення нових слів і розширення словникового запасу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін / за загальн ред С. Ю. Ніколаєвої. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ, 2013. 215 с.
2. Memrise: відгуки, опис програми, особливості установки. URL: <https://hi-news.pp.ua/kompyuteri/16988-memrise-vdguki-opis-programi-osoblivost-ustanovki.html>
3. Як зареєструватися у Memrise та додати курси з ЗНО. URL: <https://istzno.dp.ua/news/yak-zareyestruvatisya-u-memrise-ta-dodati-kursi#:~:text=%D0%A0%D0%B5%D1%94%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%83%20Memrise,%D0%B7%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%8E%20Google%20%D0%B0%D0%B1%D0%BE%20Facebook>
4. Memrise Review. URL: <https://testprepinsight.com/reviews/memrise-review/>

Владислав Грудій

Науковий керівник – к. пед .н., доц. Подосиннікова Г. І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАТФОРМИ КАНООТ В УЧНІВ 7 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі, повному новинок, вивчення іноземної мови є дуже важливим. Тому необхідно впроваджувати та досліджувати нові методики та методи вивчення іноземних мов у школах та вищих навчальних закладах. На

даному етапі розвитку освіти комунікативні методи навчання англійською мовою є пріоритетними. Тому необхідно формувати та розвивати розмовні навички учнів, покращувати їхні фонетичні та граматичні навички, розширювати словниковий запас, щоб вони могли більше використовувати іноземну мову як засіб спілкування [1].

Основною метою навчання іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах є формування в учнів англомовної комунікативної компетентності, основою якої є лексика, яка сформована на основі мовних знань і вмінь [2]. Під англомовною лексичною компетентністю (АЛК) розуміється здатність розпізнавати і використовувати слова англійської мови так, як це роблять носії мови [4].

У цьому контексті актуальним є дослідження використання платформи «Kahoot!» для формування АЛК в учнів 7 класу закладів середньої освіти. «Kahoot!» це освітня платформа, що дозволяє проводити інтерактивні заняття та перевіряти знання учнів за допомогою онлайн-тестів. Навіть базовий доступ до платформи надає вчителям багато можливостей, у тому числі [3]:

- у тестуванні можуть брати участь до 50 учнів;
- створювати власні запитання (кнопка «Створити» у лівому верхньому кутку екрана) або використовувати готові питання з банку (натисніть кнопку «Пошук» у лівому верхньому куті екрана, щоб переглянути повний банк питань);
- активація функції автоматичного перемішування відповідей на запитання;
- використання банку зображень, щоб візуалізувати своє питання, додати його до свого питання або використовувати як відповідь;
- обмеження часу відповідей, відведений учням на запитання;
- визначити бал за кожну правильну відповідь;
- дізнаватись, як кожен учень відповів на запитання, чи створювати діаграму успіху академічної групи.

Платний доступ до платформи відкриває набагато ширші можливості. Особливо це проявляється у кількості учнів, які можуть взяти участь в

опитуванні («Плюс» – 100, «Професіонал» – 200, «Преміум» – 2000) та можливості отримувати розширені звіти про результати. Платформа пропонує два способи тестування:

- віртуальний клас – у цьому випадку питання та варіанти відповідей з'являються на проекторі або екрані комп'ютера викладача, а учні відповідають зі своїх телефонів чи комп'ютерів;

- самостійне навчання – учні проходять тест самостійно, а запитання та варіанти відповідей з'являються на екрані комп'ютера або смартфона. Вибір цього методу дозволяє вчителям встановити дату та період початку тесту.

«Kahoot!» дозволяє вчителям створювати вікторини та тести (True чи False) для виконання у процесі формування АЛК. Учні можуть проходити вікторину індивідуально, або організувати змагання, де учасники отримують бали за швидкість і точність своїх відповідей. Учні беруть участь у грі парами за допомогою посилань чи кодів. Кожен учасник перемикається між смартфоном та комп'ютером. Якщо тест проводиться в реальному часі, вчитель починає тест, коли кожен учень вводить своє ім'я. Запитання з'являються на екрані вчителя, а учні відповідають на них на своїх пристроях [3].

Тож сучасні технології підвищують ефективність формування АЛК, відкривають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, надають нові можливості для творчості та інтеграції різних компонентів англomовної комунікативної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Н. О. Мобільне навчання як нова технологія організації самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови. URL: http://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/5020/571636/sitepage_72/files/zbirka_internet_konferencii_1_2.pdf

2. Caro, K., & Rosado, N. Lexis, lexical competence and lexical knowledge: a review. *Journal of Language Teaching and Research*, 2017. 8(2), P. 205- 213. URL: <https://doi.org/10.17507/jltr.0802.01>

3. Сайт платформи «Kahoot!» URL: https://kahoot.com/?utm_name=controller_app&utm_source=controller&utm_campaign=

[ign=controller_app&utm_medium=link](#)

4. Гнаткевич Ю. В. Навчання лексичного аспекта чужеземної мови у вищих навчальних закладах / Ю. В. Гнаткевич. К. : Просвіта, 1999. 319 с.

Тетяна Докашенко

Науковий керівник – к. пед. н. доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ В УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сучасне життя вимагає від особистості вмінь вирішувати складні нестандартні завдання, критично аналізувати обставини та приймати відповідно до ситуації рішення на основі аналізу інформації. Розвиток критичного мислення, пізнавальних і творчих умінь, що потребують самостійного конструювання знань та орієнтації в інформаційному просторі, лежить в основі інтерактивних технологій навчання, до яких належить кейс-технологія.

Актуальність упровадження кейс-технології в практику навчання англійської мови у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) зумовлено, перш за все, загальною спрямованістю сучасної парадигми освіти не стільки на отримання конкретних знань, скільки на формування компетентностей, умінь і навичок розумової діяльності, розвиток здібностей особистості, серед яких значна увага приділяється здатності та готовності використовувати англійське читання як засіб міжкультурної комунікації та особистісного розвитку, умінням критично опрацьовувати значні масиви інформації.

Розроблений англійськими науковцями М. Шевером, Ф. Едейем та К. Сйтс, так званий «кейс-метод» як навчальна технологія (case study, кейс-технологія, метод аналізу ситуацій) став однією з тих інноваційних методик, що поступово набули популярності в освіті Великобританії, США, Німеччині, Данії та інших країн. Кейс-технологія спрямована на оволодіння різноманітним

варіантів мовної поведінки, необхідної для успішного формування у школярів іншомовної комунікативної компетенції як головної результативно-цільової домінанти [1, с. 127]

Вважаємо за можливе запропонувати наступне визначення терміну «кейс-технологія» з урахуванням специфіки навчальної дисципліни «Іноземна мова». **Кейс-технологія** (Case study) – це лінгводидактична технологія, яка передбачає інтерактивне навчання іншомовного спілкування у ході всебічного розгляду проблемної ситуації, створеної на основі фактів реального життя, яка спонукає тих, хто навчається, до спільного пошуку можливих шляхів її вирішення з опорою на критичне мислення у процесі особистісної взаємодії.

В аспекті формування англомовної компетентності у читанні учнів 9-го класу ЗЗСО кейс-технологія має різносторонній потенціал (психологічний, організаційно-методичний, виховний), який дає можливість: а) комплексно формувати та удосконалювати мовленнєві компетентності учнів (уміння та здатності читання, аудіювання, монологічного / діалогічного та писемного мовлення), а також лінгвосоціокультурну та навчально-стратегічну компетентності; б) розвивати критичне / аналітичне мислення учнів; в) розвивати творчі здібності особистості; г) розширювати мовленнєвий і соціальний досвід поведінки у складних ситуаціях за допомогою знаходження виважених конструктивних рішень проблем, що надалі допоможе оперативно і обґрунтовано орієнтуватися в подібних реальних ситуаціях; д) формувати соціально-психологічну готовність учнів до роботи в команді. Крім того, кейс-метод є не лише інструментом навчання іноземної мови, а також має великий виховний потенціал щодо розвитку особистісних якостей студентів [2, с. 52].

При створенні кейсу доцільно дотримуватися певного формату, який включає такі компоненти: 1) назва кейсу; 2) введення, в якому зазвичай даються відомості про головних дійових осіб кейсу, розповідається про передісторію даної ситуації, позначається особистісно-значимий сенс проблеми, укладеної в наведеній ситуації; 3) основна частина, яка містить головний масив інформації і внутрішню проблему, закладену в пропонованій для аналізу ситуації;

4) висновок, де ситуація може «зависати» на тому етапі розвитку, який потребує вирішення проблеми.

Кейс містить інформацію, яку учні повинні проаналізувати і на основі цього аналізу знайти рішення і потім довести правильність свого вибору. Для цього дуже важливе виконання двох умов: матеріал кейсу повинен викликати інтерес учнів і передбачати можливість особистого вкладу тих, хто навчається, в свою освіту і в освіту своєї «команди». При формуванні англomовної компетентності у читанні учнів ЗЗСО зміст кейсу здебільшого подається у вигляді текстів для читання, бажано автентичного характеру (публікації газет і журналів друкованих і електронних видань). Але поряд з текстом для читання можуть використовуватися аудіо або відеозаписи, різного роду ілюстрації, статистичні дані у вигляді графіків, діаграм, схем і т. д. [3, с. 45].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Шевченко О. П. Навчальний потенціал кейс-методу. URL: <http://vuzlib.com/content/view/315/84/>
3. Milan D. Developing Reading Skills (4th ed.). New York: McGraw-Hill, 1995. 568 p.

Богдана Драгуняк

Науковий керівник – викладач-методист Березіна Н. Л.

*(Бродівський фаховий педагогічний
коледж імені Маркіяна Шашкевича)*

ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У дослідженні зроблено спробу дослідити проблему формування фонетичної компетенції в початковій школі на уроці англійської мови. Визначено список завдань з фонетики, що ставляться перед школярами. Подано приклади вправ для формування фонетичної компетенції.

Згідно з результатами сучасних досліджень доведено, що вимова – це базова характеристика мови, основа для її розвитку. Сформованість фонетичних навичок є неодмінною умовою адекватного розуміння мовного повідомлення, точності вираження думки, а також необхідна умова для здійснення комунікації.

Сьогодні Україна продовжує активно входити у Європейський освітній простір, де основною вимогою є знання англійської мови. Згідно з Державним стандартом початкової загальної освіти, вивчення англійської мови є обов'язковим з першого класу. Тому формування фонетичної компетенції є провідним завданням на уроці англійської мови в молодших школярів. Цей період є найсприятливішим для цього.

Фонетична компетентність – це здатність людини до коректного артикуляційного та інтонаційного оформлення своїх висловлювань та розуміння мовлення інших людей, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і фонетичної усвідомленості.

Формування фонетичної компетенції передбачає наступні завдання, що ставляться перед школярами молодшого віку:

- засвоєння необхідних та доступних знань про вимову окремих звуків, звукосполучень;
- засвоєння необхідного мінімуму знань про наголос (словесний, фразовий) та поділ речень на смислові групи;
- знання всіх букв англійського алфавіту, буквосполучень;
- написання букв англійського алфавіту напівдрукованим шрифтом;
- знання основних правил орфографії та читання [3].

У формуванні будь-яких мовленнєвих навичок, у тому числі й фонетичних, виділяються три етапи: орієнтовно-підготовчий, стереотипно-ситуативний та варіююче-ситуативний. У процесі навчання вимови ці етапи реалізуються під час:

- подачі у контексті та ознайомлення учнів з новим фонетичним матеріалом, які супроводжуються окремими мовними або мовленнєвими діями за зразком;

- автоматизації дій учнів з новими фонетичними одиницями на рівні звука, звукосполучення, слова, словосполучення і фрази;
- автоматизації дій учнів з новими фонетичними одиницями на рівні мінітексту та тексту [1, с. 8].

Використовуючи на уроці мультимедійні засоби навчання, учитель може з легкістю сформувати в дітей фонетичну компетенцію при вивченні скоромовок, римівок, пісень, лічилок, віршів, фонетичних вправ та ігор. Але варто також пам'ятати, що в основному молодші школярі засвоюють правильну вимову звуків, імітуючи вимову вчителя!

Враховуючи вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, одним з найкращих методів для формування фонетичних навичок будуть фонетичні ігри, адже провідною діяльністю в школярів початкової школи є сама гра.

Наведемо приклад декількох фонетичних ігор:

1. Гра «Слухаємо звуки»

Учасники гри стають у коло. Один з гравців кидає м'яч іншому гравцеві та вимовляє звук, наприклад [i]. Гравець, піймавши м'яч, повинен назвати слово з цим звуком: little. Продовжуючи гру, він називає інший звук та передає м'яч сусідові.

2. «Комарі та оси»

Запропонуємо дітям вимовити звук [z] - [z-z-z] та пояснюємо, що так у нашій грі дзижчатимуть комарі. Потім пропонуємо дітям вимовити звук [ð] - [ð - ð - ð] та пояснюємо, що так дзижчатимуть оси. Щоразу, коли дзижчатимуть комарі (звук [z]), діти мають плескати в долоні, неначе відганяють комарів, а коли задзижчать оси (звук [ð]), вони мають сидіти тихо, щоб оса їх не вкусила.

Мета гри - навчити розрізняти на слух звуки [z] та [ð]. [4]

3. Гра «Літак». Гра використовується для тренування у вимові звука [v]

Учитель: Чи пробували ви коли-небудь повторити політ літака? Ось лише спробуйте, ви розтягуєте руки в сторони, трохи нахиляєте тіло і ви полетіли! А як щодо дітей у Великій Британії? Вони роблять те саме, але з невеликою різницею: замість українського звука [ж], промовляють [v].

Спробуйте зробити так, як англійські діти у вашому віці:

The plane is travelling up in the sky,

v v v – v v v – v v v

Moving so fast, and ever so high,

v v v – v v v – v v v

Over the land, and over the sea,

v v v – v v v – v v v

But we always come back in time for tea,

v v v – v v v – v v v

Підбиваючи підсумки можемо стверджувати, що формування фонетичної компетенції в молодших школярів є дуже важливим завданням. Якщо на цьому етапі не поставити правильну вимову та не усунути фонетичні помилки, у подальшому їх буде складно виправити. Саме тому важлива систематична та наполеглива робота над вимовою звуків, інтонуванням, артикуляцією, наголошенням слів. Це значно покращить якість знань молодших школярів з англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бориско Н.Ф. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції. *Іноземні мови*. 2011. №3. С. 3-14.
2. Будаєв С.В. Формування готовності студента до іншомовної діяльності з дошкільниками. К.: Видавничий дім «Слово», 2008. С. 206-207.
3. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. К.: Ленвіт, 2005. С. 208.
4. Сайт На Урок: Ігри в початкових класах. URL: <https://naurok.com.ua/tvorchi-shodinki-2021-zbirnik-igor-v-pochatkovih-klasih-232417.html>

Анастасія Дух

Науковий керівник – к.пед.н., доц. Подосиннікова Г. І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ WORDWALL У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Мова вважається найважливішим інструментом для взаємодії, необхідним для існування та прогресу суспільства. Сучасні зміни у суспільних відносинах і засобах комунікації вимагають від учнів покращення їхньої комунікативної компетенції та розвитку мовної підготовки.

Основною метою навчання іноземної мови у школі є формування комунікативної компетенції, тобто здібності та готовності здійснювати іншомовне міжособистісне та міжкультурне спілкування з носіями мови.

Актуальність вивчення лексики іноземної мови визначається його необхідністю у сучасній методиці навчання англійської мови. Без знання лексики неможлива ефективна комунікація на іноземній мові. Особливо важливим є вивчення лексичного складу мови під час дистанційного, змішаного навчання та на уроках за допомогою нових інформаційних технологій.

Сучасні онлайн-інструменти відіграють важливу роль у вивченні лексики. Існує значна кількість онлайн-сервісів для розвитку лексичної компетенції, які можуть використовуватися як в класі, так і поза ним. Учні можуть продовжувати вивчення лексичних одиниць за допомогою цих інструментів вдома або навіть в дорозі до школи. Таким чином, дослідження цієї теми є надзвичайно актуальним.

Вивченням лексичної компетентності займалися такі дослідники, як: Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г.Е., Кияк Т.Р., Ніколаєва С.Ю., Тарнопольський О. Б., Harmer J., Hartmann R.R.

Однією з важливих складових успішного вивчення англійської мови є розвиток лексичної компетентності учнів. Сучасні технології в освіті стають все більш важливим інструментом для досягнення цієї мети.

Онлайн-інструментами (цифровими інструментами, онлайн-сервісами, веб-сервісами, онлайн-ресурсами, цифровими ресурсами, цифровим інструментарієм) навчання можна назвати весь арсенал засобів подачі інформації, представлений в Інтернеті – сайти, додатки для смартфонів, форуми, соціальні мережі та все інше, так чи інакше пов'язане з мережею Інтернет [10, с. 57].

У даний час онлайн-інструменти виступають як чудовий та, можливо, необхідний спосіб вивчення лексики. Саме вивчення лексики може викликати в учнів певні труднощі – учням може бути складно запам'ятати цілий ряд нових слів у короткі терміни та навчитися застосовувати вивчену лексику в різних комунікативних ситуаціях.

Wordwall – це цифрова платформа, спеціально розроблена для вчителів та учнів для покращення навчання та вивчення різних предметів, зокрема англійської мови. На сьогоднішній день вона вже вдало використовується у багатьох закладах освіти, сприяючи підвищенню ефективності навчання.

Wordwall дозволяє використовувати різноманітні завдання для вивчення нового словникового матеріалу. Вправи на платформі є справжніми комп'ютерними іграми, що викликає непідробний інтерес у школярів і підвищує їхню мотивацію до предмета. Безкоштовна версія платформа надає 18 шаблонів ігор; платна надає більш широкі можливості для створення ігор. Інтерактивні гри, такі як “Match-Up” або “Word Search”, стимулюють учнів запам'ятовувати слова та їх визначення.

Платформа надає можливість створювати різні види вправ для закріплення лексичних навичок. “Crossword” та “Label the Image” допомагають учням використовувати отримані знання в практиці.

Як презентацію нового лексичного матеріалу вчитель може створити флеш-картки (Random cards). Цей режим також підходить для відпрацювання матеріалу – вчитель може попросити учнів скласти речення зі словом, що випало на картці. Принцип роботи з даним режимом такий самий, як і зі звичайними флеш-картками.

Wordwall дозволяє вставляти зображення, аудіо та відео в завдання, що робить процес вивчення більш захоплюючим та зрозумілим. Графічні елементи можуть викликати асоціації та полегшувати запам'ятовування лексичних одиниць.

Wordwall надає можливість для колективної роботи учнів. Групові завдання, такі як “Quiz Quiz Trade”, сприяють взаємодії та обміну знаннями між учнями.

Колесо удачі (Random wheel) пропонує випадковий вибір завдання, речення, питання чи теми для роботи. Вчитель натискає кнопку “Start”, і колесо починає своє обертання, зупиняючись на випадковому віконці. Цей режим може використовуватись на етапі відпрацювання лексичного матеріалу – у віконцях може бути введене речення з пропущеним словом, яке учням потрібно вставити за змістом. Колесо удачі може використовуватися також і на етапі контролю лексичних навичок, навчанні говорінню на ситуативній основі, а також при розподілі тем діалогів.

Платформа дозволяє створювати тести та оцінювальні завдання для контролю рівня лексичної компетентності учнів. Використання Wordwall у процесі оцінювання зробить його більш об'єктивним та інформативним.

Таким чином, розглянутий онлайн-інструмент може бути використаний як у рамках дистанційного навчання, так і в рамках звичного очного навчання. Онлайн-інструменти сприяють оволодінню лексичною компетенцією на всіх етапах формування лексичного досвіду учнів. Платформа WordWall ідеально підходять для створення вікторин та ігор, що сприяють засвоєнню та повторенню лексики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Комп'ютерні технології в освіті: навч. посібн. Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2012. 239 с.
2. Harmer J. How to Teach Vocabulary. Person Education, 2002. 174 p.
3. Hartmann R.R.K. Teaching and researching: Lexicography. Harlow, 2001. 175 p.

4. Modern Media in Foreign Language Education: Theory and Implementation. Ed. by Wm. F. Smith. In conjunction with the American Council 71 on the Teaching of Foreign Languages. Lincolnwood: National Textbook Company, 1994. 295 p.
5. New ways in teaching vocabulary / Ed. By Paul Nation. Alexandria: Teacher of English to Speakers of other languages, Inc., 1994. 218 p.
6. Thornbury, Scott How to teach vocabulary? Longman, 2002. 185 p.
7. Wallance M. Teaching Vocabulary. OUP, 1992. 146 p.
8. WordWall.net: WordWall. URL: <https://wordwall.net/features>
9. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
10. Іноземні мови навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 5-9 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>

Алла Жолоб

Науковий керівник – к.пед.н., доц. Подосиннікова Г.І

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ GENIALLY ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У БАЗОВІЙ ШКОЛІ

У наш час дуже важливо знати іноземні мови, тому з цим можуть допомогти нові технології, що відкривають великі можливості, забезпечують суттєвий внесок в оптимізацію процесу навчання. З розвитком технологій з'явилась можливість удосконалити проведення уроків у базових школах, використовуючи сучасні технології як дидактичні засоби.

Стрімкий розвиток сучасного суспільства змушує студента вчитися і швидко розуміти матеріал, особливо іноземну мову. Нині освоєння хоча б однієї іноземної мови стає невід'ємною частиною компетентності спеціаліста. Найефективніший метод вивчення мов являється інтерактивний. Інтерактивне

навчання іноземних мов – це спеціальна форма організації навчально-пізнавальної діяльності на уроці іноземної мови, при якій учні в складі малої групи (4-8 учнів) вирішують спільне навчальне комунікативно та/або особистісно орієнтоване завдання, перебуваючи в активній взаємодії і позитивній взаємозалежності та працюючи в умовах взаємної підтримки [1, с. 35]. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що освітній процес організований таким чином, що фактично всі, хто навчається, автоматично залучаються до процесу пізнання, вони мають можливість усвідомлювати і рефлектувати через те, що вони знають та про що думають. При використанні інтерактивних методів учень стає повноправним учасником процесу сприйняття, його досвід є основним джерелом навчального пізнання. Мета інтерактивного навчання – створити особливі умови що призводять до залучення всіх студентів в навчальний процес, в якому учасники можуть зрозуміти й усвідомити все, що відбувається, і зробити свій внесок, встановивши дружні та підтримуючі стосунки [2, с. 7]. Найбільш популярними методами є рольові ігри, мозковий штурм, метод кейс-стаді, презентації та дискусії виконання інтерактивних вправ. Все це розвиває комунікативні здібності, логічне мислення різні види інтелектуальної діяльності, такі як аналіз, синтез, порівняння, узагальнення [3, с. 30]. Це дуже важливо для залучення всіх учнів до здобуття знань [4, с. 9].

На сьогоднішній день створено безліч освітніх планів і навчальних посібників на основі інтерактивного методу, адже існує велика кількість комп'ютерних програм. Вивчаючи комп'ютерні інновації з точки зору педагогіки, можна підкреслити, що впровадження на уроці інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) відкриває нові можливості в навчанні предмету, оскільки в процесі втілення роботи педагог незалежно від власного бажання має справу з принципово новими способами та формами навчання. Серед найбільш часто використовуваних ІКТ у навчальному процесі насамперед необхідно назвати платформу Genially. Інструмент, за допомогою якого можна створювати максимально мотиваційні матеріали. Незалежно від того, який спосіб для проведення уроку був обраний, онлайн-платформа Genially для

вчителів та студентів стане щоденним союзником у створенні інтерактивних уроків з цифровими навчальними матеріалами, які можна також персоналізувати відповідно до предмета, віку та інтересів учнів, вибравши один із понад 1000 шаблонів. Згадана вище онлайн-платформа має презентації та відеопрезентації, концептуальні картки, інфографіку, інтерактивні зображення, вікторини, ігри, комікси, різні типи тестів і блоки завдань, портфоліо, путівник, матеріали для тренінгів та занять. Вчителям ніколи не завадить зробити свої уроки інтерактивними, щоб учні досліджували та брали активну участь, додаючи гейміфіковані ресурси із зображеннями, відео, посиланнями, текстом на даній платформі, щоб привернути їх увагу та уникнути відволікання, запропонувавши закріпити основні поняття веселою грою у вигляді квесту чи вікторини, або навіть традиційною настільною грою, але в цифровому форматі. За допомогою Genially є можливим адаптувати будьякий ігровий шаблон до свого предмету. Крім того, багато шаблонів гейміфікації від Genially включають систему винагород (балами, рівнями, значками тощо), щоб стимулювати студентів до наполегливості та вдосконалення. Але, мабуть, найкраще в гейміфікації та навчанні через гру полягає в тому, що це дозволяє студентам ділитися задоволенням і зміцнювати особисті стосунки одне з одним. Крім цього, можна створити оригінальні правила для класу, розпорядок дня, розклад, тижневий план. Це чудовий спосіб покращити спілкування зі своїми учнями та зробити їх більш автономними та відповідальними за своє навчання.

Отже, платформа Genially пропонує чудові навчальні матеріали для учнів та вчителів з готовими шаблонами для застосування на уроках. Кожен шаблон – із готовим набором слайдів, логічно вибудованих не просто для візуалізації, а для конструювання викладу матеріалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. URL: <http://fl.knlu.edu.ua/article/download/262813/266890>
2. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007. 141 с.

3. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник. Київ, 2006. 192 с.

4. Westwood P. What teachers need to know about teaching methods. Camberwell: ACER Press, 2008. 105 p.

Алла Жолоб

Науковий керівник – к.пед.н., доц. Подосиннікова Г.І

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

ГЕЙМІФІКОВАНІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Введення нових стандартів у заклади загальної середньої освіти потребують формування, розробки інноваційних підходів та принципово сучасних критеріїв якості освіти. Тому навчальні заклади використовують різноманітні методи для проведення занять. Змішане навчання – це метод навчання, де частина пізнавальної діяльності відбувається на уроці під керівництвом вчителя, а інша – в процесі самостійної роботи з електронними ресурсами.

Існує кілька варіантів «змішування»: поєднання очної форми із дистанційною та різних форматів навчання у межах одного класу, комбінація самостійного навчання та співпраці в класі, змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами).

Дослідники використовують багато визначень і тлумачень змішаного навчання. Проктер визначив, що це «ефективне поєднання різних способів, стилів навчання та моделей викладання» [6]. За словами Чью, Джонса та Тернера, «змішане навчання передбачає поєднання двох сфер інтересу: освіти та освітніх технологій» [3]. Ч. Грем запропонував визначення як «систему, що поєднує особисте навчання з комп'ютерним» [4]. Т. Бойль провів дослідження у двох вищих навчальних закладах, виявлено значне покращення успішності учнів в

обох установах та позитивно оцінене використання функцій змішаного навчання.

Змішане навчання – це форма організації навчального процесу, яка поєднує традиційне навчання та використання інформаційно-комунікаційних технологій, ця стратегія є ефективною, адже спрямована на вирішення проблем трансформаційних змін [5].

Однією з ключових характеристик змішаного навчання є різноманітність моделей, які можуть бути використані.

Для ротаційної моделі характерна так звана «ротація» учнів у школі. Частина уроку може бути проведена в кімнаті для комп'ютерних занять, де учні працюють з онлайн-ресурсами, а потім переходять до групової дискусії чи практичних вправ. Різновидом цієї моделі є робота за технологією «перевернутий клас» учні вивчають матеріал самостійно поза класом, а потім обговорюють це на уроці.

Основні особливості гнучкої моделі є навчання за індивідуальним графіком переважно онлайн, а учитель є інструктором, який координує діяльність та надає консультації. Причому консультації вчитель може надавати як очно, так і онлайн у синхронному режимі. Таку модель часто обирають школи дистанційного навчання.

Особистісно орієнтована модель передбачає навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями, учні можуть мати можливість вибрати предмети або теми, які їх цікавлять, а також спосіб, яким вони бажають вивчати матеріал.

Модель збагаченого віртуального середовища є одним із підходів у змішаному навчанні, що активно використовує сучасні технології для створення навчального середовища, що максимально наближене до реального чи симульованого. Ця модель базується на використанні віртуальних інструментів, інтерактивних симуляцій, відео, анімацій, віртуальних лабораторій та інших електронних ресурсів для збагачення навчального процесу.

У випадку, коли школа розглядає можливість впровадження змішаного навчання, важливо визначити, які моделі будуть використовуватися у

навчальному процесі. Оскільки законодавство не визначає змішане навчання як окрему форму освіти, у таких випадках зазвичай вважається, що освіта надається у формі очної з використанням технологій дистанційного навчання.

Основними характеристиками змішаного навчання є те, що учні можуть обрати або традиційний режим навчання в класі, де вони зможуть взаємодіяти з викладачем та своїми однокласниками, або навчання за допомогою ІКТ. Така форма доступна для всіх здобувачів освіти. До того ж, навчання онлайн дозволяє учням отримати доступ до занять з будь-якого місця, долаючи географічні бар'єри та розширюючи доступ до освіти для більш широкого кола учнів, а також пропонує навчатися у своєму власному темпі та за розкладом. Використання технологічних інновацій, таких як відеоконференції, інтерактивні мультимедійні інструменти, ігрові платформи стали дуже важливим елементом. Навчання з використанням інформаційних технологій може бути реалізоване за допомогою технічних засобів, таких як інтернет-сайти, веб-квести, мультимедійні презентації, інтерактивні комунікаційні та навчальні платформи, аутентичні фільми, подкасти та інше [1].

Методи та інструменти змішаного навчання поєднують фізичні та віртуальні елементи, пропонуючи гнучкість і налаштування. Інтерактивні інструменти та гейміфікація роблять навчання привабливим та інтерактивним. Гейміфікація — це стратегія, яка об'єднує розважальні та захоплюючі ігрові елементи, щоб посилити залучення та мотивувати певну поведінку. Гейміфікація використовує ігровий дизайн і механізми, такі як значки, таблиці лідерів, бали та нагороди, щоб заохотити активну участь і зробити завдання веселими та приємними. Зазначається, що спроектоване ігрове середовище може сприяти ряду когнітивних та емоційних переваг, таких як покращені здібності до вирішення проблем, навички співпраці та стійкість [7]. Крім того, гейміфікація може бути особливо потужною для внутрішньої мотивації [8; 9]. Хоча термін «гейміфікація» широко відомий, важливо розрізняти два його основні типи: структурну і змістову гейміфікацію. Структурна гейміфікація покращує досвід навчання, додаючи зовнішні ігрові елементи, зберігаючи при цьому цілісність

навчального вмісту. Гейміфікація контенту передбачає модифікацію, щоб зробити його більш схожим на гру та інтерактив. Ігрова онлайн-платформа Kahoot була створена для викладачів і учнів, щоб зробити процес пізнання нового цікавішим. Загалом, Kahoot — це проста платформа, яка надає вчителям доступ до новітнього навчання за допомогою гейміфікації.

Таким чином, змішане навчання відкриває нові горизонти у навчанні, роблячи його більш доступним, гнучким та індивідуалізованим. Дана форма організації навчання підтримує розвиток учнів, надаючи їм можливість навчатися власним темпом та відповідно до власних потреб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Подосиннікова Г., Кривошия К. Технологія інтерактивного навчання «кіноклуб» у підготовці майбутніх учителів англійської мови. 2022. С. 10.
2. Boyle, T., Bradley, C., Chalk, P., Jones, R., Pickard, P. Using blended learning to improve student success rates in learning to program. *Journal of Educational Media*. Vol. 28, No. 2-3. 2003. P. 165-178.
3. Chew E., Jones N., Turner D. Critical Review of the Blended Learning Models Based on Maslow's and Vygotsky's Educational Theory in Hybrid Learning and Education. Berlin, Springer Verlag Publ. 2008. P. 40-53.
4. Graham C.R. Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, and Future Directions. *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*. San Francisco, Pfeiffer Publ. P. 3-21. 2006.
5. Hancock, S., & Wong, T. Blended Learning. URL: http://sites.wiki.ubc.ca/etec510/Blended_Learning#cite_note-3
6. Procter C.T. Blended Learning in Practice. 2003. URL: www.ece.salford.ac.uk/proceedings/papers/cp_03.rtf (accessed 17.03.2016).
7. Serice L. Prisms of Neuroscience. Frameworks for Thinking About Educational Gamification. *AI Comput. Sci. Robot. Technol.* 2023.
8. Smiderle R., Rigo S.J., Marques L.B, Peçanha de Miranda Coelho J.A., Jaques P.A. The impact of gamification on students' learning, engagement and behavior based on their personality traits. *Smart Learn. Environ.* 2020,7, 3.
9. Christopoulos A., Conrad M., Shukla M. Increasing student engagement through virtual interactions: How? *Virtual Real* P. 353-369. 2018, 22.

Ірина Кучерова

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Подосиннікова Г. І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

**ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ
СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ КІНОКЛУБІВ:
ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ**

У сучасному світі, де технології швидко розвиваються, а потреби ринку праці постійно змінюються, питання ефективності освіти набуває все більшого значення. Саме тут головну роль відіграє концепція змішаного навчання, яка в останні роки стала об'єктом інтенсивних досліджень та обговорень. Особливо цікаво досліджувати цей підхід у контексті середньої школи, де формується фундамент для подальшого навчання та професійного зростання. Вивчення мови є досить складним процесом, особливо англійської. Учні повинні розуміти та набувати чотири основні навички у вивченні мови: аудіювання, говоріння, читання та письмо, а використання змішаного навчання може бути корисним для мотивації до ефективного її вивчення. Тому, розглядаючи переваги та недоліки змішаного навчання в середній школі, особливу увагу слід звернути на його вплив на мотивацію учнів для вивчення англійської мови.

Змішане навчання – це підхід, який забезпечує інноваційні освітні рішення завдяки ефективному поєднанню традиційного викладання в класі з онлайн-заходами для вчителів, тренерів та учнів. Це технологія, яка дозволяє навчанню вийти за межі стін аудиторії та сприяє кращому доступу до навчальних ресурсів. Насправді змішане навчання не є новою концепцією в навчальному процесі. «Телекласи» є однією з форм цього типу, коли студенти дивляться відео-лекцію, і те ж саме можна сказати і про самостійне навчання [3].

Слід розуміти, що змішане навчання передбачає поєднання двох сфер – освіти та освітніх технологій. Тобто, це таке злиття технологій, педагогічних методів і навіть робочих завдань з використанням веб-технологій. Це також

ефективне поєднання різних способів подачі інформації, способів викладання та стилів навчання [3].

Аналізуючи переваги та недоліки даного типу навчання під час викладання англійської мови, слід зазначити, що воно може сприяти розвитку учнівської творчості та спростити навчальне середовище, щоб підвищити їхню самодисципліну та мотивацію. Адже коли учні використовують змішане навчання, рівень їхнього сприйняття, глибокого мислення та вирішення проблем є вищим. Крім того, це допомагає викладачам проводити живі заняття в класі, використовуючи комунікативні вправи, які сприяють розвитку мовлення. Крім того, цей підхід пропонує гнучкі ресурси, які роблять навчальне середовище більш активним, надаючи здобувачам освіти новий досвід і результати. Деякі методисти стверджують, що онлайн-заняття допомагають зняти тривожність і заохочують учнів бути більш самостійними, а використання веб-ресурсів поглиблює розуміння учнями тем. А завдяки таким інструментам як блоги, дискусійні форуми, голосові та відео інструменти, флеш-файли тощо, вчителі можуть оцінювати знання здобувачів освіти [5]. Грехем передбачив, що в майбутньому змішане навчання «може навіть стати настільки повсюдним, що ми врешті-решт відмовимося від слова «змішане» і будемо називати його просто навчанням» [2].

Незалежно від численних переваг, змішане навчання може постраждати через технічні аспекти, якщо його реалізація не має належного планування та виконання. Основні труднощі стосуються доступу до необхідних технічних ресурсів та обладнання, що може стати надто складним завданням для учнів з низькою ІКТ-грамотністю. Це може перешкоджати спільній роботі у групах через проблеми з управлінням в онлайн-середовищі. Використання технологій для запису лекцій може призвести до відставання здобувачів освіти, які не можуть надати активну участь у процесі навчання. Більше того, забезпечення ефективного зворотного зв'язку може вимагати значних зусиль і коштів, а недостатність доступу до мережевої інфраструктури також є серйозною проблемою. І, нарешті, неефективне використання навчальних технологій може

призвести до марнотратства ресурсів і підірвати мотивацію студентів. Тому, для успішного змішаного навчання необхідні не лише базові технічні знання, а й мотивація до активного навчання, а також раціональне використання доступних ресурсів [1, с. 53].

У змішаному навчанні, акцент на мотивацію набуває великого значення, особливо в контексті вивчення мов. Учні можуть мати різний рівень мотивації та джерела стимулювання. Ті, хто мають внутрішню мотивацію, зазвичай навчаються для задоволення від процесу, досягнень та саморозвитку. У вивченні мови самовмотивованість відіграє ключову роль, оскільки стимулює до самостійного навчання [6].

Використання кіноклубів може бути ефективним інструментом для стимулювання мотивації учнів до вивчення мови. Подивитися фільм разом з однолітками може бути цікавим та захоплюючим досвідом, що сприяє бажанню вивчати мову. Додатково, обговорення фільму після перегляду сприяє розширенню лексичного запасу, розвитку мовної компетентності та поглибленню розуміння мовної культури [4].

Проте, важливо враховувати, що мотивація є динамічним процесом, який може зазнавати змін та потребує постійного підтримання. Також можуть виникати перешкоди, які необхідно подолати для підтримки мотивації та продовження успішного вивчення мови [6].

Отже, змішане навчання є важливим етапом у розвитку сучасної освіти. Використання цієї концепції у середній школі, зокрема у вивченні англійської мови, може бути сприятливим чинником для підвищення мотивації учнів та ефективності навчання. Однак, для успішної реалізації змішаного навчання, важливо вирішувати технічні аспекти та забезпечувати належний рівень мотивації учнів. Попри численні виклики, змішане навчання відкриває нові можливості для здобуття знань та розвитку навичок учнями, підтримуючи їх у досягненні навчальних цілей. Таким чином, змішане навчання може стати ефективним інструментом у сучасному освітньому процесі, який сприяє якісному та доступному навчанню для всіх учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Alfahadi A. M., Alsalhi A. A., Alshammari A. S. EFL secondary school teachers' views on blended learning in Tabuk city. English language teaching. 2015. Vol. 8, no. 9. URL: <https://doi.org/10.5539/elt.v8n9p51> (date of access: 15.04.2024).
2. Graham C. Blended learning systems: definition, current trends, and future directions. Handbook of blended learning: global perspectives, local designs. 2006.
3. Rao C. S. Blended learning: a new hybrid teaching methodology. Journal for research scholars and professionals of English language teaching. 2019. Vol. 3, no. 13. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED611486.pdf>.
4. Podosynnikova H. Interactive film club methodology and digital storytelling. Digital technologies for teaching english as a foreign/second language. 2024. P. 75–115. URL: http://eprints.zu.edu.ua/38699/1/Колективна_монографія_2024_Final%20ISBN.pdf
5. Towards a new definition of blended learning. The electronic journal of e-learning. 2020. Vol. 18, no. 2-Feb 2020. URL: <https://doi.org/10.34190/ejel.20.18.2.001> (date of access: 15.04.2024).
6. Zainon H. H., Yamat H. Effects of blended learning on motivating secondary students to learn English language: a pilot study. Journal of English language teaching and applied linguistics. 2021. Vol. 3, no. 2. P. 23–29. URL: <https://doi.org/10.32996/jeltal.2021.3.2.3> (date of access: 15.04.2024).

Софія Левчич

Науковий керівник – к.філол.н.,доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У сучасному світі цифрові технології стають все більш необхідними та важливими компонентами навчання, особливо у галузі вивчення іноземних мов. Стрімкий розвиток інтернет-технологій та поширення мобільних пристроїв дають змогу створювати нові можливості для ефективного навчання та формування навичок комунікації. У цьому контексті досліджується методичний потенціал цифрових інструментів для формування англомовної комунікативної

компетентності. Важливість і переваги використання цифрових інструментів у навчальному процесі представляються в подальших тезах.

Інтерактивність і залучення студентів: використання цифрових інструментів, таких як мобільні додатки, веб-платформи та онлайн-ігри, створює можливості для інтерактивного навчання та активного залучення студентів до процесу вивчення англійської мови [1]. Цифрові інструменти відіграють важливу роль у максимальному зануренні у процес навчання та формування навичок, що дуже сприяє якості освітнього процесу.

Підвищення мотивації до навчання: використання інтерактивних ігор, онлайн-квестів, застосунків та соціальних мереж для вивчення англійської мови може підвищити зацікавленість та мотивацію студентів і зробити процес навчання цікавішим і захопливішим [3].

Індивідуалізація і адаптивність: цифрові інструменти можуть бути налаштовані певним чином для врахування індивідуальних потреб та рівня знань студентів, що сприяє навчанню та більш ефективному формуванню комунікативної компетентності [2]. Наприклад, системи індивідуалізованого навчання адаптують зміст і завдання відповідно до успішності кожного учня, з метою стабільного і раціонального шляху здобування нових знань.

Можливості для практики мовлення: відеоконференційні платформи, аудіо-та текстові чати надають можливість студентам практикувати навички усного та писемного мовлення з носіями мови або іншими студентами, створювати реальні ситуації спілкування під час обговорення, що позитивно впливає на здобуття навичок комунікації.

Формування міжкультурної компетентності: використання цифрових інструментів для спілкування з представниками інших країн допомагає студентам здобувати навички про культурні особливості різних народів та їх норми спілкування, що є надзвичайно важливою складовою комунікативної компетентності.

Отже, використання цифрових інструментів у процесі вивчення англійської мови створює великий потенціал для ефективного формування

комунікативної компетентності студентів. Інтерактивність, індивідуалізація, можливості практики мовлення та спілкування з носіями мови, а також підвищення мотивації до навчання – це лише деякі з переваг, які надають цифрові інструменти. Використання цифрових технологій в навчальному процесі вимагає системного підходу та врахування всіх особливостей навчальної аудиторії. Важливо дотримувати баланс між використанням цифрових інструментів й традиційними методами навчання, забезпечуючи цим якість і результативність процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. The Role of Digital Technologies in English Language Teaching and Learning. International Journal of English Language Teaching. URL: <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/ijelt>
2. AI, Personalized Learning Are a Dynamic Duo for K–12 Classrooms. EdTech Magazin. URL: <https://edtechmagazine.com/k12/article/2018/09/ai-personalized-learning-are-dynamic-duo-k-12-classrooms>
3. Веб-сайт. URL: <https://www.dexway.com/5-benefits-of-educational-technology-in-learning-english/>

Інна Магденко

*Науковий керівник – к. пед. наук, ст. викл. Фальштинська Ю. В.,
(Вінницький державний педагогічний
університет імені М. Коцюбинського)*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

В сучасному світі швидких технологічних змін та постійного розвитку інформаційного простору освіта постійно адаптується до нових вимог і можливостей. Особливо важливою стає проблема вивчення іноземних мов, яка вимагає не тільки знання словникового запасу та граматики, а й розвитку креативного мислення. У цьому контексті використання інтерактивних

технологій у вивченні іноземних мов стає ключовим чинником, сприяючи ефективному розвитку креативних здібностей старшокласників.

Інформаційно-комунікативні технології в навчанні іноземних мов дозволяють створювати привабливий та захоплюючий навчальний процес. Завдяки використанню різноманітних мультимедійних засобів, таких як відео, аудіо, інтерактивних вправ та ігор, студенти мають можливість зануритися в атмосферу мовного середовища, сприяючи активному вивченню та запам'ятовуванню матеріалу [7, с. 90]. Інтерактивні технології дозволяють забезпечити індивідуалізований підхід до кожного учня, стимулюючи його особистий розвиток та самовдосконалення в процесі вивчення іноземної мови. Використання персоналізованих завдань та різноманітних методів оцінювання дозволяє вчителям адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб та можливостей кожного учня, сприяючи його особистому та академічному розвитку [1, с. 33].

Одним з найважливіших аспектів використання інтерактивних технологій у вивченні іноземних мов є їхній вплив на розвиток креативного мислення старшокласників. Інтерактивні завдання, ігри та проекти дозволяють учням виражати свої ідеї та думки, вирішувати завдання в нестандартний спосіб та розвивати свою уяву та креативність. Ці технології надають можливість створювати власні проекти, спілкуватися з однолітками, вирішувати завдання в нестандартний спосіб та розвивати свою уяву та креативність [2, с. 104].

Найпопулярнішою інтерактивною технологією є мобільні додатки для вивчення мови. Ці додатки можуть включати різноманітні вправи, ігри, тести, відео та аудіоматеріали, які дозволяють студентам вчитися відразу зі свого смартфона або планшета. Вони стимулюють активне залучення до навчання та дозволяють розвивати креативність шляхом вирішення завдань у цікавій та змістовній формі [4, с. 225].

Іншою ефективною інтерактивною технологією є веб-сайти та платформи для вивчення мови. Ці ресурси надають доступ до різноманітних навчальних матеріалів, відеоуроків, інтерактивних вправ та форумів для обговорення. Вони

створюють можливості для активної взаємодії з вчителями та однолітками, що сприяє розвитку комунікативних навичок та креативного мислення [3].

Також варто згадати про віртуальні класи та вебінари, які надають можливість проведення уроків та тренінгів у режимі реального часу через Інтернет. Вони дозволяють вчителям та студентам взаємодіяти між собою, обмінюватися ідеями та досвідом, що сприяє розвитку креативності та збагаченню навчального процесу [5, с. 33].

Також до інноваційних технологій відносять ігрові технології (англ. Gamification). Цей підхід поєднує у собі елементи гри з освітніми завданнями. Завдяки гейміфікації студенти отримують додаткову мотивацію та задоволення від процесу вивчення мови. Використання ігровізації на уроках англійської мови може включати в себе різноманітні активності, такі як рольові ігри, конкурси, квести та інші форми взаємодії. Крім того, використання віртуальних ігор або інтерактивних платформ також сприяє розвитку мовленнєвих навичок [6, с. 125].

Наведені інтерактивні технології сприяють ефективному та цікавому вивченню іноземних мов, сприяючи розвитку комунікативних навичок та креативного мислення студентів. Їх використання у навчальному процесі дозволяє створити стимулююче середовище, де кожен студент може розкрити свій потенціал та досягти успіху.

Отже, інтерактивні технології в навчанні іноземних мов сприяють формуванню важливих життєвих компетенцій, таких як комунікативні навички, критичне мислення, розв'язання проблем, співпраця та творчість. Ці навички є необхідними для успішної адаптації в сучасному суспільстві та забезпечують студентам конкурентну перевагу на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белікова В. В. Використання технічних засобів у навчальному процесі як чинник розвитку творчого потенціалу особистості студента. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: педагогічні науки*. 2018. Вип. 170. С. 33–35.

2. Коломієць А. М., Фальштинська Ю. В. Використання інтернет-сайтів на заняттях з іноземної мови. *Наука і освіта*. 2015. №9. С.102-107.
3. Комп'ютерні технології у навчанні студентів англійської мови / А. Рогульська та ін. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 1(15). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1\(15\)-196-203](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1(15)-196-203) (дата звернення: 09.04.2024).
4. Мороз Л., Ковалюк В., Масло І. Використання мобільних додатків у процесі вивчення англійської мови. *Іноватика у вихованні*. 2023. № 17. С. 224–230. URL: <https://doi.org/10.35619/iiv.v1i17.514> (дата звернення: 09.04.2024).
5. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. *Рідна школа*. 2011. № 8/9 (980/981). С. 28–36.
6. Скляренко О. Ігрові технології та гейміфікація як соціоемоційні засоби вивчення німецької мови старшокласниками. *Переяславські студії з лінгвістики та лінгводидактики: збірник наукових праць*. 2023. С. 124–130.
7. Фальштинська Ю. Віртуальне навчальне середовище – невіддільний складник дистанційного навчання. *Науковий вісник мелітопольського державного педагогічного університету*. 2016. № 16. С. 89–93.

Світлана Маценко

Науковий керівник – викл. Докашенко Т.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

КОМУНІКАТИВНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В 5-6 КЛАСАХ НУШ

На сучасному етапі вдосконалення системи освіти в Україні неабиякої важливості набуває володіння іноземною мовою, зокрема англійською, на достатньому рівні. У Концепції «Нова Українська Школа» зазначено, що учні мають «належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів» [1].

Також, наголошується й на важливості застосування вивчених знань поза межами школи задля успішного подальшого навчання, кар'єрного зростання,

самореалізації. Зауважмо, що від майстерності вчителя залежить якість знань в учнів.

Під час вивчення англійської мови вагомим значення набуває вміння використовувати мову в повсякденному житті. Задля покращення навичок говоріння вважаємо одним із найефективніших комунікативний підхід, який спрямований на практику спілкування, сприйняття й володіння мовою.

Комунікативна методика передбачає роботу учнів у парах або групах. Завдяки такій організації учням зручно ставити й відповідати на запитання, слухати, підтримувати й допомагати одне одному. У той час учитель виступає радником, слухає, допомагає учням. Головною метою комунікативної методики виступає не стільки граматична правильність, як ефективне спілкування.

Активне застосування комунікативної методики під час навчання англійської мови в 5-6 класах НУШ сприятиме використанню учнями мови поза межами класу, завдяки роботі в парах або групах розвинуться навички поваги до думок інших, вміння слухати не перекикуючи одне одного. Завдяки тому, що процес є творчим, креативним, а також дозволяється допущення помилок, учні не боятимуться критики з боку однокласників чи вчителя. Слід пам'ятати, що вчитель має заохотити учнів до спілкування іноземною мовою, пояснити, що допущення помилок явище можливе й не варто його боятися. Якщо учні почуватимуться відкрито поряд із вчителем, без відчуття напруги, то й комунікація англійською мовою покращиться.

Під час повторення лексики з теми "Colours" у 5 класі учням можна запропонувати гру "Snowball game". Завдяки грі неабияк покращиться обізнаність учнів в уподобаннях одне одного, вмінні чути одне одного, відтворювати почуте та висловлювати власне бачення. Учням пропонується стати в коло. Перший гравець має сказати: "My favourite colour is blue". Другому гравцю слід повторити речення товариша й додати своє: "Her favourite colour is blue. My favourite colour is white". Третій гравець відповідно має повторити два попередні речення й додати своє. Можна запропонувати учням не лише використовувати займенники his/her, а задля кращого розуміння вказувати імена

товаришів й їх улюблені кольори: “Anna’s favourite colour is blue. Max’s favourite colour is white. My favourite colour is black”. Також, задля підвищення ефективності, можна запропонувати першим гравцям відтворити сказане їхніми наступниками.

Не менш цікавою є всім відома гра “Who am I?” під час вивчення лексики з теми “Sports equipment” у 6 класі. Для цього вчителю потрібно одному з учнів наклеїти на чоло кольоровий стікер із певним словом, яке він має вгадати за допомогою навідних запитань.

Ефективною вважаємо гру “Seat Hot Game” під час вивчення лексики з теми “Food” у 6 класі. Гра полягає в тому, що один із учнів сідає біля дошки, іншим учням дається слово, яке вони мають пояснити за допомогою говоріння. Зауважмо, що не дозволяється застосування мови тіла, лише комунікація. Наприклад, якщо учням вчитель запропонував слово “fish”, вони можуть спробувати пояснити таким чином: “It’s an animal. It lives in water”. Звісно, що гравця біля дошки варто періодично змінювати задля покращення ефективності гри.

Підсумовуючи, вміле застосування вчителем комунікативної методики сприятиме розвитку в учнів навичкам говоріння, висловлювання власних думок, критичному мисленню, творчості й креативності. У залежності від теми, мети й завдань уроку ігри можна змінювати, адаптувати під потреби кожного окремого уроку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція «Нова Українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 08.04.2024).
2. Сироткіна В. Методики викладання англійської мови: досліджуємо найпопулярніші з них. URL: : <https://grade.ua/uk/blog/metodiki-prepodavaniya-anglijskogo-yazyka/> (дата звернення 08.04.2024).

Вікторія Мельник

Науковий керівник – к.філол.н., Кірієнко М.М.

(Вінницький державний педагогічний

університет імені Михайла Коцюбинського)

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Монологічне мовлення – процес тривалого, послідовного та зв'язного викладу системи думок. Це усне висловлювання, котре здійснюється однією особою з метою повідомлення інформації, впливу або спонукання до дії, яка була попередньо обміркована. Композиційна складність монологічного мовлення вимагає завершеності думки, дотримання граматичних правил, логіки та послідовності у викладі змісту [4]. Тому навчання монологічного мовлення становить значні труднощі для учнів.

Програмою передбачене оволодіння учнями такими основними видами монологу: коротке повідомлення; розповідь; опис; характеристика [2, с. 19]

Уміння монологічного мовлення формуються у ході 3-х етапів. Мета першого етапу – навчити учнів продукувати зразки мовлення рівня фрази та об'єднувати їх у понадфразові єдності. Кожен учень вимовляє одну фразу та приєднує її до інших фраз, сказаних його однокласниками. Будь-які фрази вважаються правильними, якщо вони відповідають темі і грамотно оформлені у мовному відношенні. На цьому етапі можна запропонувати учням опори – слова, словосполучення та граматичні структури. На другому етапі учні вчать самостійно будувати висловлювання понадфразового рівня. Мета третього етапу – навчити учнів створювати монологічні висловлювання текстового рівня різних функціонально-сміслових типів мовлення в обсязі, передбаченому програмою.

Відповідно до трьох етапів формування монологічного мовлення виокремлюють три групи вправ [2].

Метою першої групи вправ є навчити учнів об'єднувати раніше вивчені мовленнєві зразки на рівні фрази у висловлювання на рівні надфразового

зв'язного мовлення. Сюди входять умовно-комунікативні продуктивні вправи на приєднання, коли фраза, створена учнем, приєднується до фрази, висловленої вчителем, у режимах «учитель-учень», «учень-клас».

Вправи другої групи мають на меті навчити учнів конструювати висловлювання, що виходять за межі фрази, так звані мікромонологи. Це продуктивні умовно-комунікативні вправи першого рівня, що дозволяють використовувати різні опори. Вибір опори визначається учителем в кожному конкретному випадку в залежності від типу монологу. Вправи виконуються в режимах «учень-клас», «учень-учень» та «учень-група учнів».

Метою вправ третьої групи – навчити учнів створювати монологічні висловлювання на рівні тексту, охоплюючи різні функціонально-сміслові типи мовлення. Комунікативне завдання мотивує висловлювання учня, спонукає його до участі в мовленнєвій іншомовній діяльності та визначає межі висловлювання. Вправи складаються з комунікативного завдання вчителя та висловлювання учня.

У процесі навчання монологічного мовлення на уроках англійської мови в старшій школі головну роль відіграє організація монологічного висловлювання в комплексі, оскільки окремо взятій вправі не вдається забезпечити розвиток одночасно всіх якостей техніки говоріння [1]. Перед тим, як перейти до вправ безпосередньо на розвиток монологічного мовлення, мають бути виконані вправи на розвиток уміння конструювати фрази (імітаційні вправи, вправи на підстановку, трансформаційні вправи, конструктивні вправи, перекладні вправи, запитально-відповідні та реплік). Далі необхідно переходити до вправ на розвиток навичок і умінь монологічного мовлення (опис картинок, репродуктивні вправи, ситуативні вправи, дискусивні вправи, композиційні вправи). Вправи мають бути доступними за обсягом, цілеспрямованими, умотивованими та мають містити приклади із реального життя. Методично правильно оформлені завдання сприяють активізації розумової діяльності учнів для подальшого усного висловлювання.

Отже, монологічне мовлення характеризується певними психологічними та лінгвістичними особливостями, які вчитель має врахувати у процесі навчання цього виду мовленнєвої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончарук Н.М. Психологічні особливості монологічного мовлення як засобу спілкування дітей підліткового віку. *Проблеми сучасної психології*. 2010. С. 149–158.

2. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів : Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.

3. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10-11 класи. URL:[https://mon.Gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya / programy-10-11-klas/2018-2019/inozemnimovi-10-11-19.09.2017. pdf](https://mon.Gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemnimovi-10-11-19.09.2017.pdf)

4. Пасічник, О. Проблема добору лексичного мінімуму з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти: історія, сьогодення, перспективи. *Український Педагогічний журнал*, (1), 2022. С. 98–106. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-98-106>

5. Wells G. Monologic and Dialogic Discourses as Mediators of Education [Electronic resource] *Research in the Teaching of English*. 2006. Vol. 41. № 2. P. 168–175. URL: <https://www.jstor.org/stable/40039099?seq=1>

Альона Мяус

Науковий керівник - к. пед. н, доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ КАНООТ! У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 5-7 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Одним із ключових аспектів володіння англійською мовою є лексична компетентність – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і

динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і лексичної усвідомленості, до змісту якої належать: лексична навичка, лексичні знання та лексична усвідомленість [1, с. 215].

Формування англomовної лексичної компетентності (АЛК) учнів 5-7 класів ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ЗЗСО) базується на комунікативно-діяльнісному підході, системності, наочності та індивідуалізації. Цей процес передбачає оволодіння лексикою через активне спілкування, виконання мовленнєвих завдань, систематичне вивчення слів у контексті та їх практичне вживання [3].

Етапи формування лексичної мовленнєвої навички включають ознайомлення з новими словами, автоматизацію лексичних навичок на рівні слова та словосполучення, а потім - на рівні понадфразової єдності [3].

Використання інноваційних методів та технологій у формуванні АЛК, зокрема цифрових платформ, дозволяє значно підвищити мотивацію та ефективність засвоєння лексики учнів 5-7 класів ЗЗСО [2].

Kahoot! - це інноваційна цифрова платформа, що відкриває широкі методичні можливості для формування АЛК учнів 5-7 класів завдяки наступним чинникам:

1. Візуалізація лексики за допомогою зображень, відео та аудіо, сприяє більш ефективному розумінню та запам'ятовуванню лексики на етапі ознайомлення.

2. Інтерактивність платформи дозволяє учням не лише сприймати матеріал на слух, але й формувати репродуктивні лексичні навички на етапах автоматизації на рівні слова та словосполучення, а також фрази.

3. Ігровий формат вікторин Kahoot! стимулює активну участь учнів, підвищує їхню мотивацію та залучає до процесу навчання.

4. Kahoot! надає можливість вживати лексичні одиниці, що вивчаються, у різних контекстах [7].

5. Можливість контролю та оцінювання знань за допомогою Kahoot! з боку вчителя, самоконтролю та взаємоконтролю учнів доповнюють методичний арсенал вчителя.

За результатами дослідження В.Р. Бабич, Kahoot! має значний методичний потенціал у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів 5-7 класів. Його використання сприяє підвищенню мотивації учнів, активізації пізнавальної діяльності, кращому запам'ятовуванню лексики, формуванню навичок роботи з інтерактивними завданнями та розвитку комунікативних навичок [2].

Рекомендації щодо використання Kahoot! включають регулярне застосування якісних вікторин (бажано, створених вчителем самостійно на базі конкретного лексичного матеріалу робочої програми класу), різноманітність типів запитань, заохочення співпраці та взаємодопомоги, а також оцінювання не лише результатів, але й активності та залученості учнів [5].

Проте, є й певні обмеження. По-перше, Kahoot! потребує доступу до інтернету та використання комп'ютерів або планшетів, що може бути не завжди можливим. Функціонал платформи не дає змогу використовувати її для формування лексичних навичок на рівні понадфразової єдності. Також існує ризик, що учні можуть відволікатися від навчання та використовувати платформу для ігор, якщо вчителем не забезпечено контроль процесу. Крім того, створення якісних вікторин на Kahoot! вимагає певного часу та зусиль з боку вчителя [6].

Отже, Kahoot! є ефективним інструментом, який допомагає вчителям ефективно формувати АЛК. Важливо застосовувати його методично обґрунтовано, поєднуючи з іншими засобами навчання, для ефективного формування лексичних мовленнєвих навичок на всіх етапах і досягнення результатів навчання відповідно вимог програми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та іню. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і

фак. ін. мов вищ. навч. закладів. під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.

2. Бабич В. Р. Формування лексичної компетентності учнів 5-7-х класів за допомогою зорової наочності на уроках іноземної мови : дипломна робота магістра : 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)). Хмельниц. нац. ун-т. Хмельницький, 2020. 108 с.

3. Д'яченко А.С. Формування англійськомовної інтерактивної компетенції здобувачів середньої освіти профільної школи : Кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня магістр спеціальності 014.02 Середня освіта (мова і література (англійська)) / Кер.: канд.пед.наук, доц. Рябушко С.О. Ізмаїл. 2021. 127 с.

4. Мамедова В., Скаченко О., Вірютіна К. A Case Study of Using Digital Tools to Create an Online Communication Game Environment During COVID-19. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері* 5.2. 2022. С. 301-320.

5. Міцай Є.П. Інтерактивні технології в навчанні іноземних мов: сучасний стан і перспективи використання. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. 2017. №27. С. 88-97.

6. Мовно-літературна освітня галузь : методичний посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти, 5-6 класи (адаптаційний цикл) Нової української школи / уклад. О.В. Кононенко; за ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО. 2022. 105 с.

7. Чернуха О. А. Формування англійськомовної граматичної компетентності учнів гімназії засобами онлайн-ресурсів = The Formation of Gymnasium Students` English Grammar Competence by Means of Online Resources : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр. Херсон : ХДУ. 2021. 52 с.

8. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навч. закладів і спец. шкіл із поглибленим вивч. іноземних мов. К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. С. 8-88.

Богдан Назорний

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ НАВЧАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УЧНІВ 7-Х КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСТРУМЕНТУ TRELLO

У сучасному світі англійська мова відіграє ключову роль у міжнародних комунікаціях та культурній взаємодії. З поглибленням глобалізації та розвитком технологій, англійська мова стає не лише засобом комунікації, але і ключовим інструментом для доступу до новітніх інформаційних технологій, наукових досліджень, бізнесу та міжнародного спілкування. Світові лідери у багатьох сферах, таких як наука, технології, медіа та міжнародний бізнес, використовують англійську мову як основний засіб спілкування.

Технологічний прогрес також впливає на важливість вивчення англійської мови, оскільки більшість інноваційних знань, ресурсів та можливостей доступні саме за межами власної країни. Інтернет, соціальні мережі, онлайн-курси та інші технології роблять світ більш доступним, але для того, щоб використовувати ці можливості, необхідна англійська мова.

Сьомий клас є критичним етапом у формуванні мовної компетенції, оскільки в цьому віці дитина вже має базові знання мови, але одночасно ще знаходиться у періоді активного навчання та формування мовних навичок. У цьому віці діти здатні до вивчення нового матеріалу швидше, а їх мозок активно розвивається, що сприяє глибшому засвоєнню мови.

Поміж 11 класів особливу вагу має 5-7-й класи, оскільки саме на цьому етапі діти зазвичай починають вивчати англійську мову як окремий предмет з поглибленим вивченням. У цей період формуються базові мовні навички, включаючи граматику, словниковий запас та навички аудіювання та розуміння мовлення. Також на цьому етапі важливо забезпечити дітям мотивацію та

позитивне ставлення до вивчення мови, щоб вони продовжували активно розвивати свої навички в майбутньому.

Розгляд традиційних методів вивчення англійської мови:

Традиційні методи вивчення англійської мови часто базуються на репродукції готових моделей та акцентують на граматиці, лексиці та правильній вимові. Деякі з найпоширеніших традиційних методів включають граматичний метод, метод аудіолінгвістики, метод трансформації, та комунікативний метод.

Граматичний метод зазвичай передбачає вивчення мови через правила граматики та механічне відтворення вправ.

Метод аудіолінгвістики ставить акцент на аудіювання та мовлення, навчаючи мові як природний процес, схожий на навчання рідної мови.

Метод трансформації використовує переклад як основний інструмент для вивчення мови, переносячи структури та вирази з однієї мови в іншу.

Комунікативний метод покладає наголос на спілкування та комунікативні вміння, використовуючи реальні ситуації та завдання для практики.

Стратегічний метод окремий метод який забезпечує продуктивність та мотивацію навчання учня. Допомагає тренувати дисципліну та послідовність дій.

Дослідивши ці методи, можна виділити стратегічний метод та детальніше розібратись в його специфіці.

Як зауважила Труханова Т., вважають, що когнітивні стратегії необхідні для розуміння нової інформації і пригадування вже відомої. Також вона окреслила декілька важливих стратегічних етапів :

1. Перечитування. Ця стратегія передбачає читання тексту 2-3 рази, бажано кожен раз з різними цілями.

2. Швидке розуміння ідеї. Ця стратегія націлена на використання вибіркового читання, щоб зрозуміти швидко, про що текст. Типовими завданнями для тренінгу цієї стратегії є заповнення різноманітних таблиць, схем, діаграм, складання списків на основі змісту прочитаного.

3. Використання різних джерел для отримання інформації. До таких джерел належать словники, списки слів, граматичні довідники, журнали та інші, що можуть забезпечити корисними мовними та фонетичними знаннями.

4. Аналіз. Відповідно до цієї стратегії, старшокласник ділить на частини, якщо можливо, нове слово, фразу, навіть абзац, і, виходячи із значення різних частин, вибудовує розуміння цілого.

5. Контрастивний аналіз. Коли учень порівнює словник, граматику вивченої мови з рідною мовою, він робить висновок про співпадіння та різницю між ними.

6. Переклад. Використання рідної мови потребує ретельного підходу, тому що застосування дослівного перекладу може викликати неправильну інтерпретацію прочитаного [1].

І дійсно мушу погодитися, що навчальна стратегія є ключовим інструментом у сучасній освіті, оскільки вона спрямована на ефективне поєднання педагогічних методів з використанням технічних засобів для досягнення навчальних цілей та результатів. Вона відображає план дій із застосування сучасних технологій для поліпшення якості навчання та забезпечення успішного навчального процесу. Важливість навчально-технічної стратегії полягає в тому, що вона дозволяє підвищити мотивацію учнів, забезпечити індивідуалізацію навчання, збільшити доступність освіти та покращити якість навчання та оцінювання.

Але яку може відігравати роль у всіх цих пунктах інструмент Trello?

Trello - це веб-платформа для керування проектами та організації завдань, яка може бути використана як потужний інструмент для формування навчально-технічної стратегії учнів [2].

Trello має широкий спектр корисних функцій, які мають можливість учням та вчителям

Покращити організацію навчального матеріалу: Trello дозволяє створювати різні дошки та списки для організації різних аспектів навчання, таких як завдання, матеріали для читання, відеоуроки тощо. Кожна дошка може

представляти окремий предмет або тему, а кожен список може відповідати різним етапам навчання.

Планувати та відстежувати прогрес: Учні можуть створювати картки для кожного завдання або проекту, вказуючи терміни виконання та інші деталі. Вони можуть пересувати ці картки між списками, щоб відслідковувати свій прогрес та переглядати завдання, які ще потрібно виконати.

Мати кращий коннект для спільної роботи та комунікації: Trello дозволяє учням спільно працювати над завданнями, додавати коментарі, відгуки та прикріплювати файли. Це сприяє колаборативному навчанню та забезпечує можливість обміну ідеями та допомоги одне одному.

Мотивація та заохочення: Використання Trello може бути мотивуючим для учнів, оскільки вони можуть відстежувати свій прогрес та бачити, як вони наближаються до досягнення своїх цілей. Додавання елементів гри або нагород може підвищити мотивацію до навчання.

Персоналізація та індивідуалізація: Кожен учень може створити свою власну дошку на Trello, де вони можуть відслідковувати свої завдання та робити плани навчання, відповідно до своїх власних потреб та інтересів.

Отже можна підсумувати, Trello є потужним інструментом для організації навчання, який дозволяє студентам та вчителям покращити організацію навчального матеріалу, планувати та відстежувати прогрес, спільно працювати та комунікувати, стимулювати мотивацію та персоналізувати навчання для кожного учня з урахуванням їхніх потреб та інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тетяна Труханова. Формування стратегічної компетенції в учнів старшої школи у процесі навчання читання. 2020. ст. 720 пункт когнітивні стратегії.
2. Інтернет ресурс-енциклопедія Wikipedia, стаття TRELLO, пункти ІСТОРИЯ та ВИЗНАЧЕННЯ. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Trello>

Анна Нестерова

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ENHANCING ENGLISH GRAMMATICAL COMPETENCE USING THE DIGITAL TOOL “GRAMMARLY”

“There is a growing acknowledgment nowadays that grammar must be taught,” was noted by ELT (English language teaching) professional Marco Tulio Artunduaga. He is convinced that possessing grammar competence is the key to being a competent user of the language. According to the CEF (Council of Europe, 2001), this competence is defined as knowledge of, and ability to use, the grammatical resources of a language.

Sesnan uses a metaphor to describe the negative effects of speaking a language without paying attention to its grammar. He claims that if we see language as a “building”, then the words are the “building blocks or bricks”, and grammar will be “the architect’s plan”. From the previous, one can ask whether an architect would be able to make a building just with a million bricks and without any plan, and the answer is likely to be negative; in the same way, it can be concluded that if a person knows thousands of words in English but does not know how to organize them or what to do with them, then that person cannot speak English. The same author advocates the importance of correction in the process of learning another language [1]. Furthermore, being proficient in grammar is imperative for foreign language learners.

As “technology has become an indispensable part of modern life,” one of the potential ways to check and correct grammar mistakes in writing is to use the digital software called “Grammarly” [2, p. 41]. It is an American-based digital tool that “can help to check grammar errors and potential stylistic mistakes” [3, p. 2].

Grammarly aids in the formation of grammar skills. This formation is “based on three main stages: explanation of the rules, processing of speech patterns, use of grammar structures in various communicative situations” [4, p. 54].

1. **Learning the rules:** Aside from highlighting the errors, Grammarly also provides a detailed explanation, facilitating a deeper comprehension of grammar rules and preventing repeat errors.
2. **Processing speech patterns:** Through continuous usage of Grammarly software, the user starts to recognize and internalize common speech patterns and phrases.
3. **Using grammar structures in various communicative situations:** This final stage involves using the learned grammar structures in real communicative situations.

Ultimately, Grammarly should be perceived not only as a tool to check grammatical errors but as a learning and teaching tool as well. It is advisable to bear in mind, however, that it has its weaknesses. One of such is Grammarly's inability to see context-based proper nouns. Grammarly is always being developed in light of this. This will make the digital software even more reliable and valuable in the classroom [3].

In summary, mastery of grammatical competence plays an immense role in effective communication, and using the Grammarly digital tool allows for the formation of the basic grammar skills needed for effective communication.

ЛІТЕРАТУРА

1. Marco Tulio Artunduaga Cuéllar. Process Writing and the Development of Grammatical Competence. *HOW*. 2013. № 1. P. 11-35.
2. Thi Hong Phuong Tu. The effects of using education technology tools on learning grammar in secondary schools. *International Journal of Language Instruction*. 2022. № 1. P. 41-52.
3. Darren Rey Javier. Using Tech Tools for Academic Writing: Grammarly as a Pedagogical Tool. *MEXTESOL Journal*. 2022. № 2. P. 1-3.
4. Tetiana Berkutova, Viktoriia Vrakina, Valeriia Sadkovska. Forming Grammatical Competence While Teaching Professionally-oriented Foreign Language in Non-linguistic Universities. *Theory and practice of social systems management*. 2022. № 2. P. 48-62.

Аделія Немчунова

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Алексенко С. Ф.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ АНГЛІЙСЬКОГО УСНОГО МОВЛЕННЯ

В контексті реформування освітньої системи особлива увага приділяється використанню методів, що розвивають уміння самостійно здобувати знання, аналізувати інформацію та робити висновки, підкреслюючи важливість формування універсальних навчальних дій учнів. У цьому контексті особливої актуальності набуває вдосконалення уроку як основної форми організації освітньої діяльності, а також методичних прийомів для створення позитивної мотивації, яка є ключовою для успішного вивчення іноземних мов.

У педагогічних та психологічних дослідженнях велика увага приділяється питанню мотивації, особливо в контексті вивчення іноземних мов. Дослідження свідчать про те, що мотивація відіграє важливу роль у цьому процесі, мотивація учнів суттєво знижується у процесі навчання, і це може впливати на їх успішність у вивченні іноземної мови. Зміни у ставленні учнів стають помітними, оскільки вони стикаються з труднощами у вивченні мови. Відзначається, що зменшення мотивації може впливати на успішність, що, в свою чергу, погіршує мотивацію. Тому питання підвищення мотивації під час вивчення англійської мови є вкрай актуальним.

Аналіз наукової літератури, з питання дослідження дозволив виявити, що різні аспекти проблеми розглядалися в працях низки науковців, зокрема: питання щодо розвитку та формування комунікативних навичок учнів розглядали Г. Шелехова, Н. Веніг, О. Горошкіна та інші.

Важливість вивчення діалогічного мовлення, методів його навчання та аспектів формування діалогічних умінь учнів була також розглянута у працях вітчизняних вчених, зокрема М. Вайсбурд, О. Вишневський, Г. Короненко,

Р. Мільруд, О. Міролюбова, С. Ніколаєва, О. Петрашук, Л. Сажко, В. Черниш. Зарубіжні дослідження, такі як J. Anderson, N. Bilbrough, L. Dawes, S. Thornbury та інші, також внесли свій вагомий внесок у це напрямком.

Проте, незважаючи на численні дослідження, питання створення позитивної навчальної мотивації у процесі формування вмінь англійського діалогічного мовлення учнів старшої школи з поглибленим вивченням іноземних мов не втрачає своєї актуальності.

Створення позитивної навчальної мотивації у процесі формування вмінь англійського діалогічного мовлення учнів старшої школи є ключовим завданням, яке може бути досягнуте за допомогою різноманітних підходів та методів [1]. Розглянемо деякі з них.

Зв'язок навчання з реальним життям є необхідним для демонстрації учням, як вміння володіти англійською мовою та вміти вести діалоги може бути корисними в реальному житті. Доцільно використовувати приклади ситуацій, коли вони можуть скористатися цими навичками, наприклад, в подорожі, у взаємодії з іноземними друзями або під час міжнародних подій [4].

До важливих засобів навчання іноземної мови відносимо сучасні інтерактивні технології. Варто застосовувати вправи, які стимулюють учнів використовувати англійську мову у взаємодії один з одним, наприклад, рольові ігри, діалогічні ситуації, спільне обговорення тем тощо.

Підтримка соціальної взаємодії – створення атмосфери взаємопідтримки в класі, де учні відчуються комфортно у вивченні та використанні англійської мови – підтримка та співпраця можуть бути великою мотиваційною силою [3].

Різноманітність матеріалів та методів навчання допомагає уникнути монотонності та заохочує учнів активно брати участь у навчальному процесі. Можна використовувати різні джерела інформації, відео, аудіо, ігри, інтерактивні вправи тощо.

Визначення конкретних цілей для кожного учня та надання можливостей для досягнення цих цілей допомагає стимулювати їхню мотивацію. Наприклад,

проведення тематичних змагань, виставок, доповідей або складання міні-діалогів [2].

Позитивне підкріплення таке як похвали, нагороди або інші форми визнання досягнень учнів у виконанні завдань.

Таким чином, створення мотивації учнів до вивчення англійської мови та розвитку їхнього діалогічного мовлення – це постійний процес, який вимагає уваги до індивідуальних потреб кожного учня та постійного пошуку нових, ефективних методів навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
2. Черниш В. В. Засоби формування іншомовної комунікативної компетенції у діалогічному мовленні. *Іноземні мови*. 2019. № 3. С. 15 – 22.
3. Baker J. Essential Speaking Skills. Westrup Heather: Continuum International Publishing Group, 2003. 170 с.
4. Gartland J. Writing and Speaking Skills: Improving Communication. 2016. 120 с.

Наталія Острога

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ PADLET У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Англомова лексична компетентність є важливою складовою розвитку базових комунікативних навичок англійської мови в учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти. Вона включає в себе набір необхідної лексики та вміння використовувати її в різних контекстах. Однак «традиційні» методи навчання можуть призвести до безініціативності та втрати інтересу учнів до навчання. Саме тому необхідно активно впроваджувати комунікативно

орієнтовані підходи для забезпечення ефективного навчання англійської мови. До таких підходів і засобів відносимо використання інтерактивної дошки Padlet [1, с. 197].

Padlet - це зручний та простий у використанні веб-сервіс для організації, зберігання і спільної роботи з різним контентом, таким як матеріали та документи. Ця віртуальна дошка не обмежена кількістю створюваних сторінок і підтримує кирилицю [2, с. 101].

Особливо цінною у роботі з цією інтерактивною дошкою є можливість вибирати та змінювати формати відображення розміщеного контенту. Відповідно Padlet пропонує 7 варіантів відображення інформації, кожен з яких може бути використаний при формуванні англомовної лексичної компетентності учнів та для досягнення інших цілей. Одними з найпопулярніших варіантів є «Полиця» або «Стіна» у Padlet, але відкриваючи для себе різні можливості цього інструменту, з'являється можливість експериментувати. У форматі «Стіна» на Padlet інформація, що розміщена на наліпках, структурується блоками, тому їх можна пересувати по поверхні інтерактивної дошки лише в певних межах. Проте у форматі «Полотно» на Padlet зміст наліпок можна оформляти, поєднувати чи згрупувати у будь-який спосіб чи порядок. Таким чином можна сказати, що ця дошка має певну структуру, яка використовується для створення навчальних матеріалів. Відповідно це сприяє більш організованій роботі учнів, оскільки вони легко упорядковують та систематизують необхідну інформацію для майбутнього використання. До того ж вчителі мають можливість систематизувати завдання для учнів згідно з певними критеріями, що дозволяє їм ефективно спланувати та використовувати свій час та енергію.

Розглянемо методичний потенціал [3, с. 365] цієї інтерактивної дошки у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти. Одними з основних аспектів методичного потенціалу інтерактивної дошки Padlet є: 1) спільна робота та співпраця - Padlet дозволяє учням та вчителям спільно працювати над проектами, завданнями або темами. Вони можуть додавати власний контент, коментувати та реагувати на інші

матеріали, що стимулює активну участь і співпрацю в навчальному процесі; 2) візуальне представлення інформації - завдяки можливості додавати зображення, відео та інші мультимедійні елементи, Padlet допомагає візуалізувати інформацію. Тому це сприяє кращому засвоєнню матеріалу, особливо для учнів, які сприймають краще інформацію візуально; 3) створення інтерактивних завдань - вчителі можуть створювати різноманітні завдання та вправи на Padlet, такі як заповнення пропусків, групові обговорення або навіть використання роздільних стін для обговорень; 4) обмін ідеями та зворотний зв'язок - ця інтерактивна дошка дозволяє учням ділитися своїми думками, ідеями та реакціями на матеріал. Це створює можливість більш глибокого розуміння та обговорення навчального матеріалу; 5) формування ресурсних баз - Padlet може використовуватися для створення ресурсних баз, де можна зберігати корисні посилання, матеріали для додаткового читання, відео та інші ресурси для подальшого використання; 6) гнучкість та доступність - ця дошка є досить «гнучким» інструментом, який можна використовувати в різних аспектах навчання, будь то у класній кімнаті, для дистанційного навчання чи для самостійної роботи.

Створення словників та словникових списків [4] є одним із ефективних методів формування лексичної компетентності в учнів 7 класу з використанням інтерактивної дошки Padlet. Відповідно вчитель може створити віртуальну дошку на Padlet з назвою «Common dictionary of English vocabulary», де учні можуть додавати нові слова та вирази, які вони вивчають, разом з їх перекладами та прикладами вживання їх в реченні. Це дозволяє учням активно залучатися до процесу вивчення та сприяє колективному накопиченню лексичних знань. Також учитель може створити тематичні словникові списки, розділивши дошку на різні розділи за темами (наприклад, «Traveling», «Sport», «Food», «School life» тощо). Таким чином, учні можуть додавати слова та вирази, які відносяться до певної теми, у відповідний розділ. Не менш важливим є додавання ілюстрацій та прикладів вживання. Учні можуть додавати до словникових списків ілюстрації, зображення або навіть короткі речення з прикладами вживання слів та виразів.

Адже це допомагає закріпити знання та зрозуміти контекст вживання лексики. Важливо також зазначити, що словникові списки на Padlet можуть бути постійно оновлюваними. Тому учні можуть додавати нові слова під час вивчення нового матеріалу або під час читання текстів, а потім регулярно переглядати їх для закріплення.

Групові завдання на основі Padlet - це ефективний спосіб активного вивчення та використання слів та виразів на уроках англійської мови. Таким чином, вчителі можуть розділити учнів на групи і надати кожній групі завдання створити тематичну дошку на Padlet, пов'язану з певною темою або тематичним словником (наприклад, «Traveling», «School», «Family» і т.д.). Варто зазначити, що не менш важливими є обговорення та взаємодія. Учні 7 класу в групах можуть обговорювати й повідомляти про важливість та значення кожного слова чи виразу, який вони додали на дошку, що сприяє активній взаємодії та використанню мовних навичок відповідно. До того ж учні можуть поділити між собою завдання: хтось відповідає за пошук нових слів, хтось за додавання прикладів вживання, а хтось за оформлення дошки. А вже після завершення завдання кожна група учнів може представити свою дошку перед класом, пояснюючи вибрану тему та представлені слова і вирази.

Отже, методичний потенціал інтерактивної дошки Padlet є надзвичайно цінним у формуванні англомовної лексичної компетентності учнів 7 класу закладів загальної середньої освіти. Використання Padlet на уроках англійської мови дозволяє створювати захопливу та інтерактивну навчальну атмосферу, сприяючи активному залученню учнів до процесу вивчення лексики. Завдяки різноманітним можливостям Padlet, вчителі можуть створювати цікаві завдання, сприяючи глибокому розумінню та запам'ятовуванню слів та виразів. Групові вправи, створення словників та інші активності на основі Padlet розширюють можливості навчання, стимулюють співпрацю та взаємодію між учнями, а також сприяють формуванню лексичної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Подосиннікова Г. І. Методична характеристика інтерактивного навчання іноземних мов. *Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. праць*. 2012. № 3. с. 196-208.
2. Алексеева Г. М. Використання комп'ютерних технологій у школі. Х: Вид. група «Основа», 2012. 112 с.
3. Kravchenko N., Alekseeva H., Gorbatyuk L. Curriculum Optimization by the Criteria of Maximizing Professional Value and the Connection Coefficient of Educational Elements, Using Software Tools. ICTERI. 2018. с. 378.
4. Рижко Д.В., Сікора Я.Б. Технологія використання віртуальної дошки Padlet у навчальному процесі. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/28034/1/9.pdf>

Катерина Панченко

Науковий керівник – к. пед.н., доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОПОДКАСТІВ В УЧНІВ 10 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Англомова граматична компетентність (АГК) – це здатність створювати правильні та коректні граматичні оформлення в усному та писемному мовленні та розуміти граматичні структури в мовленні інших, що ґрунтується на складній та динамічній взаємодії між відповідними навичками, знаннями та граматичною свідомістю [2, с. 234]. Граматичні навички (ГН), граматичні знання та граматична усвідомленість є основними компонентами змісту АГК [2, с. 234]. Матеріал граматичного мінімуму та, відповідно, навички його використання, при цьому поділяється на активний граматичний матеріал, на базі якого формують репродуктивні ГН, та пасивний – основа для формування рецептивних ГН [3, с. 19].

АГК є необхідним складником формування комунікативної компетентності з англійської мови в учнів старшої школи.

У своїй праці О.І. Бедлінський та В.О. Бедлінський зазначають, що у сучасній психології вікова межа підліткового віку залежить від того, у якому віці дитина туди вступає. Це варіюється у 2-3 роках [1, с. 7]. В Україні, як повідомляють автори, підлітковий вік припадає на 10-11 до 15-17 років [1, с. 8].

Але, аналізуючи періодизацію психічного розвитку підлітка, яке подається у підручнику О.І. Бедлінського та В.О. Бедлінського “Психологічні особливості організації провідної діяльності підлітків”, вікова категорія учнів 10 класу припадає саме на третій підлітковий (післяпідлітковий) перехідний період (15-16 років), якому характерно усвідомлення особистісної зрілості / дорослості, формування світогляду, становлення дієздатності [1, с. 10-11].

Подкаст - це файли у форматі mp3 / mp4, які можуть бути завантажені з Інтернету [8, с. 154-155]. Ці цифрові носії представляють собою збірку аудіо або відеофайлів, кожне з яких орієнтується на певну тему упродовж всього епізоду. Варіація подкастів може бути різна.

Якщо явище “подкаст” було зафіксовано у 1980-х роках, саме розповсюдження розпочалося улітку 2003 року з “Open Source” - шоу-дискусія про політику та культуру, ведучим якого став Кристофер Лайдон. З цього моменту, пройшло 20 років, а подкасти набирають ще більшу популярність [7].

Аудіоподкасти, у свою чергу, вважаються найрозповсюдженішим видом подкасту через його багатофункціональність. У багатьох дослідженнях, одним з прикладів постає наукова робота А. Бураджи та А. Х. Хаттаб, аудіоподкасти надають можливість формуванню та вивченню граматичних структур, набуття вільного володіння мовою, формуванню лексичних одиниць та покращення вимови [4, с. 4].

У АГК аудіоподкасти надають безліч переваг у вивченні англійської мови [5, с. 1-2]. У своїх науковій роботі, П. Едірізінга, К. Ріцці, М. Ніє та Л. Ротвелл визначили саме ці потенціали використання подкастів:

- 1) більше точної інформації прооцінювану роботу;
- 2) використання як інструменту до підготовки до занять;
- 3) формування різних поглядів;

- 4) використання як доповнення до інших навчальних матеріалів до конкретного модуля;
- 5) інструмент залучення аудиторії;
- 6) формування мотивації та зосередженості в учнів [6, с. 96-99].

Крім того, інтегруючи подкасти в навчальний процес, викладачі можуть продемонструвати свою прихильність до цього нового освітнього середовища та його актуальність для навчання студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бедлінський О. І. Психологічні особливості організації провідної діяльності підлітків: навч. посібник [для студ. природничо-географічного факультету]. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. 136 с.
2. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Скляренко Н. К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Іноземні мови*. 2011. № 1. С. 15-25.
4. Bouradji, Abdelmadjid and Hattab, Aya Hafsa. The Impact of Using YouTube Videos and Audio Podcasts Imitation on EFL Learners' Oral Proficiency. *The Case of Master One Linguistics Students at M'sila University*. 2022. URL: <http://dspace.univ-msila.dz:8080/xmlui/handle/123456789/30537> (дата звернення 25.03.2024)
5. Chaikovska, O. (2020). The impact of podcasts designed through audacity on improving grammar skills. *Open educational e-environment of modern university*, 8, 1-7. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/302/315>
6. Edirisingha, P., Rizzi, C., Nie, M. and Rothwell, L. (2007) Podcasting to Provide Teaching and Learning Support for an Undergraduate Module on English Language and Communication. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 8 (3), 87-107.
7. 'Deeply personal and very authentic': how podcasts took over the world in 20 years. URL: <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2023/jun/03/20-years-of-podcasting> (дата звернення 25.03.2024)

8. Kara McBride. Podcasts and second language learning / Electronic Discourse in Language Learning and Language Teaching. Edited by Lee B. Abraham and Lawrence Williams. 2009. pp. 153-168. URL: https://www.researchgate.net/publication/300456303_Podcasts_and_second_language_learning

Євгенія Плис

Науковий керівник –к. пед. н. доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛЕКЦІЙ TED TALKS У ФОРМУВАННІ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

9 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Досягти високого рівня володіння іноземною мовою можна лише за умови поєднання різних підходів до її засвоєння, серед яких значної популярності набуває застосування інтернет-ресурсів. Принципи електронного навчання ефективно реалізується завдяки освітнім платформам, які надають велику кількість сучасних матеріалів адже такий підхід дозволяє учням зануритися в іншомовне середовище та удосконалити свої знання [1, с. 209].

Варто зауважити, що використання автентичних матеріалів на заняттях з англійської мови у закладах загальної середньої освіти набуває постійного характеру. Це зумовлено не тільки актуальністю пропонованої тематики, але і зручним способом їх використання як для учнів, так і для вчителів [2, с. 109].

Слід наголосити, що вивчення англійської мови за допомогою цифрових платформ вже не перше десятиліття привертає до себе увагу дослідників, тому що є перспективним методом вивчення мови в будь-якому місці та в будь-який час. Зокрема, до когорти науковців, які досліджують дане питання належать вітчизняні науковці (І. Дробот, О. Степаненко, І. Кошелєва, Ю. Мещерякова та інші).

TED Talks – це приватний американський некомерційний фонд, який об'єднує талановитих спікерів в галузі науки, технології, освіти, дизайну,

культури. Сьогодні платформу TED Talks відвідують понад 450 000 людей на день, що дає можливість безкоштовно переглядати відео англійською мовою із субтитрами на більш ніж 40 мовах світу.

Платформа TED Talks як інструмент для вивчення іноземної мови має потужний навчальний потенціал оскільки сприяє розширенню кругозору учнів та надає можливість школярам виробляти навички самоорганізації та самонавчання, приносить реальні практичні результати та є популярним ресурсом для опанування сучасної автентичної іноземної мови.

Зазначимо, що ця цифрова платформа дає можливість обрати певну тему, передивитись відеоролик та перечитати запропонований текст, тож вчитель може самостійно обрати будь-яке відео для учнів, враховуючи їх інтереси та рівень знань.

У свою чергу, кожен учень може самостійно обрати мову тексту відповідно до рівня володіння іноземною мовою. Так, для початкового рівня володіння мовою підійде субтитрування рідною мовою, це допоможе потренувати навички сприйняття тексту на слух. Для середнього рівня актуальніше обрати субтитрування англійською мовою, а текст промови - рідною. Таким чином, вдасться поєднати прослуховування та прочитання. У разі якщо рівень розуміння мови ще не досить добрий, то можна скористатися переглядом тексту на рідній мові. Наявність запису лекцій TED Talks з субтитрами безперечно сприяє формуванню лексичної компетентності [3, с. 42].

Отже, можна виокремити такі переваги даної платформи:

- ефективне вивчення вокабуляру на різну тематику з перекладом слів, словниковими картками, аудіюванням та іншими елементами;
- вивчення граматики;
- проходження тесту з адаптацією під різні рівні для визначення рівня володіння мовою;
- можливість відстежувати власний прогрес;
- доступне розширення браузерів для більшої функціональності сервісу;
- зручний і яскравий інтерфейс.

Саме тому застосування TED Talks дасть змогу учням покращити свої стратегії обговорення та аудіювання, підвищить їх лексичну компетентність.

Якщо ж говорити про недоліки платформи, то можна зазначити тільки те, що немає можливості додавати власні відео з виступами через політику сайту.

Платформа TED Talks ідеально підходить для комплексного формування і розвитку навичок читання, письма, аудіювання, а також розширення словникового запасу в ігровій формі, отже, розвитку лінгвістичної компетентності.

Таким чином, слід зазначити, що TED Talks є ефективною цифровою платформою, оскільки допомагає вирішити цілу низку дидактичних завдань: розвивати навички та вміння аудіювання; удосконалювати вміння монологічного і діалогічного висловлювання на основі перегляду мовного матеріалу; поповнити лексичний запас сучасної англійської мови; познайомитися з особливостями культури і традиціями країни, мова якої вивчається.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нестеренко І. Використання платформи Ted talks для підвищення комунікативної компетентності студентів при вивченні іноземних мов. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2022. С. 209–216. URL: <https://cutt.ly/ywMDtbUh> (дата звернення: 08.03.2024).

2. Кузан Г.А., Матвіїв-Лозинська Ю.О. Використання матеріалів лекцій Ted talks для підвищення комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти. *Наукові записки*. Вип.183. 2019. С.109-113. URL: <https://cutt.ly/KwMDiDRT> (дата звернення: 08.03.2024).

3. Савченко О. О. Використання сучасних мультимедійних засобів навчання у формуванні навичок говоріння студентів філологічного спрямування: спец. 035: магістерська робота. Миколаїв, 2022. 133 с.

Софія Пономаренко

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ CLASSROOMSCREEN ДЛЯ КОНТРОЛЮ СФОРМОВАНOSTІ АНГЛОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ 6 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Англійська мова, як світова мова комунікації, вимагає від учнів не тільки розуміння граматики та вивчення правил, але й ефективного використання розширеного лексичного запасу. За загальною статистикою, учні 6 класу перебувають у критичній фазі формування мовної компетенції, тому набуття та контроль над лексичними навичками є надзвичайно важливим етапом їхнього навчання.

На цей період, технологічні нововведення в освіті розширюють можливості взаємодії вчителів із своїми учнями, створюючи більш динамічне та відкрите навчальне середовище. Однією з перспективних технологій, які допомагають створити таке середовище, є використання інтерактивних дошок для викладання різних предметів, зокрема англійської мови. Ці цифрові дошки мають безліч переваг, використовуючи візуальні та інтерактивні засоби для поліпшення засвоєння мови, а також стимулюючи цікаве навчання, що підбадьорює учнів до постійного самовдосконалення та вивчення нового та цікавого матеріалу [1].

ClassroomScreen – це платформа, яка була створена звичайним вчителем з Нідерландів, з метою створення захопливого освітнього простору, де всі необхідні інструменти знаходяться в одному місці. Цей інструмент допомагає вчителям у реалізації щоденних цілей уроків та забезпечує ефективне керування класом, а також надає можливість швидкого зворотного зв'язку з учнями. Окрім цього, ClassroomScreen є чудовим інструментом для контролю процесу

автоматизації лексичних одиниць на рівні понадфразової єдності, а також для проведення оцінювання учнів в кінці уроку.

Ця платформа містить різноманітні корисні віджети, такі як таймер, годинник, геометричні фігури, малюнки, робочі символи та QR-коди. ClassroomScreen відрізняється простотою в користуванні у порівнянні з іншими подібними інтерактивними дошками, й має гарний інтерфейс. Що найголовніше, цей інструмент є безкоштовним, що дозволяє вчителям ефективно впроваджувати технології у навчальний процес [2].

Classroomscreen можна ефективно використовувати для контролю лексичних навичок у учнів. Ця інтерактивна дошка, надає вчителям можливість розробляти різноманітні вправи, спрямовані на покращення лексичних навичок учнів. Наприклад, вчителі можуть створити інтерактивні ігри, такі як відгадування слів, де учні повинні описувати слова або їхні значення. Кросворди та квізи також можуть включати в себе нові слова та вирази, надаючи учням можливість вивчати та використовувати їх у різних контекстах.

Також, хочеться зазначити, що завдяки графічним можливостям Classroomscreen, вчителі можуть створювати візуально привабливі матеріали для підтримки лексичного вивчення. Візуалізація нових слів у вигляді ілюстрацій, діаграм, чи графіків, що сприяє кращому розумінню і запам'ятовуванню лексичних одиниць. Це особливо корисно для візуально орієнтованих учнів, які здатні легше засвоювати матеріал, якщо він поданий в графічній формі.

Отже, застосування інтерактивної дошки Classroomscreen для контролю лексичних навичок учнів 6 класу виявляється неабиякою перевагою в процесі вивчення англійської мови. Цей інноваційний інструмент дозволяє вчителям не лише ефективно впроваджувати інтерактивні вправи та гри для створення динамічних уроків, але й забезпечує індивідуалізацію процесу навчання, враховуючи різний рівень навчальних досягнень учнів.

Однак, найважливіше, що Classroomscreen відкриває можливість для індивідуального підходу до кожного учня. За допомогою цього інструменту вчителі можуть адаптувати завдання та вправи відповідно до потреб та рівня

вивчення іноземної мови кожного учня, створюючи оптимальні умови для їхнього розвитку та засвоєння лексичних навичок.

Таким чином, використання Classroomscreen виявляється динамічним та ефективним методом контролю за сформованістю англомовних лексичних навичок учнів 6 класу, стимулюючи їхній інтерес до вивчення мови та забезпечуючи глибоке засвоєння нових лексичних одиниць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kühl T., Wohninsland P. Learning with the interactive whiteboard in the classroom: its impact on vocabulary acquisition, motivation and the role of foreign language anxiety. *Education and information technologies*. 2022. No. 27. P. 10387–10404.

2. Burau B. A. Classroomscreen. Die Unterrichtspraxis. *Teaching German*. 2023. No. 56. P. 98–99.

Валерія Саннікова

Науковий керівник – к.пед.н., доц. Подосиннікова А.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ГОВОРІННЯ УЧНІВ ЗЗСО НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ THINK-PAIR-SHARE ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СТРАТЕГІЇ FOUR CORNERS

Попри виклики, які постали перед освітою через широкомасштабне вторгнення Росії, Україна впевнено продовжує інтеграцію до європейського освітнього простору, у зв'язку з чим питання вдосконалення методики навчання говоріння іноземною мовою (ІМ) в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) стає все більш актуальним. У сучасному освітньому середовищі, де активна участь та взаємодія стають ключовими складовими успішного навчання, методика “Think - Pair – Share” із залученням прийому Кагана “Four Corners” вважається як ефективний інструмент формування мовленнєвих навичок учнів середніх та старших класів. Цей метод є одним з провідних сучасних прийомів

вчителів у кооперативному навчанні, визначений послідовністю інтелектуальної рефлексії, групової дискусії та взаємного обміну ідеями, виявляється особливо вдалим для розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей та ефективного висловлювання думок. Можливості застосування технології TPS для навчання англомовного говоріння із використанням стратегії Four Corners у парних формах організації навчальної діяльності на уроках англійської мови (АМ) у ЗЗСО залишаються не до кінця вивченими, чим зумовлюється актуальність нашого дослідження.

Проблема використання кооперативних технологій у навчанні ІМ привертає увагу численних дослідників. Сантьяго Мендо-Ласаро, Марія-Ізабель Поло-дель-Ріо [7] вважають, що у наші дні методи навчання, засновані на співпраці, все ширше використовуються з метою заохочення командної роботи, дозволяючи учням навчитися працювати в команді, покращуючи продуктивність і навчання, а також розвиваючи навички міжособистісного спілкування. Фейсал Амін зазначає, що робота в групах кооперативного навчання побудована таким чином, щоб між членами групи була позитивна взаємозалежність: учень відчуває, що вони працюють разом на взаємну користь [3]. Однією з найбільш популярних технологій кооперативного навчання у ЗЗСО ІМ можна вважати трифазну модель на основі використання технології TPS. Д. Санджая вважав, що дана модель розроблена, щоб мотивувати студентів вирішувати та досягати успіху в проблемі, яка спочатку виходить за межі їхніх можливостей [5]. А. Насір розглядає, що TPS доцільно застосовувати під час навчання англійської мови для студентів у школах або університетах, тому що було проведено багато досліджень, які показують позитивний ефект TPS, головним чином у навичках читання. Крім того, очікується, що за допомогою такої моделі процес викладання та навчання буде більш привабливим, а студенти зможуть швидко розвивати свої знання [1]. М. Джеральдін вивчала стратегію Four Corners у навчанні письма та прийшла до висновку, що дана модель допомогла учням на всіх етапах роботи з текстом. Вона повністю враховувала ці процеси, сприяючи студентам у проведенні мозкового штурму та генерації нових ідей [6]. У статті Аю Рахаю

зазначено, що модель Four Corners дозволяє учням покращити навички говоріння під час активного занурення в завдання, граючись та спілкуючись з іншими учнями [2].

Розглянемо характеристики технології TPS за допомогою стратегії Four Corners у навчанні АМ. Відповідно до стандартної схеми, на етапі “Think” учень працює над завданням самостійно, використовуючи набуті знання для створення логічних зв'язків між відомою та новою інформацією та готує відповідь. Використання стратегії Four Corners на цьому етапі може бути осмисленою дією. Кожен учень заповнює свій власний «куточок» і далі ділиться цією інформацією на етапі ‘Pair’. Це сприяє створенню нових структур знань, оскільки встановлюються зв'язки між різними ідеями. Учні обмінюються ідеями, обговорюють їх та фіксують спільні концепції в останньому «куточку». На заключному етапі “Share” у пленарному форматі клас чи група представляє всі результати роботи в парах, порівнює їх, оцінює отримані відповіді та процес співпраці.

Проілюструємо реалізацію технології TPS із використанням стратегії Four Corners на прикладі завдання для розвитку умінь англомовного говоріння учнів 8 класу ЗЗСО з теми “*Mother Nature*”. Ми структуруємо роботу відповідно до традиційної трьохетапної моделі. Перед початком завдання викладач роз'яснює учням умови діяльності та ознайомлює їх із завданням, яке наведено у підручнику: *Do you think that you do enough to protect the environment? Why/Why not?* [4,с.58].

На етапі «Think» учень працює над завданням самостійно. Вчитель роздає друкований матеріал, на якому зображені чотири кути з відповідними інструкціями. Учні занотовують свої думки на аркуші з відведеними на них місцями – кожен у власному куточку. Викладач також інформує учнів про час, відведений на фазу самостійної роботи: *You have 5 minutes to write your thoughts.*

На етапі «Pair» учень презентує своє рішення партнеру у парній роботі. Інструкція до фази парної роботи: *Discuss the question and your thoughts with partner 1. Then discuss your ideas and those of partner 1 with partner 2. Write down*

the answers accordingly in each corner. Викладач також інформує учнів про час, відведений на фазу парної роботи: You have 7-10 Minutes to discuss and write down the ideas.

На заключному етапі «Share» у пленарній роботі всі ідеї обговорення у парах презентуються класу або групі, порівнюються один з одним. Інструкція до фази роботи у пленумі: *Inform everyone about your joint decision!* На заключному етапі, учні представляють звіт про хід обговорення та обмінюються ідеями, уважно слухаючи різні точки зору і аргументовані відповіді, а також ставлячи один одному додаткові питання. Вчитель надає обраному способу зворотний зв'язок, висловлюючи свої думки про зміст отриманих відповідей і характер співпраці. Учні також отримують можливість подати фідбек своїм партнерам і товаришам з групи.

Завдання, яке ґрунтується на методології Think-Pair-Share, повинно бути виразною ілюстрацією, щоб привернути увагу учнів та оперативно залучити їх до активної участі. Використання насиченої візуалізації, збільшеного шрифту, графіків та схем сприяє продуктивному розвитку думок та спрощує виконання завдань, що представляє собою одну з переваг застосування діаграми Венна. Після аналізу власних спостережень щодо особливостей викладання англійської мови за допомогою методології TPS і стратегії Four Corners, можна виділити інші позитивні аспекти: усі учні взаємодіють у процесі обговорення питань; мотивація зростає завдяки зацікавленості учнів у роботі в парах; учні активно діляться своїми думками та відчують важливість своїх ідей під час обговорення на загальних уроках; стратегія Four Corners сприяє чіткій організації думок, їх візуальному відображенню і служить основою для формування структурованих висловлювань під час усного мовлення; учням приємно працювати в своєму власному темпі, діяти в команді, що підвищує їх мотивацію для спільної роботи. Незважаючи на видимі позитиви використання методології TPS та стратегії Four Corners у викладанні англійської мови, можуть виникнути певні труднощі, такі як складність теми для обговорення, непорозуміння між

учасниками дискусії, аспекти, пов'язані з культурою спілкування та недостатньо розвиненими навичками співпраці.

Отже, завдання, побудоване на основі методології TPS та використанні стратегії Four Corners, успішно комбінує соціальні форми навчання, що призводить до збільшення рівня участі всіх учасників у дискусії. Це сприяє розвитку навичок співпраці учнів, збільшує час, відведений на усну комунікацію для кожного учня на уроках англійської мови та спрямоване на позитивний вплив та розвиток навичок усного мовлення англійською мовою.

Подальшим завданням вважаємо вивчення особливостей навчання читання учнів на уроці АМ із використанням технології TPS.

ЛІТЕРАТУРА

1. Aco Nasir. The Implementing of Think – Pair – Share (TPS) Strategy in teaching reading skills. Graduate School Conferences, Universitas Negeri Malang. P. 9. URL: <https://core.ac.uk/reader/267023830>. Дата звернення: 20. 12. 23
2. Ayu Rahayu, Jufri. Teaching Speaking to Junior School Students through Four Corners Game. *Journal of English Language Teaching*, Vol. 1 No. 2, Maret 2013, Serie F. P. 490 – 497.
3. Faisal Amin. Positive Classroom Environment, Cooperative Learning, Strategy, Reading Comprehension Achievement. English Language Teaching Study Program Postgraduate School, Universitas Islam Malang, Indonesia, 2019. 14 P.
4. H. Q. Mitchell, Marileni Malkogianni. New Destination Intermediate B1 with culture time for Ukraine. 2015. 184 P.
5. M.Pd. Sumarsih, Dedi Sanjaya. TPS as an Effective Technique to Enhance the Students' Achievement on Writing Descriptive Text. November 2013. P. 106-113.
6. Monitha Geraldine. The Effectiveness of Four Corners Strategy in Teaching Writing Hortatory Exposition Text. *International Journal of Multi Discipline Science (IJ-MDS)*, 2018. P. 95 – 103.
7. Santiago Mendo-Lázaro, Benito León-del-Barco, María-Isabel Polo-del-Río, Víctor M. López-Ramos. The Impact of Cooperative Learning on University Students' Academic Goals. Cooperative Research Laboratory, Universidad de Extremadura, Badajoz, Spain, 05 January 2022. 7 P.

Маргарита Стеценко

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

ТИПИ ПРОЕКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

В умовах постійних змін у сфері мовної освіти у старшій школі все частіше застосовують метод проектів для розвитку іншомовної комунікативної компетентності. Ця компетентність має вирішальне значення для ефективного спілкування учнів через культурні та мовні кордони. Проектне навчання в мовній освіті може набувати різних форм, кожна з яких спрямована на залучення учнів до практичного використання мови в автентичних контекстах.

Іншомовна комунікативна компетентність (ІКК) означає здатність ефективно здійснювати спілкування та взаємодію з носіями мови, що вивчається, дотримуючись культурних норм і традицій. Ця компетентність передбачає використання знань, навичок і вмінь не просто для їхнього накопичення, а для активного застосування в різних формах міжнародного спілкування як безпосередньо, так і опосередковано. У сучасних методиках викладання іноземних мов ця компетентність вважається системою, що об'єднує мовленнєві, лінгвосоціокультурні, лінгвістичні та навчально-стратегічні підкомпетентності [1].

На заняттях з іноземної мови метод проектів (PBL) передбачає співпрацю учнів у визначених групах протягом певного часу для вивчення певного явища чи проблеми, що завершується створенням «продукту» цільовою мовою, наприклад, англійською, який демонструє їхні дослідження та висновки. Цей метод є міждисциплінарним, розширює можливості студентів, дозволяючи їм обирати теми, сприяє розвитку когнітивних навичок і покращує практичні навички завдяки командній роботі в умовах, що імітують реальні сценарії, наприклад, у професійному чи академічному середовищі

У PBL обмеження на використання мови можуть стосуватися: вхідних даних (наприклад, інструкцій до проекту англійською мовою), результатів (наприклад, вимога, щоб презентації та звіти були англійською мовою) та взаємодії з викладачем, який спілкується англійською. Тим не менш, учням дозволяється використовувати будь-які мови, включаючи техніку перекладу, у рамках групових дискусій під час роботи над проектом. Цей підхід відображає те, з чим учні, які вивчають мову, можуть зіткнутися на майбутніх робочих місцях по всьому світу і враховує їхні різні мови та способи спілкування [2].

Д. Фрід-Бут, С. Хейнс, Т. Хатчінсон виділяються такі типи проектів:

- Виробничі проекти
- Інформаційні та дослідницькі проекти
- Опитувальні проекти
- Проекти з підвищення результативності та організації [3].

Учні можуть працювати над презентаційними проектами, де вони мають змогу обрати такі теми, як впливові особистості, хобі, визначні місця або популярні пісні. Це дозволяє учням досліджувати свої інтереси, одночасно практикуючи навички презентації англійською мовою. У письмових проектах учні можуть проявити свої творчі здібності та знання мови, пишучи оповідання, статті або імітуючи створення газетних матеріалів. Для тих учнів, які збираються у майбутньому вивчати бізнес та підприємництво, ідеально підійдуть проекти «Бізнес-рішення». Це може бути розробка плану порятунку збанкрутілого місцевого кафе, розробка нового додатку для вивчення мови або пропозиція щодо вдосконалення відомих місцевих об'єктів, таких як бібліотеки чи магазини. Проекти практичного застосування можуть забезпечити прямий зв'язок з реальними завданнями. Приклади включають створення вебсайту для учнів, які вивчають англійську мову і готуються до важливих іспитів, планування шкільних заходів або розробку освітніх плакатів для університету. Ці проекти допомагають учням застосувати свої навички англійської мови на практиці, що відображає реальні життєві завдання та обов'язки [2].

Отже, використання методу проектів у вивченні іноземних мов у старшій школі відіграє ключову роль у розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів. Цей підхід не тільки сприяє активному застосуванню мовних знань у реальних контекстах, але й залучає учнів до міждисциплінарної взаємодії та критичного мислення. Проекти, що імітують реальні професійні та академічні сценарії, дозволяють учням глибше зануритися в культуру та мову, що вивчається, розвиваючи таким чином їхню готовність до майбутніх викликів на міжнародній арені.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Project-based Learning in the English Language Classroom. (2020). URL: https://www.jasonanderson.org.uk/downloads/Project_based_learning_in_the_English_language_classroom.pdf
3. Trabelsi, Dr. Soufiane. (2004). Project Work: A Means to Realize Learners'Full Potential. URL: https://www.researchgate.net/publication/260096662_Project_Work_A_Means_to_Realize_Learners'Full_Potential

Іванна Стриковська

Науковий керівник – к. філол. н., викл. Петрусь О.В.

*(КЗЛОП «Бродівський фаховий педагогічний
коледж імені Маркіяна Шашкевича)*

ВИКОРИСТАННЯ ЧАНТІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У сучасному освітньому середовищі використання інноваційних методик набуває все більшої популярності, особливо у початковій школі. Цікаві і нетрадиційні форми та методи роботи сприяють активізації та інтенсифікації навчального процесу і підвищенню мотивації молодших школярів до вивчення

англійської мови. Одним із таких методів є використання чантів для вивчення граматики англійської мови.

Чанти – це специфічний вид ритмічного повторення мовних структур або правил, який активно залучає учнів до навчального процесу та сприяє засвоєнню матеріалу [3]. Завдяки простоті граматичних структур і лексичної наповнюваності вчителі англійської мови можуть використовувати їх на уроках для повторення та вивчення нового матеріалу. Чанти, які використовують для вивчення англійської мови, базуються на повторенні, за допомогою якого залучається права півкуля мозку, що відповідає за “музичний” інтелект [2]. Використання різних типів інтелектуальної діяльності допомагає учням формувати автоматизми - мовленнєві навички адресанта (мовця), здійснювані поза контролем свідомості, сформовані в результаті багаторазового виконання певних мовленнєвих дій і мовленнєвих операцій [1].

Методика вивчення, а також виконання чантів є досить простою і не потребує музичного супроводу. Вчитель наспівує чи декламує речитативом чант, а учні повторюють за ним. У вивченні та виконанні чантів ритм відіграє важливу роль. Ритмічне виконання сприяє запам’ятовуванню і допомагає мозку в процесі навчання. Вчителі-практики та методисти зазначають, що основна ідея вивчення чантів полягає в тому, щоб розбити текст чанту на невеликі частини [2]. Наприклад, для вивчення запитання *Can you...?* у другому класі варто почати із питального слова та підмета, а потім декілька разів повторити основне дієслово, яке є носієм лексичного значення, наприклад *run*.

Can you run, run, run? Yes, I can!

Can you jump, jump, jump? Yes, I can!

Can you fly? No, I can't!

Після того, як учні виконають чант за вчителем, варто утворити дві групи, одна з яких ставитиме запитання, інша — відповідатиме.

Окрім вивчення нової лексики, чанти дозволяють легко і швидко вивчати граматику, оскільки ритмічне повторення структур мови сприяє їхньому запам’ятовуванню. Наприклад, чанти для вивчення утворення речень у *Present*

Continuous (I am eating. She is sleeping) чи Present Simple (I like tea. She likes juice) дозволяють учням швидко засвоїти і правильно використовувати дані типи речень.

Використання чантів для вивчення граматики на уроках англійської мови у початковій школі має ряд переваг. По-перше, використання чантів на уроках підвищує інтерес учнів до навчання. Ритмічна структура та мелодійний характер чантів забезпечує емоційне залучення учнів. Усі учні можуть брати участь у виконанні чантів, що дозволяє їм відчувати себе активними учасниками уроку. По-друге, часто чанти супроводжуються візуальною підтримкою, такою як малюнки або анімації, що робить навчання більш мотивуючим і доступним для учнів. Таким чином за допомогою чантів на уроках англійської мови можна заохочувати інтерес учнів до навчання та створювати приємну атмосферу в класі.

Ще однією перевагою використання чантів для вивчення граматики англійської мови є метод прямої фізичної реакції (TPR – Total Physical Response), який вже довів свою ефективність в системі освіти Нової української школи. Виконання чантів може включати рухи та дії, що допомагають дітям засвоювати нову інформацію через фізичну активність. Наприклад, рухи руками або тілом можуть використовуватися для вивчення чантів на засвоєння структур I have got... He / She has got.. в межах теми My body у другому класі. Це також забезпечує реалізацію мультисенсорного підходу (використання рухів і дій) до навчання, а саме використання різних видів сприймання для засвоєння інформації (зорового, слухового і кінестетичного). Асоціації між рухами та інформацією допомагають надовго утримувати матеріал в пам'яті. Крім цього, поєднання рухів та дій під час виконання чантів сприяє створенню позитивного емоційного досвіду у процесі навчання.

Однією з найбільших переваг використання чантів саме для вивчення граматики у початковій школі є те, що чанти часто містять повторювані фрази або слова, що сприяє засвоєнню матеріалу через повторення, а ритмічна структура чантів допомагає створити певний ритм, який сприяє запам'ятовуванню. Також, серед переваг використання чантів для вивчення

граматики на уроках англійської мови в початковій школі є можливість для вчителя створювати власні чанти, які відповідають конкретним потребам і рівню учнів, а також певному стилю навчання. Це сприяє підвищенню рівня зацікавленості та мотивації учнів.

Для того, щоб створити власні чанти варто взяти до уваги поради методиста Керолін Грехем, які вона дала на майстер-класі «How to Make A Jazz Chant» під час 35-ї щорічної Міжнародної конференції з вивчення і викладання іноземних мов. Найважливіші з них це – вибір цікавої для учнів теми, використання “реальної” мови, що відповідає віковим особливостям учнів (“What’s your name?” замість “What is your name?”); вибір трьох ключових слів та обов’язкова наявність повтору. Ось один із чантів, запропонований Керол Грехем: Baseball, basketball, golf. Baseball, basketball, golf. Baseball, basketball, baseball, basketball. Baseball, basketball, golf. Для вивчення чи закріплення граматики можна використати граматичну структуру: He plays baseball. She plays basketball. They play golf. They play golf [2].

Таким чином, можливість створення власних чантів дає вчителям можливість індивідуалізувати та персоналізувати навчання для кращого засвоєння матеріалу своїми учнями.

На сьогоднішній день існує багато відкритих джерел мережі Інтернет, які пропонують чанти за певною тематикою. Їх також можна використовувати як зразки для створення власних чантів чи адаптувати для потреб конкретного класу. Наприклад, чанти з теми «Weather», «Food» та інші можна знайти на порталі Chants: англійська для дітей в піснях. URL: <https://greencountry.com.ua/journal/read/chants-anglijska-dlya-ditej-v-pisnyah>.

Дана технологія була апробована студентами Бродівського фахового педагогічного коледжу імені Маркіяна Шашкевича під час різних видів педагогічної практики в початковій школі. Практика показала, що учні початкової школи швидко і легко запам’ятовують граматичні структури за допомогою чантів, а зі сторони вчителя це не займає багато часу як для підготовки, так і для використання на уроці.

Отже, застосування чантів на уроках англійської мови в початковій школі є доцільним та ефективним методом вивчення англійської мови. Основою успішного застосування чантів для вивчення граматичних структур є багаторазовий повтор в межах одного чанту, ритмічність та можливість реалізації мультисенсорного підходу до навчання молодших школярів. Вчитель може легко створити свої власні чанти, врахувавши особливості інтересів своїх учнів та тему, яка вивчається на даному етапі. Такий метод навчання створює сприятливі умови для успішного засвоєння матеріалу та розвитку мовленнєвих навичок учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. URL: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/a> (дата звернення: 15.03. 2024).
2. Чорна Юлія. Як використовувати граматичні чанти для дітей на уроках англійської. URL: <https://grade.ua/uk/blog/grammar-chants-for-kids> (дата звернення: 17.03. 2024).
3. Chants: англійська для дітей в піснях. URL: <https://greencountry.com.ua/journal/read/chants-anglijska-dlya-ditej-v-pisnyah> (дата звернення: 16.03. 2024).

Софія Усенко

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка)*

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ PADLET ТА JAMBOARD ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Протягом багатьох століть підручник був основним джерелом інформації, а студент міг дізнатися щось нове лише послухавши лекцію викладача або ж відвідавши бібліотеку. Проте сьогодні учасники освітнього процесу мають можливість використовувати цифрові технології, які дають миттєвий доступ до

всебічної інформації та наукових знань, що постійно оновлюються й вдосконалюються.

Цифрові технології покращують процес навчання іноземної мови завдяки миттєвості доступу до всебічної, професійно значущої та аутентичної інформації, мультимедійності, креативності, інтерактивності та можливості міжкультурної взаємодії [1]. Цифрові технології мають безліч переваг в порівнянні з книгами, оскільки можуть збільшити швидкість та якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань. Вони роблять процес навчання мобільним, диференційованим та індивідуальним. Заняттям з їх використанням властиві адаптивність, керованість, інтерактивність, поєднання індивідуальної та групової роботи, часова необмеженість навчання. Крім того, одним з плюсів використання цифрових інструментів є відсутність необхідності у додатковому обладнанні, здобувачеві для цього потрібен тільки смартфон із доступом до інтернету [2]. Вважаємо, що різноманітні ігри та завдання на інтерактивних платформах здатні сприяти зацікавленості учнів в англійській мові, допомагають розговорити і використати *target language*, оскільки викладачі створюють розробки та презентації з урахуванням методики викладання іноземної мови та інтересів учнів. Також цифрові технології розвивають креативність та критичне мислення. Молодші ж учні легше концентрують увагу на завданні і не відволікаються, оскільки на екрані вони бачать тільки одну певну активність.

На основі узагальнення наукових підходів сучасних вчених під комунікативною компетентністю розуміємо комплекс знань, умінь і навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову для спілкування у професійній діяльності та для самоосвіти і саморозвитку особистості.

Розвинути комунікативну компетентність допомагає й онлайн-дошка. Це сучасний інструмент, завдяки якому можливе поєднання тексту, зображення, відео- й аудіоматеріалу. Віртуальні дошки зручні в застосуванні, подають матеріал більш яскраво, роблять заняття динамічним.

Padlet – це сервіс для організації спільної роботи з контентом з простим та інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом [3]. Викладач може розмістити питання для

дискусії чи диспуту, опорні вирази і слова, які варто використати при висловленні своєї думки. Також усі учні класу або групи мають змогу зорганізуватися для проведення мозкового штурму, додати картинки і текст, щоб представити ідею або рішення проблеми.

Jamboard ще одна безкоштовна дошка, перевагою якої у порівнянні з Padlet є зручність у налаштуваннях та запрошення учасників. До того ж у Jamboard можна створювати в режимі реального часу ситуаційні діалоги. При цьому в Jamboard можна створити тільки 20 сторінок, у той час як у Padlet немає обмежень за кількістю слайдів. Тобто, кожен з цих сервісів має свої переваги та обмеження.

Таким чином, використання цифрових технологій для формування іншомовної комунікативної компетентності має значний методичний потенціал і заслуговує на активне впровадження в освітньому процесі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хомишак О. Б., Патієвич О. В. Розвиток цифрової компетентності майбутніх учителів англійської мови з використанням програмного засобу Storyjumper. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 79, № 5. С. 126–138.
2. Клименко Т. І., Коваленко Л. В. Переваги використання цифрових технологій в освітньому процесі. *Диджиталізація у викладанні іноземних мов: вимога часу чи модний тренд: тези доповідей Міжвідомчого науково-методичного семінару* (м. Київ, 15 лютого 2023 р.). Київ, 2023. С. 43–44.
3. Презентація «Використання онлайн-дошки Padlet та інтерактивної дошки Google Jamboard при викладанні предметів суспільних дисциплін». URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentatsiia-vykorystannia-onlain-doshky-padlet-ta-interaktyvnoi-doshky-google-jamboard-pry-vykladanni-predmetiv-suspilnykh-dystryplin-697162.html> (дата звернення 13.04.2024).

Дар'я Хижняк

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Козлова В.В.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка)*

ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Формування граматичних навичок та вмій становлять основу мовної компетенції та є невід'ємною складовою повноцінного вивчення іноземної мови, зокрема англійської. А реальне та ефективне засвоєння матеріалу відбувається лише тоді, коли здобувачі освіти стають реальними учасниками комунікації. Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасна освітня система України перебуває у стані інтеграції. Набуває більшого сенсу компетентнісний підхід, тобто «перехід від накопичення знань школярами до набуття ними практичних навичок у пошуку, відборі та використанні необхідної інформації у власній практичній діяльності» [1]. Також додатковим питанням на сьогодні стає реалізація освітнього процесу із-за регресії інтересу учнів до навчання. Внаслідок цього, процес навчання англійської мови побудований на підвалині комунікативного підходу.

Сучасні освітні реалії вимагають комплексного підходу до вивчення будь-якої дисципліни; постає конкретна мета – сформувати комунікативну компетенцію здобувачів освіти. Зокрема, у контексті вивчення іноземної мови, це має бути організована та систематизована робота з розвитку усіх мовних компонентів учнів у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, аудіювання та письма.

Прогрес в іншомовному спілкуванні детермінується цілою низкою якісних показників, поміж яких вагомого значення набуває висока граматична мовна компетенція. Тому, у зв'язку з цим, викладач іноземної мови, в тому числі і англійської, має сумлінно організувати систему роботи над цим лінгвістичним аспектом з огляду на комунікативний підхід.

Аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових робіт дав змогу сформувати методичні висновки щодо найефективнішої імплементації навчання практичної граматики на засадах комунікативного підходу. Зокрема, Гулямова М. зазначає, що, з поміж двох основних методів навчання граматиці: дедуктивного і індуктивного, перевага надається першому. «Дедуктивний метод має на меті презентацію граматичного правила, його пояснення і подальшу практику. А за використання індуктивного методу перед учнем ставиться завдання самостійного формулювання правила на основі поданого вчителем матеріалу» [3]. Також варто зазначити про додаткові особливості навчання при формуванні граматичної компетентності учнів:

1. введення нових граматичних форм у контекст. Це означає, що здобувачі освіти мають самі розпізнати функції та особливості нових граматичних форм;
2. навчання граматики має бути міцно і гармонійно «вбудоване» в говоріння, читання і письмо;
3. важливо ретельно вивчити граматичні правила разом із учнями, пояснюючи погляд автора тексту на граматичні явища, аналізуючи приклади, порівнюючи їх з іншими варіантами та використовуючи аналогії із «розмовної граматики», які можна почути у фільмах, піснях і розмовах. Лише таким чином можна розширити граматичні знання учнів;
4. систематичність – засада навчання граматики іноземної мови в рамках комунікативного підходу;
5. навчання граматики через призму комунікативного підходу має на меті зменшення штучної, монотонної манери практики граматичних шаблонів.

Також цікавою точкою зору є думка Дж. Ашера, засновника методу “Total Physical Response” та прибічника індуктивного методу навчання граматики. Професор «припустив, що під час навчання дітей іноземної мови варто задіяти не тільки ліву півкулю мозку, що відповідає за абстрактно-логічне мислення і мовні здібності, але й праву півкулю, за допомогою рухів і наочних матеріалів. По суті, TPR – це спосіб запам’ятовування нового матеріалу через жести, міміку

і виконання команд» [1]. Наприклад, даний вид навчання можна деформувати у певну граматичну гру, яка є особливим засобом для розвитку граматичної складової комунікативної компетенції освітян. Ігровий формат навчання вирізняється великою динамікою, багатим змістом і можливістю максимально підвищити мовну та емоційну мотивацію студентів.

«Крім граматичних ігор, важливу роль у комунікативному навчанні практичної граматики відіграють метод проєктів, продукт-орієнтований метод (тобто використання інтерпретації художнього тексту) і різні форми роботи зі сталими виразами, прислів'ями та приказками» [2].

Отже, з огляду на викладений матеріал, варто підкреслити значення застосування комунікативного підходу у вивченні іноземної граматики. Сучасному світові необхідно, щоб учні вміли використовувати іноземну мову як інструмент для міжкультурної взаємодії. Навчання граматики англійської мови з використанням комунікативного підходу створює оптимальні умови для засвоєння матеріалу: поєднує форму граматичних явищ з їх значенням. Учні можуть запам'ятати граматичні правила та випробувати їх у реальних та модельованих ситуаціях спілкування. Оскільки спілкування є основою мови, то інтеграція граматичних принципів у комунікативну практику є найважливішим кроком у процесі вивчення граматики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кокоріна Л., Літунова М. Комунікативно спрямовані методи і прийоми навчання граматики англійської мови. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*, Том 3, № 27. 2020. С. 128–132.

2. Будз І. Ф., Поченюк Я. В. Комунікативний підхід у навчанні граматики англійської мови. *Наукове видання «Закарпатські філологічні студії»*, Том 1, №27. 2023. С. 156–159.

3. Гулямова М. Inductive vs. deductive approach in teaching foreign languages. *Молодой ученый*. 2016. № 3. С. 808–810.

Влада Чорна

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

У контексті необхідності забезпечення доступу до навчання усім учням закладів загальної середньої освіти України впровадження елементів дистанційного навчання та організації віддалених уроків англійської мови є пріоритетом і викликом для учасників освітнього процесу. Відображаючи сучасну реальність, що вимагає гнучкості та адаптації, дистанційне навчання ставить перед учителями нові вимоги щодо вдосконалення їх професійної методичної компетентності, опанування сучасними методами та інструментами навчання [2]. Для учнів збільшена відповідальність за власний навчальний процес та обов'язок активної участі в онлайн-спілкуванні, які є невід'ємними складниками віддаленого навчання, впливають на розвиток мовних навичок та вмінь.

Імітаційні ігри, які виводять нас за межі стандартного навчання, дають кожному учневі можливість відчувати себе в ролі актора в англійськом театрі. Ці ігри не тільки поліпшують мовні навички, але й сприяють розвитку творчості та здатності ефективно спілкуватися в різних сценаріях.

Групові проекти, що базуються на глибоких обговореннях, подвоюють користь цього підходу. Учні, об'єднані спільною метою, не лише поглиблюють своє розуміння теми, а й активно застосовують свої знання в практичних завданнях. Це сприяє виникненню цікавих та інноваційних рішень, а також розвиває учнівську здатність ефективно комунікувати в англійській мові під час вирішення реальних завдань. Групові проекти, як спільне творче вирішення завдань, активізують взаємодію та розвивають навички командної роботи. Учні,

об'єднані спільною метою, вивчають англійську як засіб ефективного спілкування, впродовж процесу взаємодії та обговорення ідей.

Авторські інтерактивні методи, особливо використання кіноклубів як освітнього засобу, набувають все більшої популярності в академічних колах, особливо в контексті віддаленого навчання. Вони не тільки допомагають студентам глибше засвоювати матеріал, але й сприяють розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей та навичок публічних виступів через онлайн-дискусії та аналіз переглянутого контенту.

Кіноклуби, як складова авторських навчальних методів, пропонують новаторський підхід до вивчення різноманітних предметів, від літератури до соціології, адаптований до умов віддаленого навчання. Використання фільмів у навчальному процесі дозволяє наочно представити теоретичні концепції, історичні події, соціальні та культурні явища, тим самим даючи студентам можливість візуалізувати складні ідеї та теорії. Це не тільки сприяє кращому розумінню матеріалу, але й активізує онлайн-дискусії, мотивуючи студентів до активного висловлення власних думок та аргументації.

Використання кіноклубів у рамках авторських інтерактивних методів віддаленого навчання вимагає від викладачів не тільки глибокого розуміння змісту фільмів, але й розуміння їх впливу на освітній процес у віртуальному форматі. Це включає підготовку до проведення ефективних онлайн дискусій та аналітичних сесій після перегляду, розробку ключових питань для обговорення, які допоможуть студентам розвивати здатності до критичного аналізу та самостійного мислення. Такі заходи значно підсилюють взаємодію між студентами та викладачами, сприяючи створенню креативного та інтелектуально стимулюючого навчального середовища в онлайн-форматі [3].

Загалом, ці інтерактивні методи виявляються не тільки ефективними, але й захоплюючими інструментами для розвитку комунікативних навичок учнів. Вони створюють навчальне середовище, в якому вивчення англійської стає захопливим подорожжю в світ активного та відкритого спілкування навіть через монітор комп'ютера.

У сучасному освітньому середовищі використання технологій для непередбачуваного визначення рівня комунікативної компетентності в англійській мові стає важливим елементом. Особливо, онлайн-тести та віртуальні проекти встановлюють нові стандарти для точного та об'єктивного вимірювання майстерності в англійській мові [2].

Онлайн-тести, які базуються на передових технологіях, надають можливість об'єктивно оцінити рівень граматичних, лексичних та комунікативних навичок учнів. Інтерактивний формат тестів дозволяє адаптувати питання відповідно до відповідей учнів, забезпечуючи точний вимір їхніх знань та навичок.

Віртуальні проекти, з іншого боку, розкривають широкі можливості для творчості та практичного застосування англійської мови. Учні можуть використовувати свої знання в реальних сценаріях, створюючи власні проекти та представляючи їх у цифровому форматі. Це дозволяє не тільки визначити рівень мовної компетентності, але й вивчити її практичне застосування в реальних ситуаціях.

Впровадження групових дискусій, віртуальних проектів та імітаційних ігор підкреслило ефективність цих підходів у розвитку навичок ефективного спілкування англійською мовою, навіть у віддаленому форматі. Основний успіх інтерактивних підходів полягає в їх здатності створювати віртуальне співтовариство, де учні можуть взаємодіяти, обмінюватися думками та розв'язувати завдання в колективі.

З урахуванням стрімкого технологічного розвитку важливо адаптувати підходи до нових вимог та забезпечувати постійну динаміку навчання. Спільні зусилля педагогічного співтовариства, розробка новаторських програм та впровадження сучасних технологій допоможуть забезпечити високу якість вивчення англійської мови та розвиток комунікативної компетентності учнів у віртуальному навчальному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ruth C. Clark, Richard E. Mayer. e-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning, 512 p.
2. Claire Howell Major. Teaching online : a guide to theory, research, and practice, Johns Hopkins University Press, Baltimore, Maryland, 2015, 320 p. URL: https://www.google.com.ua/books/edition/Teaching_Online/_vrVBgAAQBAJ?hl=uk&gbpv=1&dq=Teaching+Online:+A+Guide+to+Theory,+Research,+and+Practice&printsec=frontcover
3. Антоненко Н., Коноваленко Т., Король Т., Подосиннікова Г., Прокопчук Н., Салюк Б., Шевченко М., Школа І. / за заг. ред.: І. Школи, Б. Салюк. Цифрові технології навчання англійської мови як іноземної/другої мови : колективна монографія. Житомир. Видавництво «Євро-Волинь», 2024. 352 с.

Таїсія Шаповал

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Подосиннікова Г.І.

*(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)*

FORMING THE ENGLISH WRITING COMPETENCE BY USING BLOGS IN THE 9TH FORM OF GENERAL SECONDARY SCHOOLS

A blog (English blog, from web log, “online log or diary of events”) is a website, an electronic journal of events, to the main content of which records, images or multimedia are regularly added [1, p. 6]. Blogs can be used as educational resources. This study examines how student blogs can enhance English written communication skills. Exploring student blogs' potential in English communication can lead to improved language development and critical literacy skills in secondary education [2, p. 3].

Also, the blog is a source of information that encourages students' search activity due to links to other web pages in English. Students' blogs increase the level of formation of speech skills of written speech due to the development of educational and strategic competence of the students of education. Thus, experimental studies of the nature and dynamics of the development of students' educational activities, reactions

and self-expression within the project, in which students participated as authors and readers of blogs, showed: the use of blogs stimulates creativity, educational activity, initiative and independence, motivation, the ability and willingness to experiment with language, provides the formation of speaking skills against the background of parallel improvement of speech skills (in particular, phonetic) and increases awareness of culture [1, p. 14].

Using blogs enhances transfer from the native language to foreign language by creating a communication environment free from direct linguistic influence by course developers, thus allowing students to freely interact with bloggers and access diverse language contexts. Despite challenges such as blogger cooperation and consistency, this approach demonstrates feasibility, especially when bloggers address course-relevant topics. It proposes a methodological typology for forming English written communication competence among students, correlating with stages of interactive language learning [3, p. 29].

As a result of the organization of the formation of competence in the English written speech of high school students using a blog based on the principles of Interactive technologies for learning foreign languages, the educational activity is focused on: the development of analytical (critical) thinking, the expression of one's own opinion, independent understanding of the material, the formation of reasoned objective judgment; creative attitude to solving problems; defending one's opinion; creation of a discussion situation, clash of opinions; solving a certain problem situation in the context of a blog, which actively stimulates thinking activities aimed at overcoming contradictions and misunderstandings; the development of reflection, a critical attitude towards oneself, the ability to compare oneself with others and adequately assess oneself, to see positive and negative things, to identify one's mistakes, to recognize and adequately treat them [1, p. 12].

The use of blogs in the formation of competence in the English written speech of high school students is also appropriate from the standpoint of the constructivist approach, which emphasizes the cognitive development of students and the influence of society and culture on it. A learner-centered and constructivist environment, social

interactions, active and social learning promotes the acquisition of cultural knowledge, provides opportunities to explore the target culture, and increases cultural awareness [4, p. 3].

In conclusion, forming English writing competence by utilizing blogs in the 9th form of general secondary schools demonstrates significant potential in fostering proficiency among students. Through interactive engagement with blogs, students are empowered to cultivate creativity, initiative and independence in their language learning journey. This approach not only fosters critical thinking and analytical skills but also promotes cultural awareness and understanding. By creating a learner-centered environment, blogs facilitate the development of students' language proficiency and encourage active participation in language exploration. Embracing this innovative pedagogical tool holds great potential for equipping students with the necessary competencies to thrive in a globalized world.

LITERATURE

1. Подосіннікова Г.І. Формування компетентності старшокласників у англійськомовному писемному мовленні з використанням блогів на засадах інтерактивного навчання. *Іноземні мови*. 2023. 1. С. 3-18.
2. Сергеева С.М. Освітній блог. Поняття, особливості, різновиди. Алгоритм створення блогу викладача. Лисичанськ, 2016. [URL: https://ldmu.ucoz.ua/0206/visnik/1algorithm_stvorennja_blogu-1_.pdf](https://ldmu.ucoz.ua/0206/visnik/1algorithm_stvorennja_blogu-1_.pdf) (дата звернення: 10.04.2024)
3. Peter Cullen. Using blogs in language course development. 2007. P. 27-33.
4. Aydin S. The Use of Blogs in Learning English as a Foreign Language. *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*, 2014. P. 244-259

